

هاکان مه نگوچ

نُازار

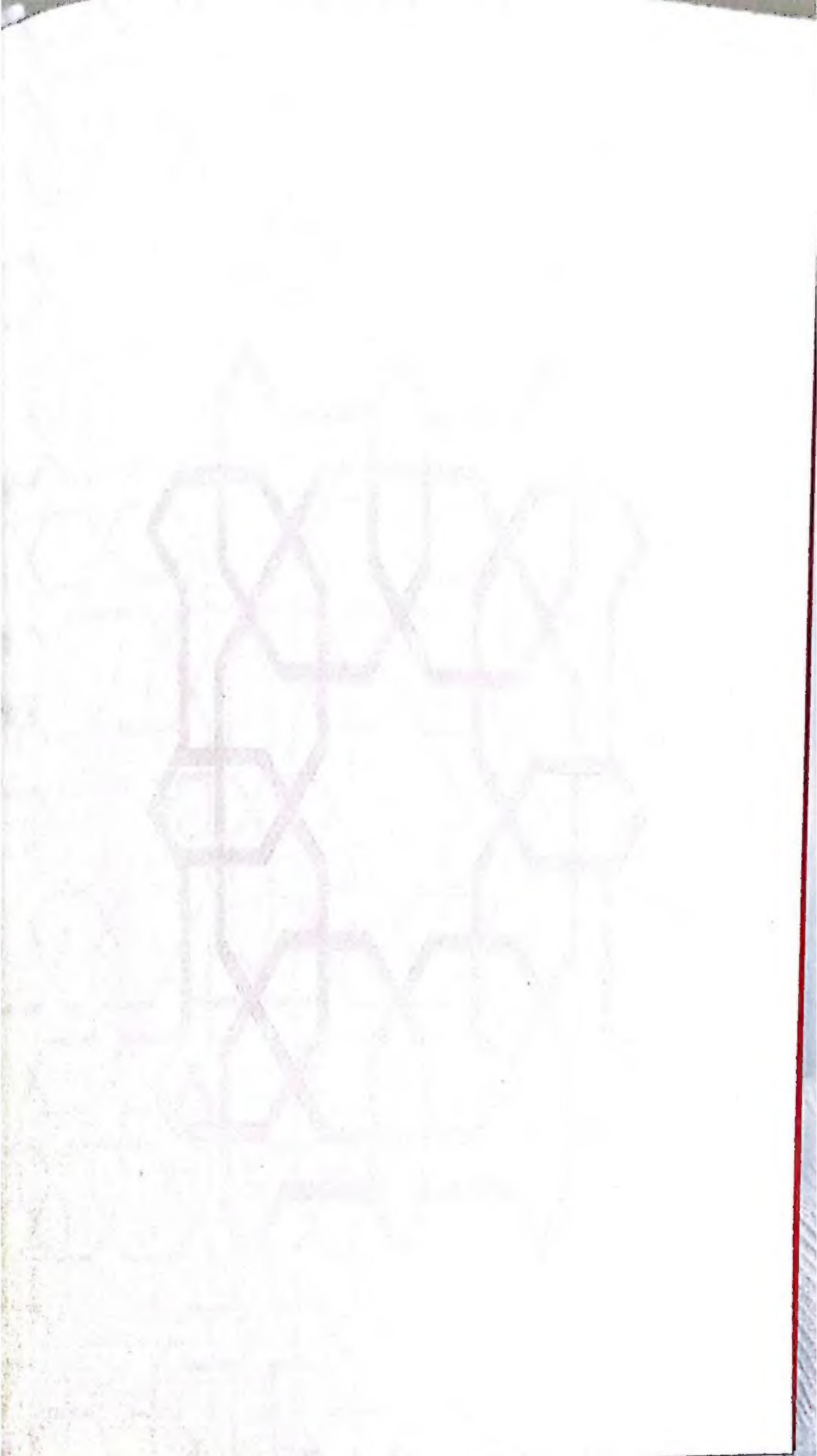
هه مپشه
ریت پیشان دهدات

وه رگیزان: سه روهه عومهه

ئازار ھەمیشە
ریت پیشان دەدات

ئازار

هه مېشه

پېت

پیشان دهدات

هاکان مهنگوچ

وهرگېرانی
سهر وهر عومهر

ناوی کتیب: ئازار هه‌میشه پێت پێشان ده‌دات

بابه‌ت: ته‌سه‌وف، ده‌روونناسی

نووسینی: هاكان مه‌نگوچ

وه‌رگیرانی: سه‌روه‌ر عومه‌ر

دیزاین: وه‌رگیر

تیراژ: ۱۰۰۰ دانه

نۆره‌ی چاپ: یه‌که‌م/۲۰۲۲

له به‌پێوه‌به‌رایه‌تی گشتی کتیبخانه‌کان

ژماره‌ی سپاردنی (۱۶۲۳) ی سالی ۲۰۲۲ ی پێ دراوه

مافی له‌چاپدانه‌وه و بڵاوکردنه‌وه‌ی پارێزراوه.

کتیبخانه‌ی گۆلدن بووک
بۆ چاپ و بڵاوکردنه‌وه
07701598762 - 07501444434

Golden book • ktebfroshe-warzer

Warzer Book • ktebfroshe-warzer

نه‌گەر که سیک... پاکه‌روه بیت، ده‌بیت هر
بهو شیویه شه‌قام و ریره‌وه‌کان خاوین
بکاته‌وه که مایکل نانجیلو نیکاری ده‌کیشا،
بیته‌وئن سه‌موفونیای دروست ده‌کرد و
شکسپیر شیعی ده‌نووسی. نه‌و ده‌بیت
به شیویه‌ک شه‌قامه‌کان گسک بدات که
ته‌واوی بوونه‌وه‌ره ئاسمانی و زه‌وینییه‌کان
تاوێک راوه‌ستن و بلین؛ لی‌ره‌دا پاکه‌روه‌یه‌ک
کاری ده‌کرد که کاره‌که‌ی خۆی به‌باشی
نه‌نجام ده‌دا.

مارتین لوتەر کینگ

دەرپرینیکی ساده‌ی هه‌ژده به‌یتی سه‌ره‌تای کتییی
مه‌سنه‌وی که ده‌بیته هوی گۆرینی تیروانیی تو
سه‌بارت به ژیان.

پیشہ کی

کاتیک لہ گہل ھاکان مہنگوچ ناشنا بووم، تایبہ تمہندی
زوری ھے بوو کہ منی خستہ نار بیرکردنہ وہوہ؛ رھوانی
وتہکانی، ئەدەبیاتیکى سادە و گەرموگوپ، دەربرینی خەمە
سەرەکی و جیددیہکانی مروقی ئەمرو.

بریارم دا کہ زیاتر لەبارەى ئەم نووسەرەوہ بزائم، کاتیک
زیاتر ناسیم، زیاتر شەیدای دویابینیہکەى بووم:

ھاکان مہنگوچ، لە شارى بورسای تورکیا ھاتۆتە دویاوو و
خویندکاری زانکۆی ئەلووداغ (Uludag) ی ئەم شارەيە. لە مندالییەوہ
حەزى لە موسیقا بوو و لە پازدە سالیدا سازەکانى نەى و پیانو
فیربووہ. ئەو بۆ خویندن چووہ کۆنسیرتاتۆرى (کۆلیژى موسیقا) و
دوای دوو سال وازى لە خویندن لەم بەشەدا ھینا. بەلام پەيوەستبوونى
بە سازى نەيەوہ، ئەوى بە ڕینگەى تەسەوف و عیرفان و فەلسەفەى
سۆفیگەریی ناشنا کرد. ھەر بەم ھۆیەوہ خۆى فیرى تورکیى
عوسمانى کرد و سالانىک دواتر لە گەشتیکیدا بۆ تەورین، زیندى
شەمسى تەورینى، بۆ تیگەیشتنى باشتر لە مەسنەوى مەعنەوى،
ھەم خۆى فیرى زمانى فارسى کرد، ھەم چووہ خزمەت چەند
کەسێک لە گەورەکانى تەسەوف لەم ناوچەيە.

هاكان له تهمەنى بىست سالىدا له زۆرىك له زانكۆكان،
كۆمهله سىمىنارىكى له ژىر ناوى خودناسى، ئاشنابوون به
هزرى ناخودئاگا، متمانە بهخۇبوون بۇ وتاردان بهرانىهر
كۆمەل و رىنگاكانى زيادكردنى پالنەرى دەروونى ئاماده و
پىشكەش كردوو. نووسراوهكان، حىكايەتەكان و ھىندىك چار
بەيادھىنانەوكانى له بارەى چەند بەشىكى ژيانى پۇژانەو،
له تۆرە كۆمەلايەتییەكاندا پىشوازییەكى میلیۆنى لى كراوه.

سالى ۲۰۱۴، ھەزى زۆرى بۇ دەروونناسى و ئاژەلان، ئەوى
بەرەو ئەفرىقاي باشوور بەكىشى كرد. لەویدا ماوھىەك لەگەل
شىر و پلىنگەكانى بەنگالدا ژيانى بەسەر برد و شىوازی پاگرتن
و راھىنانى ئەم ئاژەلانە له خەلكى ناوچەكەوھ فىتر بوو. سالى
۲۰۱۵، له كۆرپەندى TED كە بە ئامادەبوونى نوینەرانى ۱۲۵ ولاتى
دونیا ساز دەكریت، بەشدارى كرد و لەبارەى فەلسەفەى عىرفان
و سۆفىگەرییەوھ وتارىكى پىشكەش كرد. ھەروھە كۆمەلىك
خوولى له ژىر چاودىرىى وەزارەتى پەرور و فىركردنى توركىا،
ژوورەكانى بازىرگانی و پىشەسازى و ھەروھە دامەزراوھەكانى
سەرمايەگوزارى بەرپۆھ بردوو. مەنگوچ سالى ۲۰۱۶، لەسەر
بانگھىشتى پروفیسۆر ئەحمەد چامسارای، وتارى كردنەوھى
زانكۆى مىرسىنى بۇ سالى خویندنى ۱۷-۲۰۱۶ پىشكەش كرد.
ئەو خۆى بە موسىقا، نووسەر و لەگەل ئەمانەیشدا وتارىنژ
دەناسىنىت كە ھەز دەكات زانىن و زانىارىیەكانى لەگەل
ھەموواندا بەشدارى پى بكات.

ئەو وەك سۆفىیەك، ژەنیارى موسىقا، نووسەر و راوینژكار، زانیارى
و تىگەیشتنى خۆى لەبارەى فەلسەفەى سۆفىگەریى و بەرھەمى

مروغه مہزنہ کانی وہک مہولانا، شہمسی تہوریزی، یونس فیمرہ...
دہخاتہ بہردہم مہوادارانی.

هاکان مہنگوچ تہو فیترہوونانہی لہسہر بنہمای فہلہسہفہی
سؤفیکہری بونیات نراون، بہ ہردوو کتیبی «من وہک نہیہک
وام و دلت کہ پاک بیت چیرۆکہکەت کوتایہکی خوشی
دہبیت»، تا ئیستا بہ گوئی سہدانہزار کہس گہیانددوہ و
بہو سیمینارانہی پینشکەشیان دہکات، چ لہ ناوہوہی ولات و چ لہ
دہرہوہی ولات، لہ دلی ملیۆنان کہسدا جینگہی خوی کردۆتہوہ.
کتیبہکانی تہو بۆ زمانہکانی ئینگلیزی، ئەلمانی، فارسی،
بولکاری، ئەلبانی و روسی وەرگیردراون.

ئەم نووسەرە گەنجە، مامۆستا و سەرۆکی ئەکادیمیای سۆفی
لە زانکۆی ئەمریکایی گیرنہیہ، ھونەر مەندیکی نەیزەنیشہ،
فیدیۆکانی ژەنینی نەہ، لہ تۆرہ کۆمەلایەتیہکاندا تا ھەنووکە
میلیۆنان بینەریان ھەبووہ.

فەلسەفەى ژيان

ئەو رايدەگەيەنیت کہ فەلسەفەى ژيان لہسەر بنەمای
ھیواداری و بەشداری پینکردنی ئەوانی تر لہم ھیوادارییەدا بونیاد
نراوہ، ھەر وہا پیتی وایہ: «ھیواداری بہ واتای بیرکردنەوہی
ئەرتینی پەتی نییہ، ھاوکات بہ واتای نادیدەگرتنی تہو
تراژیدیایانەیش نییہ کہ لہ ژياندا ھووبە ھوویان دہبینەوہ،

«کتابخانه‌کافی
نه خوشه‌کافی
نه نووسم»

ہاکن مہنگوچ کہ سایہ تیبہ کی مہیہ کہ زور گونجاوہ
لہگل نہو کارہی نہنجامی دہدات...

ئەو كەسكى ئارام و خاۋەن ھەوسەلەيە و لەبارەي
بىر كۆرۈنەۋەي خۇيەۋە كەشپىنە. بەرەي مەن ھاكان ھەر تەكنىكىك
كە دەري دەپرىت، سەرەتا لە ناخى خۇيدا پىادەي كۆرۈۋە، بە
تەۋاۋەتى خۇي ھەرسى كۆرۈۋە و ئەم بابەتە دەپىتە ھۇي
ئەۋەي ئەو تايپەت و ئاۋازە پىت.

پسپوری دہرووناسی کلینیکی، ٹیسرا ٹہزمہ جی

هينديک جار دهکريت بهها بهخشين به مروفنيک کارينکی
دژوار بيت؛ کاتيک دهمانهويت هم کاره نهجام بدهين، هر
دهکهين نهريني بين. له کاتيکدا بهپاي من باشتره کهميک
سهبارت به خومان نهريني بين تا ههستيکی باشتر له
ئيمهدا بهدي بيت، تا ئه ووزهيهی له ناخماندايه بدوزينهوه،
بو ئهوهی بتوانين تواناکانمان ئاشکرا بکهين و دهريانبخهين،

نەم بابەتە زور گرنگە. ئەگەر بەمانەوئیت نەم پەرسە
وەك رەزەر و رینگەيەك بېيىن، ئەو كەسەي پېويستە لە
تەنیشتمانەو بېت، ھاكان مەنگوچە. تەنات ئەو كاتانەيش
كە باوەر بەخۇبوونتەن لە دەست داو، ئەو دەستەن دەگریت
و يارمەتیتەن دەدات يەك لە دواي يەك بەسەر پليكانەكاندا
سەر بگەون. سەرەپاي ئەویش جوانترین بەشى نەم كارە
لەزەدايە، كاتىك ئەو ھەستە لە ئىوھەدا دروست دەكات كە
نەم سەرگەوتنە زياتر لەو، تايبەتە بە خودى خۇتان! ھاوړنى
نازىزم ھاكان، رینگەكەت پووناك و بى بەرەست بېت.

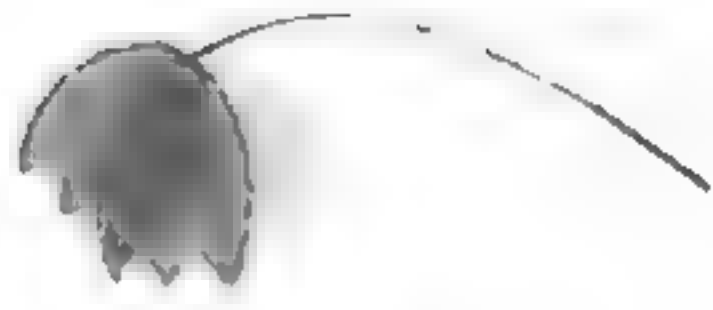
پروڤيسور دوكتور مورات ئاكسوى
پيشكەشكارى بەرنامەي «پزىشكى من»

«كاتىك بۇ يەكەم جار ھاكان مەنگوچەم لە سىمىنارىكدا
بىنى، بەخۇمم وت، ھەر بەپاستى نوورى ئىلاھى لە بوونى
ئەودايە. بەم نوورە رینگەي مەرقەھەكان پووناك دەكاتەو و
دەست لە دلى يەك بە يەكەيان دەدات.»

فەرھاد ئاكىف، نووسەر و دەرھنەر

«ھاكان مەنگوچە يەكىك لە پيشەنگانى فەلسەفەي
سۆڤيگەرييە لە سەدەي بېست و يەكدا.»

سەرھات ئاكيپنار،
سەرۆك و دامەزرينەري زانكوى ئەمريكايى گيرنە.

مهولانا كټيه؟

مهولانا سالی ۱۲۰۷ ی زایینی له شاری بهلخ که نه مروک ده که ویتنه سنووری نه فغانستانه وه، هاته دوزیا وه. دایکی ناوی موئمینه خاتوون بوو و باوکی به هائودین وه له د یه کیک له ناودارترین سوفیه کانی شاری بهلخ بوو، به سولتانولعوله ما واتا سولتانی زاناکان ناوی ده رکرد بوو.

مهولانا له ته مه نیکي که مدا و له لای باوکی، دهستی به فیربوونی فلهسفه و زانستی دین کرد.

سالی ۱۲۱۴ بو به غداد و سالی ۱۲۱۸ بو کارامان کوچیان کرد بوو. له لایهن سولتان عه لائودینی سه لجوقیه وه قوتاخانه یه ک بو باوکی مهولانا له شاری قونییه دامه زرینرا.

به هوی شه وهی مهولانا له ولاتی رومیش که شه و کات ده که وته روضاوی نه ناتولی حکومه تی سه لجوقیه یانه وه ژیا بوو نازناوی رومی بو ناوه که ی زیاد کرا بوو. دواي شه وهی باوکی سالی ۱۲۳۱ له دنیا ده رچوو، دهستی به وانه و تنه وه له قوتاخانه کرد.

خۇر و مانگم ھات، بىستىن و بىنىنم ھات
ئەو زىوينەم ھات، ئەو كانى زىرەم ھات
مەستى ناو سەرم ھات، پۇشنایى چاوانم ھات
گەر شتىكى تىرت دەوى، شتىكى تىرم ھات
ئەو رىگرەم ھات، ئەو تەوبە شىكنەم ھات
ئەو يوسفە زىوينە لەناكاو بۇ لام ھات
ئەمىرۇ باشتىرى لە دوىتى، ئەى ھاودەمى دىرىنە
من مەستى ئەو بووم كە ھەوالى ئەوم پىن گەشت
ئەو كەسەى بەردەوام بە چراو بەدوايدا دەگەرام
ئەمىرۇ ۋەك ئىنجانەى گول ھاتە سەر رىگەكەم

لە قونىيە لە قەراغ شەقامىكەۋە، خانوويەكى بچوۋكى رەنگ
پىرۋزەىى بوۋنى ھەيە كە زۇر لە كابىنەيەكى تەلەفۇنكردن
دەچىت.

بەوى دەلىن 'شوينى يەكگرتنى دوو زەرياكە' مجمع البحرين...
ئەوى شوينىكە كە مەولانا و شەمس بۇ يەكەمجار يەكتريان
بىنى. لەو شوينەدا كە ئەم دوو زەريايە بە يەك دەگەن... كاتىك
دووبارە دوو زەرييا بە يەك دەگەن، چى پروو دەدات؟ دەبن بە
ئۇقيانوس، بى سنوور دەبن.

شهمس یه کسەر به بینینی مه ولانا بوی دهرده که ویت نهو
که سهی به دوایدا ده که ریت مه ولانایه، به لام دهیویست تاقی
بکاته وه بزانییت ئایا دلی ئامادهی قه بولکردنی ئاگری عیشقی
هه به یان نا.

سه‌بارەت بە دیداری ئەو دووانە گیرانەوهی زۆر بوونیان
هەیه؛ یەکیەک لەم گیرانەوانە ئەوهیه که کاتیەک چاویان بە
یەک دەکه‌وێت، مەولانا لەگەڵ قوتابییه‌کانیدا بووه که له
نێوان ئەو کۆمه‌له‌دا له ناکاو شەمس بانگی دەکات.

دهلیت: نهی ماموستا! پرسپاریکم له تو ههیه.

مه ولانا گوئی له دهنگه که ده بیت، به لام پئی وا نییه له که له
تهوی بیت. پاشان شهمس دووباره و ئهم جارهیان به دهنگی
بانگی دهکات.

نہی ماموستا! پرسپاریکم له تو ههیه، وه لام ده ده دیته وه؟

مهولانا ئاورِ دہداتہ وہ و بہ وردی سہیری غوارہ یک لہ
جلوبہ رگیکی رہشدا دہکات و ہست بہ شیوازی جیاوازی
ہہ لسو کہوت، متمانہ بہ خوبیون و دلنیاپی ئہو دہکات۔

ده لیت: "فهرموو؛ پرسیاره که ت هرچییه ک هه یه، بیکه."

خه لک کونجکۆل دهبن؛ چونکه ئه و کاره ی ئه م غه واره یه
ئه نجامی ده دات، له چوارچێوه ی ئه ده بدا ناگونجیت. له بهر
ئه وه ی ئه گه ر بریاره پرسسیاریک له مه ولانا بکریت ده بیئت بو
یه کیک له وانه کانی ئه و بروات و له وێ له گه ل خودی ئه و قسه
بکریت، نه ک له ناوه راستی کۆلاند!

رہ کر۔

گرنگن، پیشانم دہدہیت؟

کتیبخانه که را بووه.

به ناو ٿاوه ڪه ڊا بلاو ده پيٽه وه.

به لام تهنها به عیشق ده توانی تیښکیت.

مەر بۆيە كاتىك لە سەفەرى عىشقىدا چوۋە پىشەۋە، وتى:
كال بووم، كولام، سووتام!

ٺٺو ٻه رهه ماڻهي له مولانا به جيتاون:

مه سینه وی

دیوانی شہمس 'دیوانی گہورہ'

تَيِّدَايَه ئَهْوَهی تَيِّدَايَه 'فیه ما فیه'

كۆرى سەپا

مهکتوبات (نامه‌کان)

تو پڻ بخاره سهر ڀيگه و

هيچ مه پر سه.

خودي ڀيگاڪه پيٽ ده لپٽ

چون ده بپٽ بر ڀويت...

پیشگییهک بۆ نهینامه

ههژده دێری سه رهتای مه سنهوی

زانای دین و ئهستیره ناس شه مسه دین ئه حمه د ئه فلاکی که له سه دهی ۱۳۰۰ زایینیدا ده ژیا و سالانیک زوری ته مه نی بۆ نووسینی کتیبی مه ناقیبولعارفین سه بارهت به مه ولانا و مه وله وییه ته رخان کردبوو و ئه م کتیه وهک یه کیک له سه رچاوه باوه رپینکراوه دیرینهکان ده ناسریت، وتوویه تی، مه ولانا هه ده دیری سه رهتای مه سنهوی به دهستی خۆی نووسیوه و دیرهکانی تری مه سنهوی به دهستی حیسامه دین چه له بی که خۆی مه ولانا رایسپاردوو، نووسراونه ته وه.

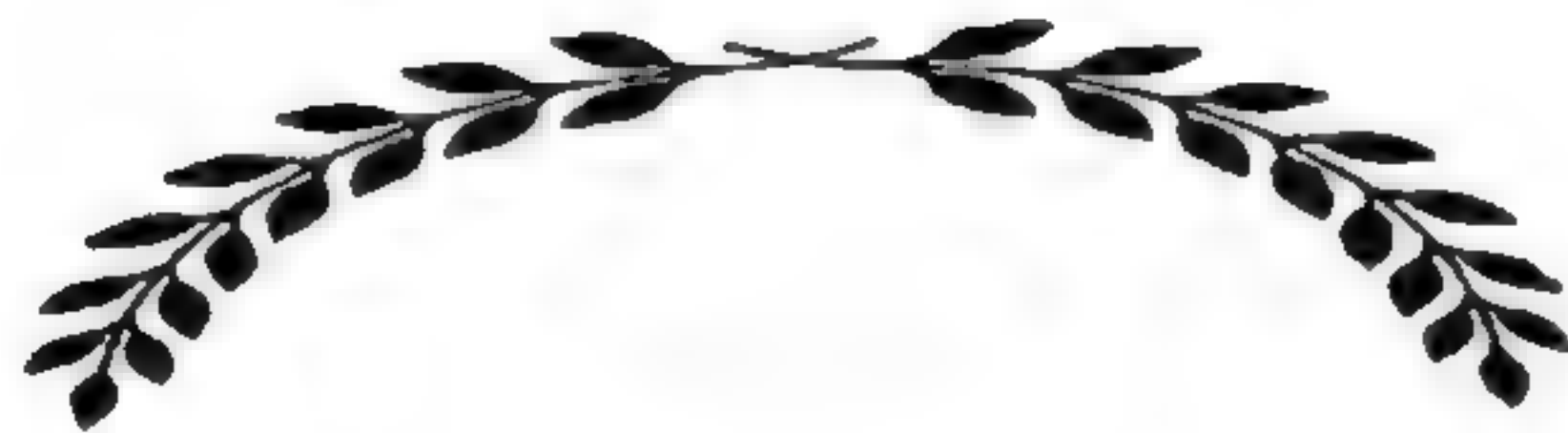
له کن په یرهوانی مه ولهوی ئه وهی که هه ژده دیری سه رهتای مه سنهوی، به دهستی مه ولانا خۆی نووسراون، زۆر به هاده. سو فیانیک بوونیان هیه که به م هه ژده دیره ی مه سنهوی ده لین دلی مه سنهوی. سو فیانیکیش بوونیان هیه که ده لین ۲۵ هه زار و ۶۸۲ دیره که ی تر هه موویان پوونکردنه وهی ئه م هه ژده دیره ی سه رهتان.

باشه پرسپاره که لیره دایه؛ نهو ههژده دیره باس له چی ده که ن؟

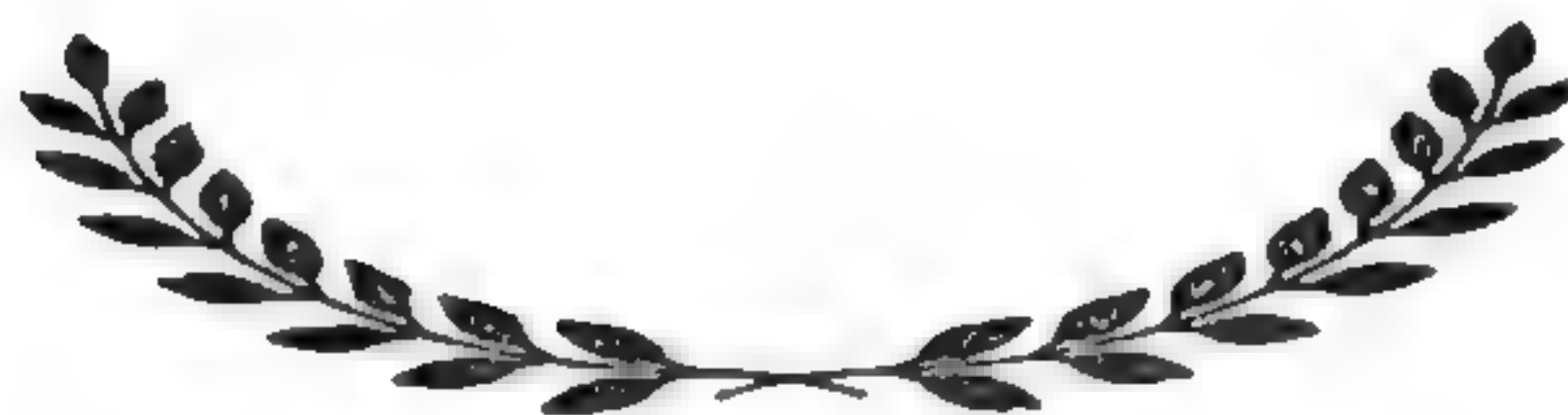
به راستی نهی ده ری ده بریت...

هر بویه نهو ههژده دیره سهره تای مهسنهوی نهینامه یشی پی دهوتریت.

سهرته انجام سازی نهی بو پهیرهوانی مهولهوی و سوفیهکان وهک نهو فووهی که له پوچی خوداوه کراوته ناو گیانی مرقهوه، بهبایهخه، چونکه نهو به پارچهیهکی جیانهکراوه ل خویان دهزانن. چونکه سازی نهی نهک تهنها بههوی نهوای ژهنینییهوه، بهلکوو بههوی نهو چیرۆکانهیی که دهیگیریتیهوه و پینگهی له مهسنهویدا هه لگری راز و ناگاییهکانه.

دیکه ی زور بڼ
که یشتن به خودا هه ن،
به لام من عیشقم هه لېژارد...

دېرى يەكەم

گوښگره له نهى كه حيكايهت دهگيرپته وه

له دهست جوداييه كان سكاله دهكات

گوښگره!

دواى سهره تا جوانه كهى قورئانى پيرو ز به دهربرپنى 'بخوينه'،
نهمه دهتوانيت به هادارترين بانگهښت كردنى مروث بڼت.

مروث دهكرت بتوانيت له هر 'بوون' كدا چاكه و نه زموون
بخوينپته وه. به دهربرپنى كى تر يه كيك له پيوهره كانى
پنگه ښتنى ئينسانى نه وه يه كه بتوانيت نهم چاكه يه ببڼيت
و نه وهى نهم نه زموونه دهيه وښت بڼيت، ببڼستيت...

مولانا له پښه كى مه سنه ويدا بهم جوړه ده دويت كه
نهم كتيب به روښناييه خشى هه موو نهو شتانه يه كه رازه
نيلاهييه كان ناشكرا دهكات.^۱

۱- نووسر لږه دا نامه به يه كم رسته ي عره بڼى مولانا له پښه كى مه سنه ويدا دهكات
كه وهگړانه كهى بهم جوړه يه: «نهمه كتيبى مه سنه ويه كه كتيبكه بڼه ماكانى دڼ دهگړته
خوى و هو ناشكرا كړدى رازه كان و گه ښتن به راستى و دلنڼاى.»

راستییه که ی ئیمه باس له پوچوون به نیو قولایی کتیبیکدا
دهکین که پره له راز دهبیت به ههستیارییه کی زورهوه
لهبارهی هه ر دیر و هه بهیتیکهوه راوهستین و بهزرین.

گوئیگره.

له دیری یه که می مهسنه ویدا گوئیگره، واتا گوئی رادیره!
هه کهس کتیبه که دهکاتهوه، پرووبه پرووی ئهم وشهیه دهبیتهوه.
دهستبهجی ئهم پرسیاره له زهینی خوینهردا دروست دهبیت:
گوئی بۆ چی رادیرین؟
بهلام لهوه تیناگات که وهلامه که ی له دلی پرسیاره کهدا
شاردراوه تهوه.

گوئیگره، بهلام له چی؟

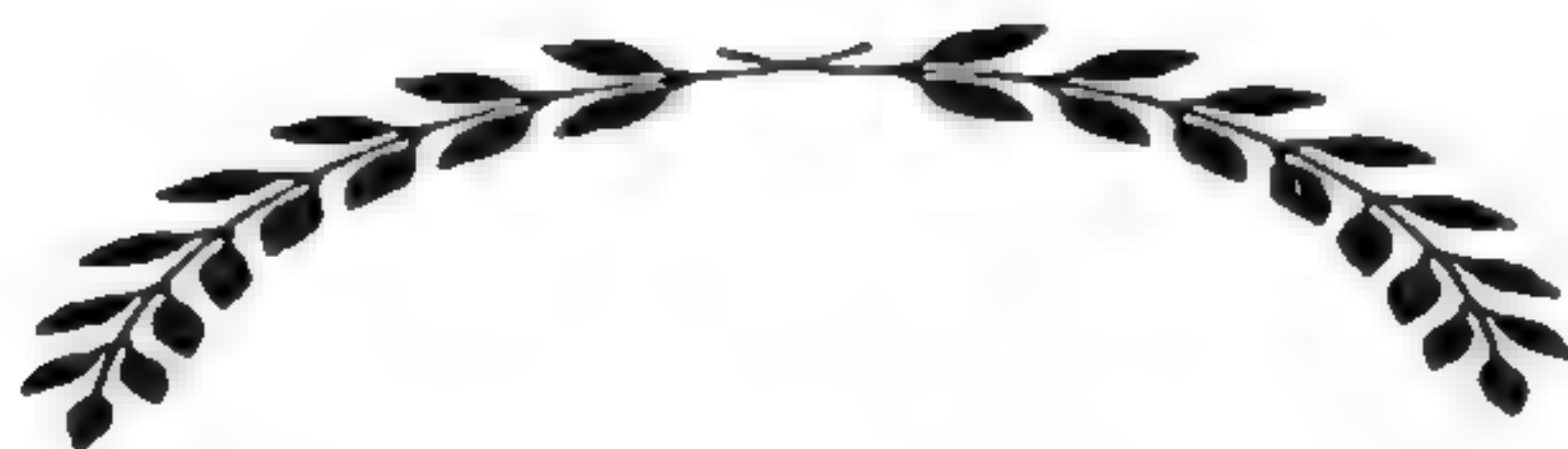
ئهی مرؤف گوئیگره، گوئی له نهوای نهی رادیره...

له زمانی فارسیدا 'بشنو' : گوئیگره' به واتای گوئی رادیرانه.

سه رهتای مهسنهوی به پیتی 'ب' زور گرنگه. هه موو
سوره تهکانی قورئانی پیروزییش به پیتی 'ب' دهست پی دهکهن.
سه رهتای هه موو سوره تهکان به 'بسم الله الرحمن الرحيم'
دهست پی دهکات. تهنها سوره تیک که بهم دهسته واژهیه دهست
پی ناکات، سوره تی تهوبهیه که ئه ویش به 'براءة' دهستی پی
کردوو که له ویشدا به پیتی 'ب' دهستی پی کردوو.

دهی رازی پیتی 'ب' چیه؟

نهم رسته‌یه‌ی هزاره‌تی عه‌لی 'سلاوی خودای له‌سهر بیت'
به یاد بهینینه‌وه که ده‌لیت: 'زانست خالیک بوو، به‌لام نه‌فامان
بوونه هوی گه‌وره‌کردنی (زیادکردنی):'

دلۆپە مەبە،

خۆت بکە بە زەریا.

ئىستا که بیرى زەریا دەکەى،

دلۆپە ئاۋ لەنئو بەرە.

پازی پیتی 'ب'

خەزرەتی مەولانا لە ھەمان سەرھەتای مەسنەویدا، بە وتنی وشەیی
نیشانو: گوئیگرە چ پازیک لە پیتی 'ب'دا بۆ ئێمە ئاشکرا دەکات!

سۆفییەکان کۆکن لەسەر ئەوێی کە گرنگترین رەگەزی
تەسەوف ھاودەمی و خزمەتە. ھاودەمییەش کاتیک دەکریت کە
بیسەرێکی باشت ھەبێت. گوێراڤیڕان و بیستنی بابەتیک تەواو
جیاوازن لە یەک.

گوئی تەندروست ھەموو شتیک دەبیستیت، بەلام رەنگە
نەتوانیت گوئی راڤیریت. گوێراڤیڕان تەنھا بە گوئی نییە،
بەلکوو ھاوکات بە زەین، تەرکیز، ھەستەکان، تیگەیشتن،
ھەبوونی ئامادەیی، دل، سەنگینی، لەسەرخۆیی و دیسان
ئاگاییەو پەیوەستە. بە شیوەیەکی گشتی گوێراڤیڕانیش لە
تەسەوفدا جوړیک مامۆستایەتیە. دەبێت فیری ببیت و تیایدا
بچیتە پێشەو.

خزمەتیش واتا بێ ئیرەیی بردن بەوێی گویت بۆ راڤیراو،
ئەوێ دەیزانی بە دلفراوانی و بێ هیچ دژوارییەک لەگەڵ
ئەوانی تردا بەشداری پێ بکەیت و بێبەشیان نەکەیت.

له بهر ئه وه ناکریت بوتریت که مهولانا به به کارهینانی
 وشه ی بشنو : گوئیگره' بو ئه وه ی ویستوویه تی بیلیت، بی
 ئامانج و مه به ست نه بووه. له هه ر دیریکی مه سنه ویدا رازیک
 شاردراره ته وه... بو که سینک که بتوانیت تیی بگات... بو که سینک
 که ده زانیت ده بیت گوی له نه وای نه ی بگریت...

ده توانم بلیم که بناغه ی ته سه وف 'ماموستایه تییه ل
 گویرادیتراندا'.

له راستیدا له که لتووری خۆیشماندا چهند په ندیکی پیشینان
 هه ن که بایه خی گویرادیتران بیر ده خه نه وه.

'ئه گه ر قسه کردن زیو بیت، بیده نگی زیره.'

'هزار جار گوئیگره و یه ک جار قسه بکه.'

ئه مانه ئه و په نده پیشینانه ن که بایه خی گویرادیترانمان
 بو ناشکرا ده که ن. مروف که سه باره ت به بوونه وه رانی تر
 هوش و توانای قسه کردنی هیه، یان باشتره بلیم توانای
 به دیهینانی زمانی جوراوجوری هیه، به بیده نگی ده توانیت
 له رینگه ی پیکه یشتندا بچیته پیشه وه نه ک به قسه کردن. ئه و
 که سه ی گویده گریت، فیر ده بیت. ئه و که سه ی گویده گریت،
 ده توانیت بریار بدات چ کاریک ئه نجام بدات یان چ کاریک
 ئه نجام نه دات. توانای به لگه هینانه وه ی که سینک که زیاتر گوی
 ده گریت، به هیزتر ده بیت. ئه وه مروفی به ئاگایه، گه وره ده بیت،

دهچیته پيشهوه، دهگوریت و له هه مووی گرنکتر بهسه ر
 هونه ری بیرکردنه وه دا زال ده بیت، چونکه بیرکردنه وه ته نها
 کارامه ییه کی زهینی نییه؛ قوناغیکه ده بیت به دلشست کوینی بو
 بگریت و نه وهی دیته پيشهوه لینی تیښگهیت و قه بوولی بکهیت.
 دلشست توانای بریاردانی هه یه.

هونه ر نه وه نییه که باش قسه بکهیت، هونه ری راسته قینه
 نه وه یه که بیسه ریکی باش بیت، چونکه نه وه که سانه ی باش
 و کاریگر قسه ده کهن، هه میسه نه وه که سانه ن که ده توانن
 بیسه ریکی باش بن.

نه وه که سانه ی بیسه ر نه بن، ناتوانن فیر بین؛
 نه وه که سانه ی فیر نه بوون، ناتوانن بناسن؛
 نه وه که سانه ی نه توانن بناسن، ناتوانن بیستن.
 به ریکه وتن له ناسینه وه ده ست پی ده کات و
 ناسینیش له گو یگرته وه ده ست پی ده کات.

مروقی نه مروکه له هه ر لایه که وه له په له پهل و خیراییدا
 ده ژی، به دوا ی نه وه وه یه که هه ر شتیک به ئاسانی فیر ببیت.
 بی نه وهی گو ی رادیریت ده یه ویت فیر ببیت. بی تیښگه یشتن
 له شتیک ده یه و ی به کاری بهینیت، ده سته جی دوا ی
 به کارهینانی خه ونی سه رکه وتن و براوه بوون له سه ریدا
 په روه رده ده کات. چ خه ونیکی بیهووده و چ چاوه پروانییه کی
 نابه جیه...

گرنگ نىيە چەند ھەنگاوت ناوہ؛

گرنگ ئەوہىە كە دژوارىيەكانى ئەم رىنگەيە بوونەتە ھۆى
ئەوہى لە چ شتىك تىبگەى.

گرنگ نىيە چەندىك پارەت بەدەست ھىناوہ؛

گرنگ ئەوہىە كە بوويتە ھۆى ئەوہى ئەوانى تر چى بەدەست بەينن.

گرنگ نىيەكەى لە دونيا دەپۆيت؛

گرنگ ئەوہىە كە ژيانت چۆن بەسەربردوہ.

ئەو مرقۇقەى تەركىز لەسەر ئەنجام دەكات، يان بىرى چۆتەوہ
ئەو زەحمەتەى لە رىنگەدا كىشاويەتى دەتوانىت ئەنجامەكە
بگۆرپىت، يان نايەوئى بىرى خۆى بەينىتەوہ.

چونكە سەدەى نوئى، سەدەى خىراىى و پەلەپەلە...

سەرەپاى ئەوہىش سەدەى خىرا گەيشتنىشە...

بۇ ھەركەس و ھەر شتىك جىگرەوہىەك بوونى ھەيە. تۆ
نەبىت، ئەوئى تر... ئەمە لە كاتىكدا ئەگەر تۆ نەبىت، ئەوئى
ترىش بوونى نىيە.

دەمكىشان' بەو واتايە نىيە لە شوئىنىك راوہستى و چاوەروان
بەينىتەوہ...

سەرەپاى وەستان و بىدەنگى، راستىيەكەى خەرىكى
ئەنجامدانى كارى زۆرە كە ئەمەيش ھونەرىكى ترى
مامۇستايە تىيە...

دهمکیشان نه وه نپیه له کاتې خویندنه وه ی کتیبیکدا خهوت لی
بکهوئ. دريژه دانه به چيروکه که، به لکه کاريی قووله له باره ی
بابه تیکه وه که تهنانهت ده کریت بی نه نجام بیت، تیگه یشتنه
له چيروکه که...

سه‌ره‌رای ئه‌وه‌یش چ باب‌ه‌تیک په‌سه‌ند بکه‌یت و چ نه‌یکه‌یت، ده‌توانی بی داوه‌ری لئی تی‌بگه‌یت. هۆکاری ئه‌وه‌ی ئه‌و کتیبانه‌ی خویندوو ماننه‌ته‌وه، زوو له‌بیر ده‌که‌ین هه‌ر ئه‌مه‌یه. ئه‌گه‌ر دوا‌ی کتیبه‌که ده‌مت نه‌کیشابی، له‌باره‌یه‌وه بیرت نه‌کردبێته‌وه، دادگایی ده‌روونییت له‌باره‌یه‌وه ساز نه‌کردبی، له‌باره‌ی ناوه‌رۆکه‌که‌یه‌وه ماوه‌یه‌ک ئه‌ندیشه‌ت ده‌رگیر نه‌بووبیت و به‌نیو پالێوه‌ری زه‌ینتدا ره‌تت نه‌کردبیت، له‌کو‌تاییدا له‌شه‌ققه‌ی بال ده‌دات و له‌می‌شک‌تدا نامینیت. له‌م پوه‌وه‌ خویندنه‌وه‌ی کتیبی زۆر و هه‌ستکردن به‌غرور به‌وتنی "هه‌فته‌ی دوو سی کتیب ده‌خوینمه‌وه" ته‌نها یاریکردنه‌ به‌ژماره‌کان. خویندنه‌وه‌ی یه‌ک کتیب له‌مانگینکدا و ده‌مکیشانی ناوه‌رۆکه‌که‌ی باشتره‌ له‌خویندنه‌وه‌ی پینچ کتیب له‌هه‌فته‌یه‌کدا و له‌بیر چوونه‌وه‌یان.

به‌لام په‌له‌په‌ل، یاری‌کردن به ژماره‌کان، نه‌بوونی نارامی و
به‌ده‌ست نه‌هینانی ته‌نجام، به‌داخه‌وه ده‌بیته هوی زیانگه‌یاندن
به‌مانه‌وه‌ی کاریگه‌رییه‌کان.

ته نانهت کاتیک ده لیم: نهی، هونه ری فیربوونی نارامیه:
دیسان نایبستن. پروونتر بلیم، لهه قسه یه تیناگه ن: چونکه
گویه که کانیا بؤ گویرادیران داخراوه.

له باره ی نه یه وه بابه ته گرنگه که نه وه یه که بتوانی دهنگیکی
پاک و ساف بکه یته ناوییه وه. هه ولدان بؤ ژهنینی پارچه یه یه
پیش نه وه ی بتوانی دهنگیکی ساف بکه یته ناوییه وه، بهرهر
شکستت ده بات. شتیک نییه جگه له به هه دهردانی کات و وزه.
تینکشکاندن تامه زر وییه که که پیویست نه بووه...

به رله مه بؤ رینگرتن له وه ی فیرخوازه کان بکه ونه داوی خیرا
ژهنینه وه، له لای مه ولانا بهم جوړه رهفتاریان ده کرد.

له سالی یه که مدا، حهوت کونه که ی نه ییان له نامیره که
نه ده کرد. هر بویه فیرخوازان بؤ فیربوونی نه ی تا یه ک سال
ته نها راهینانیان له سهر ژهنینی نۆته سافه کان ده کرد. نه گهر
بیانتوانیا به نه م کاره نه انجام بدهن، ده یانتوانی پارچه یه یه
بژهنن.

له هه لومه رچی ژیانی نه مړودا به کارهینانی نه م ته کنیکه
نه سته م دیته بهرچاو، به لام چیروکی نه م بابه ته زور گرنگه:

نه انجام ناتوانیت نامانج بیت... زه وه ندیش به شیکه له
نه انجام: چونکه مروف کاتیک له ریدایه، گوره ده بیت،
نه سته مه له پریکدا به هیل کۆتایی بگات... نه و که سانه ی
به سینه یان قردیلای هیل کۆتایی ده پچرینن، که سانیک بوون
سالانیک زور له ریکدا گوره بوون و که شه یان کردووه و
له پریکدا نه گیشتوننه ته لووتکه و نه که شاونه ته وه!

جگه له ئيمه کهس نه يده توانی

ئيمه له يهک دوور بخاتهوه،

جگه له ئيمه کهس نه يده توانی

وا له ئيمه بکات. ئاخ ئه عيشق،

کال بووم، کولام، سووتام.

ههچ کهس جگه له تو

نه يده توانی ئاگر له من بهر ببات.

له ږيگه ي ماموستايه تيدا، په له پل گه وره ترين دوژمنه...

لاويک له ولاتيکي دووره ده ستدا بڼو دوزينه وه ي سوفييه ک
به ږي ده که ويټ و ده چيټ بڼو لاي، رايد ده که يه نيټ که ده يه وي
بيټ به قوتابي. سوفييه که به وتني 'دهرگاي نيمه به ږوي
هر که سيکدا که بيټ کراويه. قه بولي ده کات.

که نجه که زور وروژاو و خوشحال ده بيټ. له مه ودا ده بيټه
قوتابي سوفييه کي به ناوبانگ. لني ده پرسيت: 'دواي چه نديک
ده توانم بيمه سوفييه کي وه ک تو؟'

سوفييه که له وه لامدا پني ده لنيټ: 'نه گهر به و جوړه ي که
پنويسته گويم بڼو راډيريټ و نه وه ي وتم نه نجامي بده ي، تا
دوو سال ده تواني وه ک منت لي بيټ.'

قوتابييه که که ميک بير ده کاته وه و نه م اوويه به لايه وه
دريژخايه ن ده بيټ، دوو باره ده پرسيت: 'نه گهر زور هه ول بده م
چند ده خايه نيټ؟'

سوفي بزه يه ک ده کات، به سه نگيني و زمانيزکي شيرينه وه
وه لامي ده داته وه: 'به و شيويه لانيکه م چوار سال کات ده ويټ.'

قوتابییه که گنژ ده بیت. ده لئی ههلهیه که له کاره دا هیه.
که مینک دوو چاری گرژی ده بیت.

نهختیک تووږه ده بیت و ده لیت: من باس له ههولی
شهوانه پوژی ده کم، نه گهر پیویست بکات له خه ویش خوم
ده گرمه وه، پیویست بکات نان ناخوم، ئاو ناخومه وه، شهو و
پوژ ههول ده دم. بهم شیویه چه ندیک ده خایه نیت تا بیمه
سوفییه کی وهک تو. نه مه م پی بلی.

سوفییه که هینشتا ئارامه. به ده نگینکی شیرین و به پیندا گرییه وه
ده لیت: ئاها... که واتا تو شهو و پوژ بی شهوی بخهوی ههول
ده دهیت، وایه؟

قوتابییه که نه م جارهیان به شهوق و زهوقینکی زوره وه ده لیت:
به لئی... به لئی... بی شهوی بخهوم ههول ده دم، شهو و پوژ...
ههه کارینک پیویست بی نه جامی ده دم. کارینک که هیچ
که سینک نه یتوانیوه نه جامی بدات...

نیگای سوفییه که قبول ده بیته وه، وهک بلئی هاوکی شهیه کی
جیددی له میشکی خۆیدا شیکار ده کات.

پاشان بهم شیویه وه لام ده داته وه: "لانیکه م ده سال دریزه ده کیشیت."

شهوی ده مه وی بیلیم نه مهیه، له رینگهی ماموستایه تیدا
پهله پهل که موکورتیه... ته نانهت گه وره ترین دوژمنه... ناتوانیت
ریبوار ی رینگه یه ک بیت که پیندا نه پویش تووی. ناتوانیت
له باره ی زهریایه که وه که تیایدا نقووم نه بوویت، قسه بکهیت.
ناتوانیت له باره ی دارستانیکه وه که تیایدا ون نه بوویت بدوینیت.
بۆ ههه که سینکیشی باس بکهیت، باوه پت پی ناکات.

پرسی: عیشق له چ کەسیک دەچیت؟

وتم عیشق له نەیزەن دەچیت.

پرسی: ئەگەر عیشق له نەیزەن دەچیت،

کەواتا ئێمە چین؟ وتم: بەلێ!

ئەگەر عیشق له نەیزەن بەچیت،

ئێمە نەبە کەین...

سه‌فهریکی دریزی پر له نه‌زموون له نه‌یزاره‌وه تا ده‌رگا

حه‌زره‌تی مه‌ولانا کاتیک بناغهی فلسفه‌ی سوفیانی به‌یان کرد، گرتگییه‌کی زۆری به‌ نه‌ی دا، چونکه نه‌ی له پشت نه‌و نه‌وایانه‌وه‌یه که ده‌ریان ده‌بریت، نه‌و چرکه‌ساته‌ی له نه‌یزاردا بووه سیمبولیکه له چاره‌نووسی مروّف.

یه‌که‌م جار که چیرۆکی نه‌یم بیست، ته‌مه‌نم پازده سالان بوو.

نه‌و نمایشه‌ راسته‌وخویه‌ی نه‌ی که بینیبووم، منی شه‌یدای خۆی کردبوو. پاشان هه‌مان نه‌و نه‌یژه‌نه‌ بووه مامۆستام. ره‌نگه‌ ویستبیتی ته‌کذیکه‌کانی فووکردن به‌ نه‌یدا فیری من بکات، به‌لام هه‌روا که باسی فلسفه‌ی نه‌ی بو ده‌کردم، راستیه‌که‌ی هه‌موو شتیکی بو روون ده‌کردمه‌وه. نه‌وکات من گه‌نجیک بووم له شاری بورس ده‌ژیام و نیکه‌رانی ئاینده‌م بووم. هه‌زم لی بوو نه‌ی بژه‌نم، وه‌ک هه‌موو فیرخوازه‌کانی تر، ده‌مویست یه‌که‌سه‌ر فوو به‌ نه‌یدا بکه‌م. پیم وابی مامۆستاکه‌م به‌م په‌له‌په‌له‌ی منی زانیبوو که وتی پینش هه‌ر شتیکی ده‌بیت فیری فلسفه‌ی نه‌ی ببیت.

پینگەشتنى مەۋقە. نەى سىمبولى دەۋرانى پىنگەشتنى مەۋقە.

ئىستا تۇ بۇ سەفەرىك دەبەم. تىيدا فېر دەبىت كە بە
تىپەپىن لە چ قۇناغكەلىك لە نەىكەى بارىك بۇ سازىكى
تەۋاۋ دەگۈرپىت.

مامۇستاكەم لە نەىكەى بە دەستەۋە گرت و پىشانى دام.
بە رەنگە سەۋز و پاراۋەكەيدا ديار بوو كە تازە لىكراۋەتەۋە.

ۋتى: سەيركە كورم؛ لە تەنىشت زۇنگاۋەكانەۋە لىقى
ھاۋشىۋەى ئەمەت بىنىۋە. ئەم لە نەىيانە كۆمەلىك پروۋەكى
بىكەلكن. ھىچ لايەنىكى بەسۋود يان بەكارھىنانىكىيان نىيە.
بۇ خواردن و خواردنەۋە نابن، لە دروستكردنى خانوۋدا بەكار
نايەن... بە شىۋەيەكى خۇرسك لە زۇنگاۋەكاندا گەشە دەكەن،
كاتىك ۋەرزىشىان تىپەپى پەژمۋورده دەبن و لەنىۋ دەچن.

بەلام كاتىك مامۇستاي نەى، ئەۋ لە نەى بەدەستەۋە
دەگرىت، سەفەرىكى زۇر گرنگ و بەھادار بۇ ئەۋ لە نەى
دەست پى دەكات.

مامۇستاي نەى كاتىك لەكە لى دەكاتەۋە، يەكەم
جىابوونەۋەى نەى لەۋىۋە دەست پى دەكات. يەكەم ھەنگاۋى
سەفەرى نەى دەردى جودايىيە.

وتى ئارام بگره،
له سهر ئام رهنج و ميحنه ته،
خودا پاداشتي
ئارامگران ده داته وه.

چيروكى مروقيش به جوداييهك دهست پى دهكات.

ماموستاكهم بهم شيوهيه دريژهي به قسهكاني دا: سهفهري
نهى به جوداييهك دهست پى دهكات، ئاوازهكهى پره له خاموشي،
شيلگيري و دلتهنگي. سهرهتا له مهبهستي تينهگهيشتم؛ له
دلى خۇمدا بيرم كردهوه ئىستا بۇچى دلتهنگي؟ پاشان بريار
بوو له پهيوهنديى نيوان نهى و دلتهنگي تيبگهم.

وتى: به رههاكردن و دهست لى بهردان، لقى نهى بهرپى
دهكهوييت. بيرت نهچى هەر ههلبزاردينىك رههاكردينكه،
كاتىك مروف پى دهنيته سهر ريگهيهم، دهست له ريگهكاني
تر ههلهديگرين و رههاييان دهكات. به شيوهيهكى گشتى
ههلبزاردينىك به واتاي شهوه ديت كه له ههلبزاردينهكاني تر
بيسنور دهست ههلهديگرين... شهوه شهوهونىكى سهخته.
دهبيت سهرهتا دهستههالگرتن فير ببيت...

هەر بهو جوهرى كه من چيروكهى نهيم بۆ باس دهكهه،
تويش ههست به ليكچوونهكاني چارهنووسى لقى نهى لهگهل
خۇتدا بكه و بيانناسهروه.

سەفەرى نەى بە جودايى دەست پى دەكات. لەبەر ئەرە
يەكەم دىنرى مەولانا لە مەسنەويدا بەم جۆرەيە:

گوڭىگرە لە نەى چۆن حىكايەت دەگىرپتەو

لە دەست جودايىەكان سكالاً دەكات

رۇحى مەرۇفەكانىش لە جىهانى مەعنا جىابوونەتەو و لە
سكى دايكياندا جىگەيان گرتووە. دواى نۆ مانگ گەشەکردن و
گەرە بوون لە سكى دايكدا بەو پەرى ئاسوودەيى، شادى و
ئارامىيەو، ديسان جىا بوونەتەو و ھاتوونەتە ئەم دونيايەو.

يەكەم كاردانەوھى مندالى ساوا لە كاتى لەدايكبووندا چىيە؟

گريانە، وا نىيە؟

بەلى... ھەموومان لە كاتى لەدايكبووندا سەرەتا گرياوين.

بەھۆى جودايىەو لەو دونيا جوانەى دايكمان بۆ فەراھەم
كردبووين، ناپەھەت دەبين، تەننەت دەگرين و لە چوونە
نىو دونيايەكەو كە ھىچ ئاشنايەتيەكمان لەگەلیدا نىيە،
دەترسين... جىابوونەوھمان لە دايك ئىمە دەخاتە ناو دونيايەكى
گەرەتر و ئەزموونىكى جىاوازترەو.

ئەم دونيا تازەيە كە نايناسين و بە فېربوون تيايدا گەرە
دەبين، ھەرەك مەولانا وتوويەتى لە چوارچىوھى ئازاردا دىت
بۆ سۇراغمان. ھەرچىيەك بىت نەناسراو... لە راستيدا ناتوانين
بزانين ئەمرو چيمان پى دەدات يان چ شتىكمان لى دەسىنيت.
سەرئەنجام ھىچ شتىك لەژىر كۆنترۆلى ئىمەدا نىيە.

مەلبەتە لىرەدا دەبىت باش لە وشەى ئازار تىبگەين... ئەو
 ئازارەى لىرەدا قسەى لەبارەو دەكەين، ئەشكەنجە، ستمە يان
 مەراق نىيە.

ئازارىكى نەناسراو.

رەھاكردىنى ناوچەى دلنپايى و ئاسوودەيىيە و دەستكردىن بە
 سەفەرىكى درىژە بۇ گەيشتن بە رەسايى. ماندوو بوونە،
 رىشتنى ئارەقەيە، زەحمەتكىشان بۇ گەشەكرىنە، ھەلدىن بۇ
 گەورە بوونە. بۇ بوونە مامۇستا دەستەلگرتنە لە ئاسوودەيى،
 كەمكرىنەوھى خەو، خۇ تەرخان كرىنە، شەيدا بوونى
 فېربوونە، بەدەستەينانى ئاگايى عىشق و عاشقبوونى زانستە.

راستىيەكەى ئەم ئازارە بە وتەى مەولانا، ھەموو ساتىك
 پىنگە پىشانى مەرۇف دەدات.

ئەو ئازارەى لە يەكەم جىابوونەوھى مەرۇفەو دەست پى
 دەكات، بە درىژايى تەواوى تەمەنە. ئەم ئازارە بە درىژايى ئەم
 ماوہيە، تا دىت خوشەويستتر دەبىت... كاتىك لەژىر سايەى
 ئەم ئازارەدا گەورە دەبىت، گەشە دەكەيت و بە پىنگەيشتن
 دەكەيت و لەوھى كە ھەيە تىدەكەيت، ھەم تامى ئازارەكە
 لات دەگۆرپىت و ھەم پەيوەندىت لە گەلیدا. نەيىش لە يەكەم
 جىابوونەوھىدا ئازارى خۇى دەناسىت. سەرەتا بەھۇى
 ئاروونى دۇخەكەو، ماوہيەك چاوەرپى دەكات، دواى ئەوھى لە
 نەيزار جودا بوويەو، كەمىك لە چاوەرپانیدا دەمىننەتەو، لەو
 بارودۇخەدا ھىچ كارىك ئەنجام نادرىت.

بەم شىوہيە فېرى ئارامگرتنىش دەبىت.

له چاوه پروانیدایه، چاوه پروانی... چاوه پروانی... بهم شیبو
فیری چاوه پروانییش ده بیت، فیری نارامگرتن ده بیت:

ماموستاکه م هه روا که ئه مانه ی دهوت، لقه نه یه کی نری
به دهسته وه گرت. نه گه ر له گه ل لقه نه یه کی تردا به راوردمان
بکردایه به ئاسانی بۆمان ده رده که وت ئه م لقه یان زیاتر له
چاوه پروانیدا ماوه ته وه. رهنگه سه وزه که ی نه مابوو و ئیتر تازه
نه بوو...

به وتنی: به لام پینگه بۆ ئه م لقه نه یه کوتایی نه هاتوو
دریژه ی به قسه کانی دا: پاشان نۆره ی توینکله ئه ستوو ره کانی
سه ر لقی نه یه. ماموستا ئه و توینکلانه ی به جوانی به دهوری
نه یه که وه نووساون، لی ده کاته وه. ئه م کاره له ژیا نی مرؤفا
یه کسانه به هۆشیاریی ره ها بوون له ئیگۆکان و منگه رای و
ترس له وه ی ئه وانی تر چی ده لێن.

دوای ئه وه ماموستاکه م به ئارامی دهستی کرد به لیکردنه وه ی
توینکی لقه نه یه که. چ توینکلیکی ئه ستوو ره سه ر قه ده کی
بوو! راستیه که ی ماموستاکه م هه ر چه ندیک پیسته که ی لی
ده کرده وه، جوانی نه یه که زیاتر ده رده که وت.

ماموستاکه م وه ک بلی ئه وه ی به می شکمدا تینه پیره
بیستبیتی، وتی: نه ی هه ر چه ندیک له توینکله کانی رزگار
ببیت، زیاتر خودی راسته قینه ی ده رده که ویت. مرؤفیش له
سه فهری ته سه وفدا، واته له و پیه دا که به ره و پیشگه یشتی
ئه و ده چینه پیشه وه، کاتیک له ئیگۆ و منگه رای رزگاری
ده بیت، تازه پی ده نیته سه ر پینگه. یه که م هه نگاوی ئه م

جیاوازی نییه ماموستای نهی سهه نهی بکاتهوه یان هزار
دانه. له کوتاییدا ده بینیت هر کامیان ئاوان ههست و له شینکی
جیاوازی هیه، شتینکی تره. هر کامیان خهسلهتی تایبهت
به خوی هیه.

له بهر نهوه زور گرنگه که مروف بتوانیت خودی راسته قینهی خوی
بیت. بهم جوړه ده توانیت خهسلهتی تایبهت به خویشی بدوزینهوه.

جیهان وهک پازلیکی گوره وینا بکه. هر کام له نیمه
پارچه یه کی بچووکین لهم پازله. هر کاممان خهسلهتی
تایبهتمان هیه. بهلام لهو کاته دا که دهست به لاسایی
کردنهوهی نهوی تر دهکین، جیگه ی دروستی خومان لهم
پازله دا ون دهکین و له مهیش خراپتر نهوهیه که ناتوانین
جیهه کی دروست بق خومان بدوزینهوه.

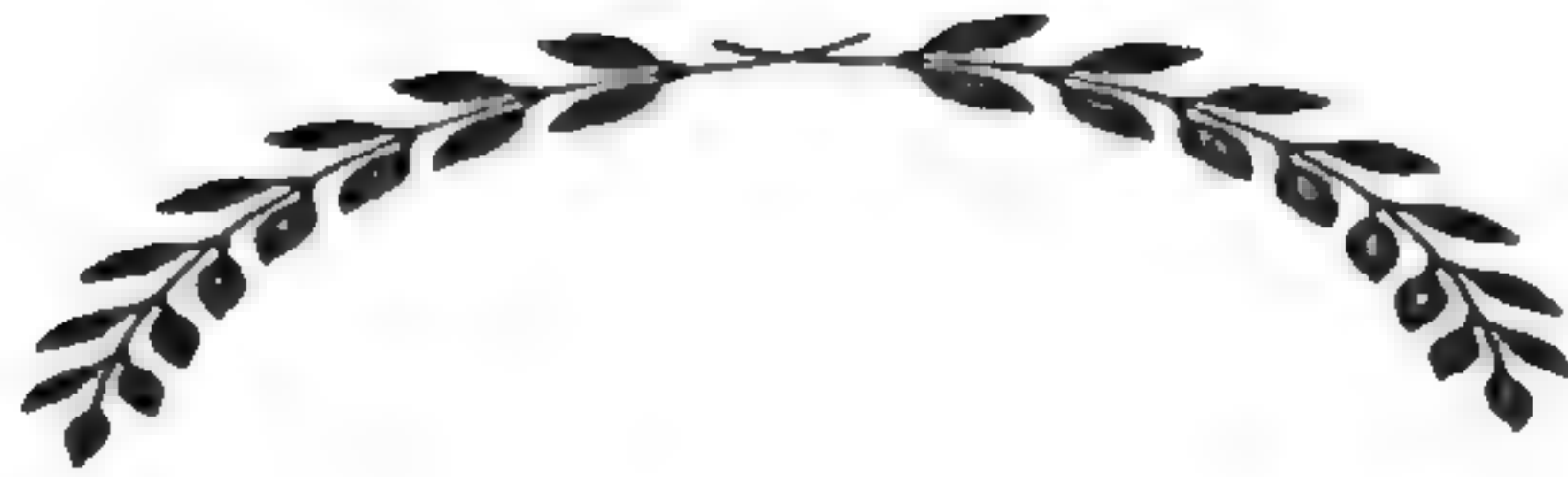
ته نه کاتیک ده توانین بهر شوینانهی پتیهوه په یوه ستین
بگین که خودی راسته قینهی خومان بین.

لهم کاته دایه که من ناوازه دهیم؛ تق ناوازه ده بیت.

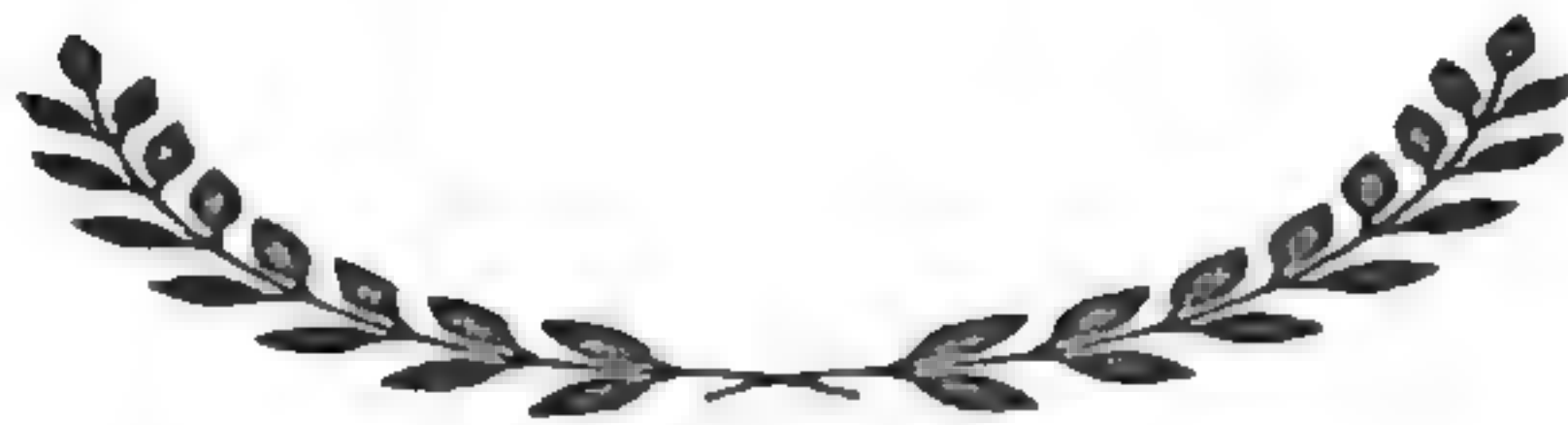
لهم کاته دایه ناوه ئاماده کانی خودا له تودا ئاشکرا ده بن.

قسه کانی ماموستاکه م زور منیان خسته ژیر کارگه ریه وه.
دوای نهوهی به شیوه یه کی تیروته سهل چیروکی دروستکردنی
نهی کی بق گیرامه وه، نهو نهیهی خوی دروستی کردبوو، به
دهسته وه گرت و دهستی کرد به فوو پیدا کردنی...

منیش لهم کاته دا دهستم کرد به بهرجهسته کردنی سه فهری
لقنیک نهی له بهر چاوانمدا.

نظار ہمیشہ
ریت
پیشان دہدات...

ئارامگرتن...

ھەر مرقۇئىك لە قۇناغىك لە ژيانى خۇيدا بە ئارامگرتن
تاقى دەكرىتەو. لە ھەر ئەزموونىكى نويدا، ھەر ھاتنىك، ھەر
سەرەتايەك، ھەر بىر كىردنەو، ھەر نىيازىك، ھەر نىزايەك و
لە ھەر ھەنگاۋىكى نويدا پۈۋبەپۈۋى قۇناغىك لە شايسىتەيى
دەبىتەو، بە قۇناغىكدا تىدەپەپەيت كە دەبىت ئارام بگرىت.

چۈنكە دەبىت بۇ ھەر نىيازىك، ھەر ھەنگاۋىك، ھەر
نەزايەك، ھەر بىر كىردنەو، ھەر ھاتنىك، ھەر سەرەتايەك
شايسىتەيىت ھەبىت. ھەر ۋەك فوۋكردن بە نەيدا...

لەو خولانەدا كە بۇ ھونەرخوازەكانم سازى دەكەم، داۋايان
لى دەكەم ئەم وشەيە بكەن بە ئەلقەي گوينيان "ئارامگرتن".
دەلىم: ھاۋرپىيان، نەي چاۋەپى دەكات تا شايسىتەيىت.
ھەربۇيە ھىۋادارە كە ئارامگرتن بكەيت بە پىشە، ھەول بەدەيت
و ھەرگىزاۋەرگىز دەست ھەلنەگرى. ئەمە ئەزموونىكە كە بە
درىژايى ژيان ئەگەرچى ھەستىشى پى نەكەيت، پۈۋبەپۈۋى
دەبىتەو، ھەرۋەك چۈن لە فوۋكردن بە نەيدا پۈۋبەپۈۋى
دەبىتەو.

دەبىت بۇ ئەو ئەو دىگىرە خۇدايىيە، ھۇشيارىيە نووستوۋەكانى
ئاو ئەو ئەو، ئەو پەيامە، ئەو زانىنە، راھاتىن بەو ئازارە و
تىگەشتىن لىنى شايسىتەيىت ھەبىت. بۇ ئەم مەبەستە سەرەتا
دەبىت گوپرادىرەيت، پاشان ئارامگرتن بىكەيت بە پىشە و ھەول
بەدەيت، شايسىتەيى بەدەست بخەيت و شىاوى بىت.

ھەبوونى شايسىتەيى سىستەمىكە دەبىت باش لىنى تىگەيت.
ھەر لەبەر ئەمەيە كە ھەر لايەنىكى ژيان و ھەر ئەزموونىك
بە ئارامگرتن تاقى دەكرىتەو.

پارەت دەوئ؟

شىاوى بە...

دەپرسى چۇن؟

بە ئارامگرتن...

عیشقت دەوئ؟

شىاوى بە...

دەپرسى چۇن؟

بە ئارامگرتن...

سەركەوتنت دەوئ؟

شىاوى بە...

دەپرسى چۇن؟

بە ئارامگرتن...

مەمۇرىيەت ئورگانى دەۋى؟

شەۋىيە بە...

دەۋىيە چۈن؟

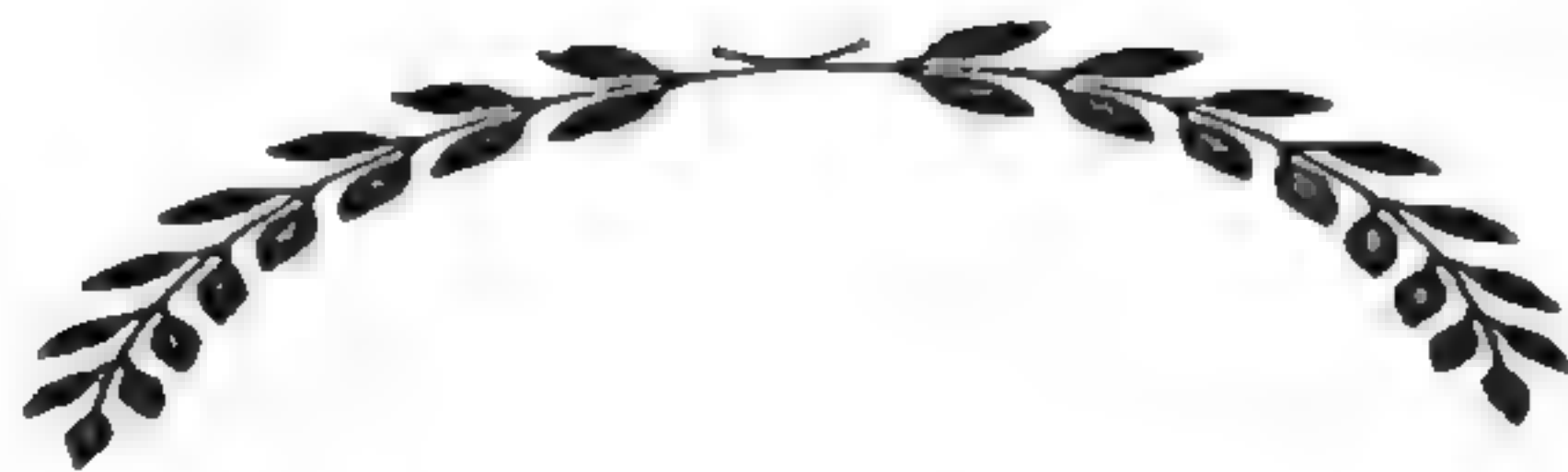
بە ئارامگەرتەن...

دەۋىيە نەى بۇرەنەى؟

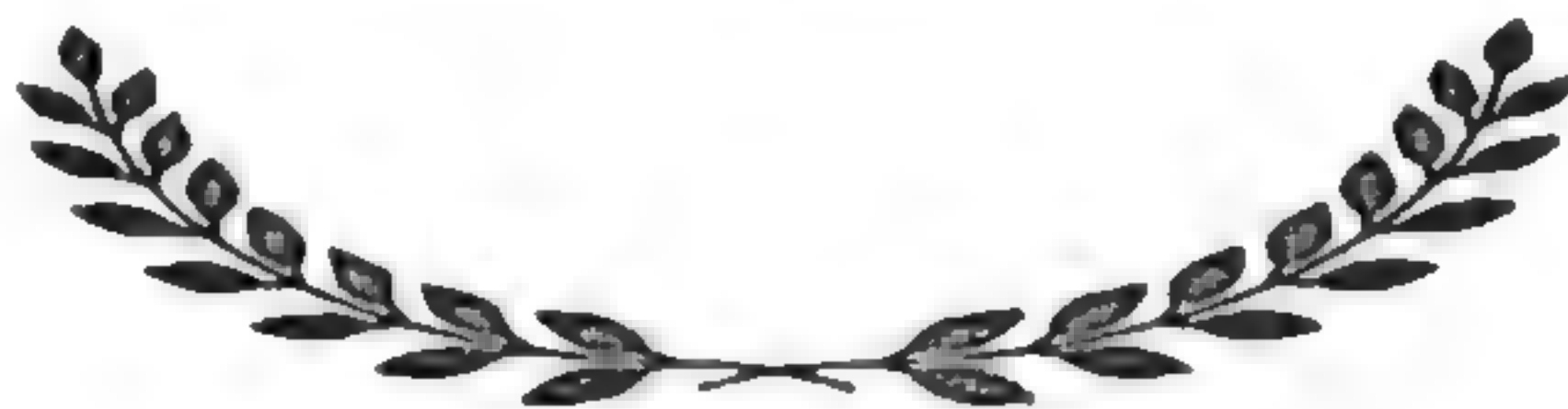
شەۋىيە بە...

دەۋىيە چۈن؟

بە ئارامگەرتەن...

ئارامگرتن وهك ريسمانيكه
كه پيٽ وايه دهچريٽ،
بهلام تا ديت بههيزتر دهبيٽ.
واههست دهكهى تهواو دهبيٽ،
بهلام تا ديت زياتر دهبيٽ.

مامۇستايەتى

لە مامۇستايەكيان پرسى: "چۆن بووى بە مامۇستا؟"

وھلامى دايەوھ: "ئەزمۇونەكانم، ئەزمۇونەكانم..."

تەمەن ھىچ گىرنگىيەكى نىيە؛ ئەوھى كە بايەخى ھەيە
ئەزمۇونە. ئەو شتەي مرقۇف دەكات بە مامۇستا چەند سال
تەمەنكردنى نىيە؛ چۆنىيەتى ژيانىيەتى. چ شتىك فىربو،
چۆن گواستىيەوھ و چەندىك لە پرووى چاكەوھ بەكارى ھىنا.

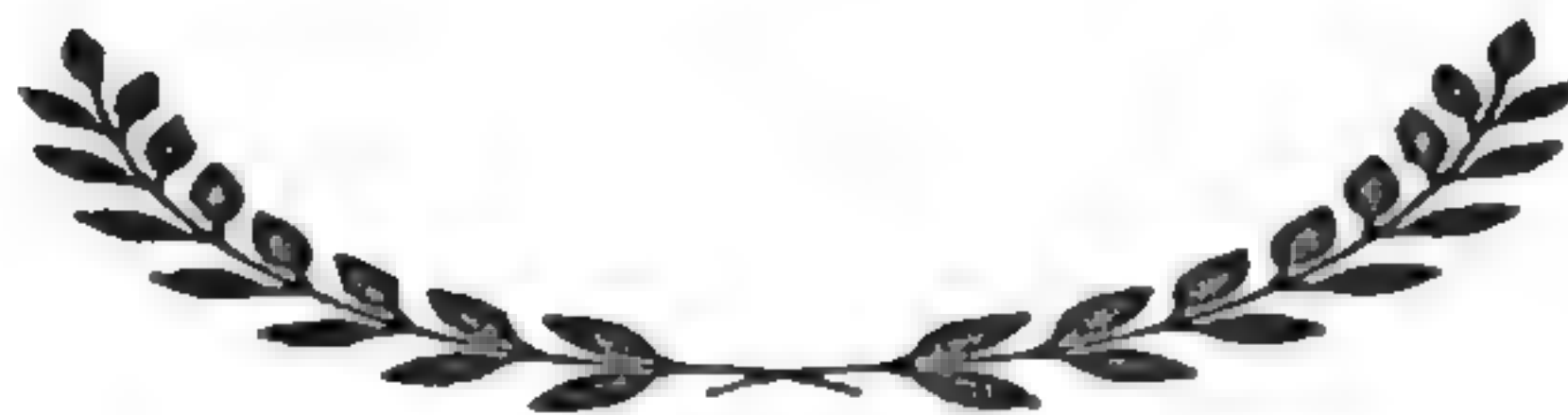
ئەوھى مەولانا وھك "ئازار" ياخود بە دەربرىنكى تر وھك
ئەزمۇونى ژيان باسى دەكات، تەواو بۇ پىگەيشتى مرقۇفە.
ھىچ پەرىشانىيەك، ئەشكەنجەيەك يان ستەمىك نىيە.
كۆمەلە فىربوونىكە كە ئاسوودەيى مرقۇفى لەنىو بردوھ و
بەم تىكدانە بۆشايىيەكى رووبەروو بوونەوھى گەورەي پى دەدات
تا بە رەسايى بگات.

نەوێ که له فێربوونی ئەم ئازارەدا، چەندێک و چوون
ماسوولکەکان بەکارهێناوە، واژووی تو دەبێت لەم دونیایەدا.

چ پێی بزانی و چ پێی نەزانی، هەر ئەزموونیک که پێیدا
تێدەپەڕیت فێربوونیک زۆیانە. ئەگەر موسافیریک خاوەن
ئێرادە، تێکۆشەر و تەندروست بیت، لەم فێربوونانە تێدەپەڕیت
و بە مامۆستایەتی دەگەیت.

ئەي گيان!
مرۆڧى گونجاو شادى و
مرۆڧى نەگونجاو ئەزمون
لەدواى خۆى بەجى دەھىلەت.
ھىچ شتىك لە ژياندا
بىھوودە نىيە.

دېږى دووهم

له کاته وهى که منيان له نهستان برپوه و دابريوه

ژن و پياو به هوى شيوه نم ناله يان دونيای تهنپوه

هموومان له دهروونى خوماندا ناره زوويه کمان بو
دوزينه وهى ئامانچ له ژياندا هيه. هر نه زموونىک له ژياندا
به سر ده به ين، ئيمه به ره و پيدا کردنى ئامانچه که مان
ناراسته ده کات. هينديک جار نه زموونى ئالوزمان هيه،
هينديک جار به هوى زورى خه م و خهفته وه هه ست به
خنکان ده که ين و له ژيان بيزار ده بين. همو و نه م نه زموونانه
په يامه ينه رن. به گويماندا ده چرپينن و که له کوئ و چو ن
ده توانين ئامانچه که مان بدوزينه وه... له بهر نه وه زور گرنگه
بتوانين گوئ بو نه زموونه کانمان راديرين.

ئەو كەسانەى كە خۇيان بە دالغە و خەمى دونياۋە گىرى
دەدەن، واتا ھەمان ئەو كەسانەى لە ھەولدان پى بە پىى ئەو
خىرايىھى سەدەى تازە ھەيەتى، بجوولين كە دەبىتە ھۆى
ئەوھى لە خۇيشيان دوا بگەون يان تەنانت لە خۇيشيان
بىنگانە بىن، ئەم ورتەورتانەى ناو دلى ئەزموونەكان نابىستىن.
ئەگەرىش بىبىستىن، نايانەوئى گوينى بۆ پادىرن. چونكە لە
خاوبوونەوھ دەترسن... بۆ ئەوان خاوبوونەوھ لە سەردەمى
خىرايىدا ھەرەشەيەكى كوشندەيە...

لە جياتى ئەمە، ئەو ورتەورتانە سەركوت دەكەن...
لەبەرچاۋى ناگرن و نابىستىن.

ھەر كاريكت دەوئى بىكە؛ ئەو ورتەورتە ئىلاھىيانە ھەرگىز
لەنىو ناچن... ھەر لەویدا لە چاۋەروانى ئەوھدا كە بىبىستىن،
دەمىننەوھ. ھەمىشە بوونيان ھەيە، لە پۇژىندا كە بىرپارت دا
خاۋ بىتەوھ و نىيازى ئەوھت ھەبوو گوى بۆ ژيان پادىرئىت،
يان لە نىوان دىرەكانى كىتەبىندا، لە نىوان دەقى گۇرانىيەكدا،
لە بازار يان ھەر جىيەك، يان لە ھاۋرپىيەتى كەسىندا، دىتە
سەر پىنگەت و خۇيت بەياد دەھىننەتەوھ...

مەولانا لە دىرپى دوۋەمى مەسنەۋىدا ئەوھ بەيان دەكات
كە شىن و شەپۇرى لقى نەى بۆ جىابوونەوھى كە بە
ئاۋازە غەمگىنەكەى دەبىتە ھۆى گىريانى ھەموۋان، ھەستى
ھاۋبەشى نىۋان مەرۇف و ئەوھ.

زوبان، دىن، رەنگى پىست، نەژاد، تەمەن، كەلتور و
خويندەۋارى ھەر چۇنىك بىت؛ ئەشكى مەرۇفەكان يەكسانە.

فرمیسکیش ئەرکیکی
تایبەت بە خۆی هەیه.
بەهۆی ئه‌و پیکه‌نینه‌ی
له‌ دوایه‌وه‌ دیت،
هه‌موو شوینیک
خاوین ده‌کاته‌وه‌.

دېرى سېھەم

سېناپەكم دەوى شەقار شەقار لە تاو فېراق
ناكۆر بېلېم شەرحى دەردى ئىشتياق

نايىت بېرمان بچىتەو كە نەى مرۆف ھەلدەبژىرئ...
چونكە مرۆفېش مرۆف ھەلدەبژىرئ...

مەولانا بە وتنى "لاى ھاوپىكان جودايى باش نىيە / بى
پۇشنايى باش نىيە" پىويستىي بەيەككەيشتنى مرۆفەكانمان
بۇ ئاشكرا دەكات.

بۇ ھاوپىيەتى ھاوپى ھەلدەبژىرى.

بۇ ھاوسەرى ھاوسەر ھەلدەبژىرى.

بۇ دراوسىيەتى دراوسى ھەلدەبژىرى.

بۇ دەردى خۆت ھاودەرد ھەلدەبژىرى.

بۇ پىگەى خۆت پىوان ھەلدەبژىرى.

بۇ دلى خۆت دۆستىكى ھاودل ھەلدەبژىرى.

دهی، سهره پای هه موو نه مانه بۆچی له مه سنه ویدا نهی
شیوهن دهکات که 'سینه یه کم دهوی شهقار شهقار له تاو
فیراق، تاکوو بیلیم شهرجی دهردی ئیشتیاق؟

له راستیدا دهیه وی چی بلیت؟

شیوهن و هاواری نهو له بهر چییه؟ بۆ کتیه؟

به دلنیا ییه وه که سیک کی دهرمه ند له دهردی نهوی تر تیده گاتر
عاشقیش ده توانیت له حالی عاشقیکی تر تیگات.

بۆ که سیک که نه سووتاو، چون ده توانی باسی ناگر بکهیت؟

بۆ که سیک که له ژیا نی خویدا زه ریای نه بینیه، چون
ده توانی باسی نقروم بوونی بۆ بکهیت؟

سوفیه ک وتوویه تی: 'نایا که سیک که قسه ی عاشقه کان
ده بیستیت و دووباره یان دهکاته وه، عاشقه؟'

نهو ته نها باس له دیواری کۆشکیک دهکات که ناوه وهی
نه بینیه.

وهک پرووبه پروو بوونه وهی شاعیرانیکه که عاشق نه بوون،
به لام له باره ی عیشه وه ده نووسن. پرسیاره که نه وهیه
'نایا ده توانیت به که سیک که له ملا و له ولا باسی عیشق
دهکات، بو تریت عاشق؟' بۆ دهر برینی نه ندازه ی بینگانه یی نهو
له گهل عیشقا ده بیت بلین: 'دوخی نهو که سه به جوریکه
که ناوه وهی کۆشکیکی نه بینیت، به لام باس له دیوار و
حه ساره کانی چواره وری بکات. بینگومان ته نها عاشقیکی
راسته قینه ده توانیت له عیشق تیگات.

هه‌میشه بهو ئه‌زموونانه‌ی که ئه‌و تا‌قی ده‌که‌نه‌وه تا
پینگه‌ی خۆ‌ی بدۆزیت‌ه‌وه، له‌م هه‌زار پارچه‌ بوونه‌ی خۆیدا
په‌نج ده‌کیشیت. ته‌نها ده‌توانی له‌گه‌ل ئه‌وانه‌ی که بارودۆ‌خی
هاوشینه‌ی ئه‌ویان هه‌یه، ده‌رده‌دل بکات. تا ئه‌و کاته‌ی بۆ‌ی
ده‌رده‌که‌ویت که ئازار گه‌شه‌ی پی ده‌دات، وای به‌ باش ده‌زانیت
په‌نا بۆ که‌سیک به‌ریت که به‌ ئازاری خۆ‌ی توانیویه‌تی
هه‌لومه‌رجی پیشکه‌وتنی خۆ‌ی فه‌راهه‌م بکات.

هه‌لبه‌ته نه‌ی ئه‌وه‌یش به‌یان ده‌کات که نابیت له عیشق
هه‌لبیت... له عیشق پامه‌که تا رازه‌کانی عیشقت بو ئاشکرا
ده‌بین...

‘عیشق ھے بیت’ رستہ یہ کہ سؤفیہ کان بہ یہ کتری دہلین۔

هه‌رچه‌نده ئه‌م‌رۆکه ئه‌م‌ پسته‌یه بو ده‌رب‌رینی په‌نجانی‌ش
به‌کار دیت. سو‌فیه‌کان بو‌یه‌ک‌تر دا‌وای عی‌شق ده‌که‌ن. ده‌لین
'با له ژیا‌نت‌دا عی‌شق هه‌بیت.' به‌ تێپه‌رینی کات ئه‌م‌ پسته‌یه
کو‌رت بو‌ویه‌وه و بو‌و به‌ 'عی‌شق هه‌بیت'...

نہ حمہد قوددوسی دلایت: "عیشق بکہرہ تاجیک لہ سہر
سہری خوت و مہلی مہ جازیہ. مہلبہ تہ عیرفانیس دہ چیتہ
ناو دلی کہ سیکہ وہ کہ عیشقی تیدا بیت..."

واتا ئەگەر عىشق مەجازىيىش بىت و عىشقى دونىايىش بىت،
دېسان مەبوونى تروسكەيەكى عىشقه لە دىدا. چونكە عىرفان
دوای ئەو دەچىتە ناو دلەو.

دەى، بۆچى لە جىاتى وشەى زانست وشەى عىرفانىيان
مەلبزاردوو؟

چونكە زانست بەواتاى زانىنى شتىكە، بەلام عىرفان ئەزموونى
ئەو شتەيە كە دەيزانى.

ئەمەيش بەو واتايەيە كە ئەگەر زانىيارىيەكانت لە ژياندا
نەكردوو بە كردار، كەواتا عارىف نىت. لەم ڤوو ھۆشيارى
بەھادارە، بەلام گۆڤىنى ھۆشيارى بۆ حەقىقەت بەھادارترە.

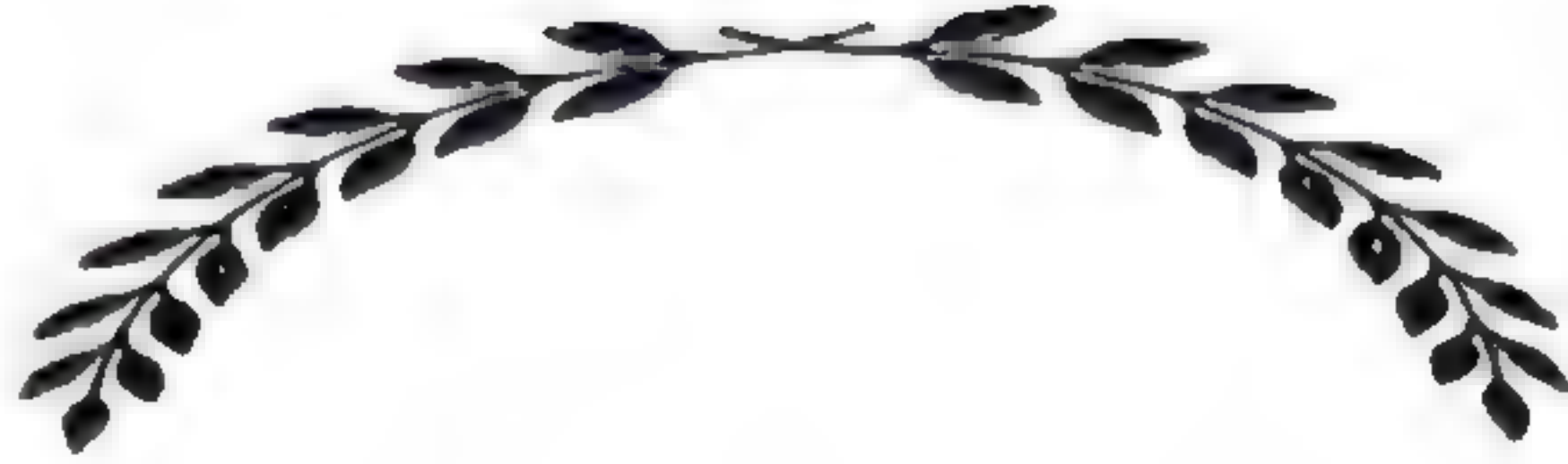
مەربۆيە نىازى مىسرى عارىف ھەك سەرمەشق لەم
پستەيەدا وشەى زاھىد بەكار دەھىننیت: "ئەى زاھىد پىت وا
نەبىت بە نوپز و ڤۆڤو و حەج كارت تەواو؛ بۆ بوون بە
مروڤىكى كامل ئەوئ پىويستە عىرفانە..." چونكە وشەى زاھىد
لەبارەى كەسنىكەوئە كە تەنھا پەرسىش دەكات و ھىچ ئاگای
لە كاروبارەكانى تر نىيە.

پىت وایە بە دەستشۆردن لە كاروبارى دونىا و تەنھا بە
پەرسىش كارت تەواو؟ ئەگەر دەتەوئ كەسىكى پارىزكار بىت،
پاشان بە كەمالى ئىنسانى بگەيت و لە پازەكان ئاگادار بىت،
دەبىت ببىت بە عارىف.

ئەو كەسەى ھۆشيارى و ئەزموونەكانى تاقىكردوتەو، بە
عارىف لەقەلەم دەدرىت.

نایا مروفتیک که عیشق، ژيان، گونا، په شیماني، سه رک و تن،
ناوان، نه زموون، ړنگه، جفا و مشتومر ده زانیت و نه مانه ی
نه زموون کړدووه، له گهل که سیک که نه مانه ی ته نه بیستووه،
خویندو ته وه یان بهر چیرو که کانی که وتووه، وهک یهک وایه؟

به شیوه یه کی گشتی له دیرې سینه می مه سته ویدا هاواری
نه و نه یه ی که سیمبولی مروغه، پیمان ده لیت بو نه وه ی ببینه
که سیکي تیگه یشتو و ده بیت له گهل خاوه نی عیرفاندا دیدار
بکایت. چونکه ته نه یهک عاریف ده توانیت گویت بو را دیریت.
نه وانی تر ته نه ده تبیستن. به لام ناتوانن له رازه کانی تیگه ن.

تو دله
که عیشقی تیدا نییه
یان هی شیته کانه
یان مردوو هکان...

دیری چوارهم

مار کاس دوورکه و ته وه له ئه سلی خوی
مار ده گهریت له دووی پوژانی وه سلی خوی

هه موو شتیک له راستیدا به دوای گه رانه وه وه یه...

نه ی که سیمبولی مرۆقه له مه سنه ویدا، به هوی جوداییه وه
له نه یزار له هه ولی گه رانه وه دایه بۆ شوینی خوی و شیوه نی
له بهر ئه مه یه.

له به شه دا له پرووی فه لسه فه ی ته سه وه وه له نیوان
سزفیه کاندایه کیتی بوون و باوه ری یه کتا په رستی بوونی
به به که باشتره که میک له سه ری رابوه ستین (بیر بکه ینه وه).
له سه ر بنه مای ئه م باوه ره، هه موومان به شیکین له به دیهینه ر.
ئه گهرچی رهنگه وا بیه به رچاو که به هاتنه نیو ئه م دونیایه وه
له به دیهینه ر جیا بووینه ته وه، به دلنیا ییه وه گه رانه وه مان بۆ
لای ئه وه بیت.

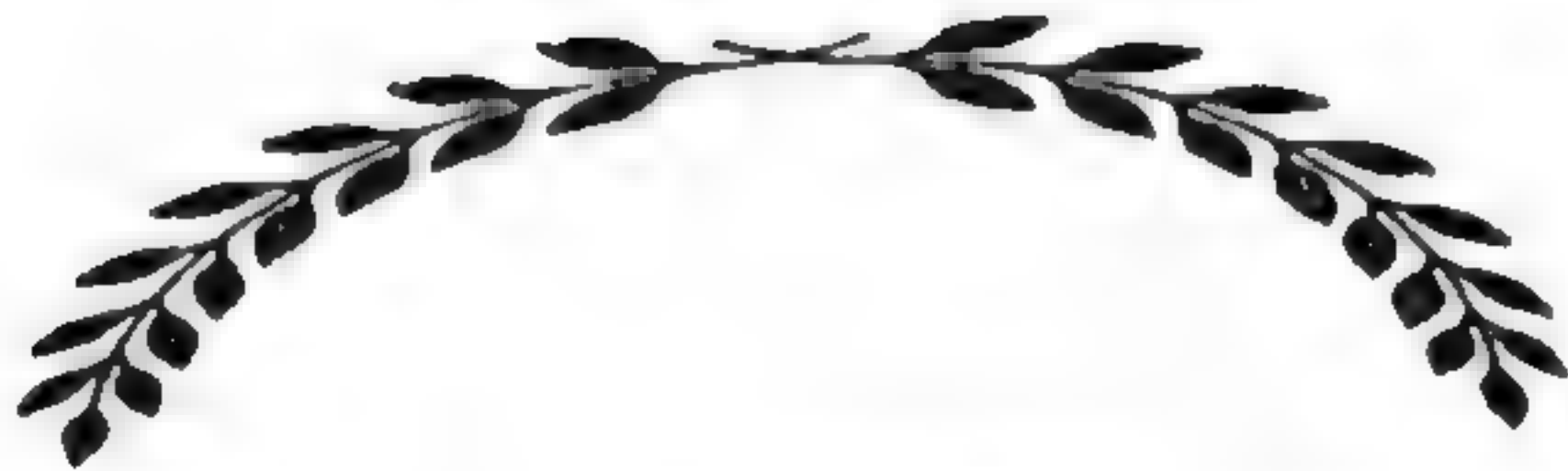
زىيادەپۇيى زۇر دەكەن و بە شىۋەي "انا الحق" بە واتاي مەن
خودام دەرىدەبەرن. بە باۋەپى زۇرىنەي زانايانى مەسولمان ئەم
وتەپە پىك كوفەرە.

مەلبەتە مەنسورى ھەللاجىش كە ھەر لەبەر ئەمە كوزرا،
چونكە لەم بىر كەردنەۋەيەدا كە مەروۇف بەشىكە لە خودا،
زىيادەپۇيى زۇرى كەرد و پەپگىرانە دەدوا.

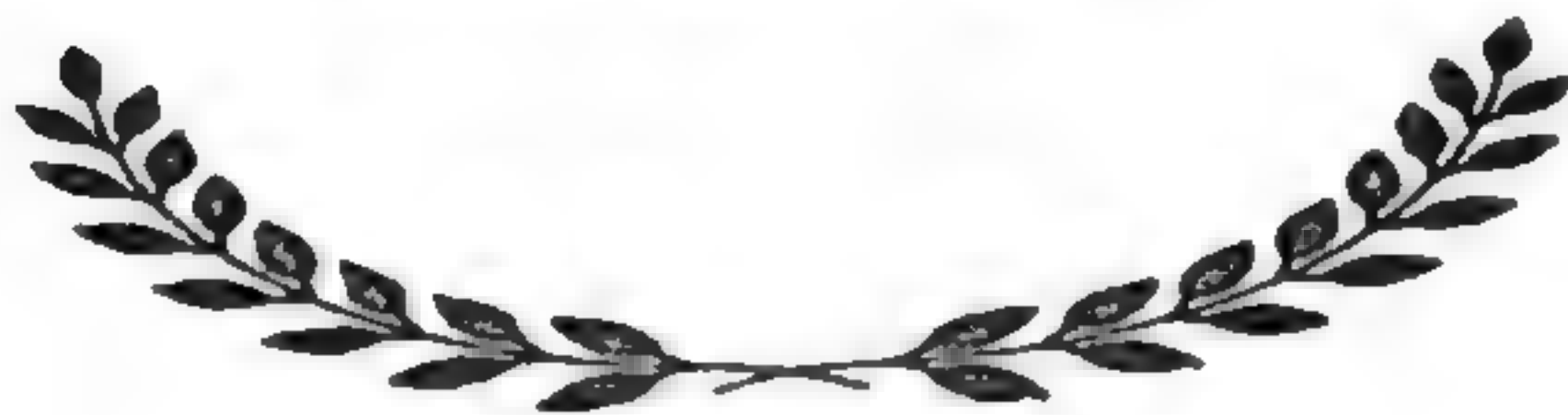
تۇيان بەم باشى و جوانىيەۋە بىنى و لە ترسان نەيانوت
لە نورى خودايت و ديسان بە مەروۇف بانگيان كەردىت.

سۇففى گەۋرەي ئازەربايجان ئىمادەددىن نەسىمىش ھەر
بەھزى ئەم جۇرە بىر كەردنەۋەيەۋە ژيانى لەدەست دا.

قەسە كەردن لەبارەي ئەم جۇرە بىر كەردنەۋەيەۋە كە ئەم پۇژانە
بەناۋى "يەككىتىي بوون" باسى دەكرىت، لەو سەردەمەدا بەھزى
پەپگىرىي زۇرەۋە لەم باۋەپەدا، بوو بوۋە ھەر پەشەيەك لەسەر
ژيانى خاۋەنەكەي.

له رۆژی مهرگدا کاتیک تابووتی من مه‌لده‌گرن و
ده‌یبه‌ن،^۱ پیت و نه‌بیت که من ده‌ردی ئەم جیهانه‌م.
بۆ من مه‌گری و مه‌لی حه‌یف و جه‌خار حه‌یف و
جه‌خار ئەوه‌یه بکه‌ویتە داوی دیو و درنجه‌وه.
کاتیک ته‌رمه‌که‌م ده‌بینی مه‌لی جودایی جودایی.
ئەو ساته‌ ده‌می گه‌یشتن و دیداری منه.

۱- وه‌ره‌ گه‌ر من منم خوینم به‌ژۆن که تا خودی من نه‌مرد له‌دایک نه‌به‌ووم.

دیری پینجه م

من له نیو مهر کوملینکدا نالان بووم
ماورینی به دحالان و خوشحالان بووم

جیاکارییه ک له سیستمی بیرکردنه وهی مه ولانادا بوونی نییه.
ئسته مه هیندیک له مروقه کان به رزتر و هیندیک نزمتر یان
له ئاستیکی خوارتردا ببینیت. تهنها ده کریت له زهین، نه فس،
ئیکو یان منگه راییه کی کۆنترۆل نه کراودا به م جیاکارییه رازی
بیت. ئه و جیاکارییه نهی مروف بو به رژه وه ندیخوازییه کانی
خوی به دییان ده هینیت، قه بوولکراو نیین. هیچ کهس ناتوانیت
به هوی ئه و شتانه وهی ههیه تی له وی تر باشتر بیت؛ له
به رانبه ردا که سیکیش به هوی نه بوونییه کانییه وه له وی تر
نزمتر بیت.

پیشره وی مروف په یوه ندییه کی راسته وخوی به وه وه هیه که
نه که ویته نیو داوی ئه م جیاکارییه نه وه. کهس ناتوانیت بزانت ده رمانی
ده ردی ئه و له کوی و به دهستی چ که سیک به و ده گات. سیستمی
خوایی ده ریک نانیریت که ده رمانه کی له دلی خویدا نه بیت.

ناتوانين به زهينى خۇمان بيسه لمينين كام پرس، كام گه پان و كام لهو
پنگه چارانهى بۇ ئامانجه كانمان پئويستن، له كویدا شاردرارونه ته وه.
سه رنه نجام دونيا دونياى فراوانيه كانه. سيسته مى خودايى باش
ده زانيت چاره سر چون و له كویدا بشاريت ته وه. چونكه ته ووى ئهم
پروسه يه له پنگه ي ژياندايه. ده بيت ئهم هوشياريه ته ه بيت كه له
پنگه ي ره سايى ئينسانيدا، به بى قه بولكردى جياكارى و له وپه رى
خاكه راييدا، ده كريت سرووش يان هوشياريه كه كه پئويستت پئيه تى،
لهو شوينه وه كه هر بوى ناچيت، به تو بگات.

ده كريت ئهو سرووشه ي له ژياندا به دوايه وه بووى،
لهو كه سه وه وه ربگريت كه بۇ سلاوكردن لى خاكه رايانه
ده ستپيشخه رى ناكه ي. ئيستا ده كريت ئيگۇ يان خۇبه زلزانينى
تو، ببينه هوى پشتگوينخستن و كارىك بگات له پنگه ي ژياندا
له رزوكانه بچيته پيشه وه.

ده كريت كه سيك به هوى دين، زوبان يان كه لتوورييه وه
لهو دور ده كه وتيته وه يان گوينه كانت له هه مبه ر قسه كانيدا
ده گرت، وهك كه سيك له به رانبه رتدا بوه ستيت كه ببينه هوى
ئه وه ي له پنگه ي پنگه يشتندا خيرتر بچيته پيشه وه. كى
ده زانى؟ مافى ئه وه ت نييه به رانبه ر مرقه كان خوت به زل
بزانيت. هيچ كه سيك فيلته ر مه كه. ته نها له به ر ئهو بيانووه ي
كه چوارچينه وه ي ئه وانى تر وهك چوارچينه وه ي تو نييه، كه س
ناديده مه گره؛ چونكه هيچ كه س به ريكه وت رووبه رووى تو
نابيت ته وه. كه وتننى كه لايه كيش له سيسته مى ئيلاهيده ئه ژمارى
بۇ كراوه. ئه سته مه ژيانى تو له دهره وه ي ئهم سيسته مه
بيت. ئاگات له م بابته بيت كه هر ساتيك له ژير چاوديرى

سېستەمى ئىلاھىدايت. بزانە كە پېشوازيكردن يان نەكردنى
نۇلە پووداوهكان لە پېگەيشتنى تۇدا كاريگەرىسى ئەرېنى يان
نەرېنى دەبېت.

بگەرېئو بگەرېئو ھەرچىبەك ھەيت بگەرېئو
گەر كافر و گاۋر و بتهپرستى بگەرېئو
ئەم دەرگايەى ئىمە دەرگاي نائومىدى نىيە
سەد جار ئەگەر تەوبەت شكاند بگەرېئو

لەگەل ئەوھى بە شىۋەى جىاواز فووم كىروو بە نەيدا
(ھىندىك جار بە ئاۋازى ھىندى، ھىندىك جار لە مۇسىقاي
ئەلىكترونىدا، ھىندىك جار لە مۇسىقاي راپدا) يان لەو
بانگەيشتانەدا كە بۇ دامەزراندنى پەرستگەكان دەكرام،
نەيم ژەنىۋە. ھىشتاكەيش كەسانىكى زۆر پەخنەم لى
دەگرن.

ئىستا من بە چ مافىك دىن، زمان، كەلتور يان
شىۋازى ژيانى ئەو سەرزەنشت بگەم و خۆمى لى
بەدور بگرم؟ كاتىك لەبارەى يەكىتىي بوون لە كائىنات
و ئەوھى كە مروۇف لە كۆتايىدا بەرەو لای بەدېھنەرى
خۆى دەگەرېتەو، قسە دەكەم، بۇچى دەبېت لە نىوان
مروۇفەكاندا جىاكارى بگەم؟

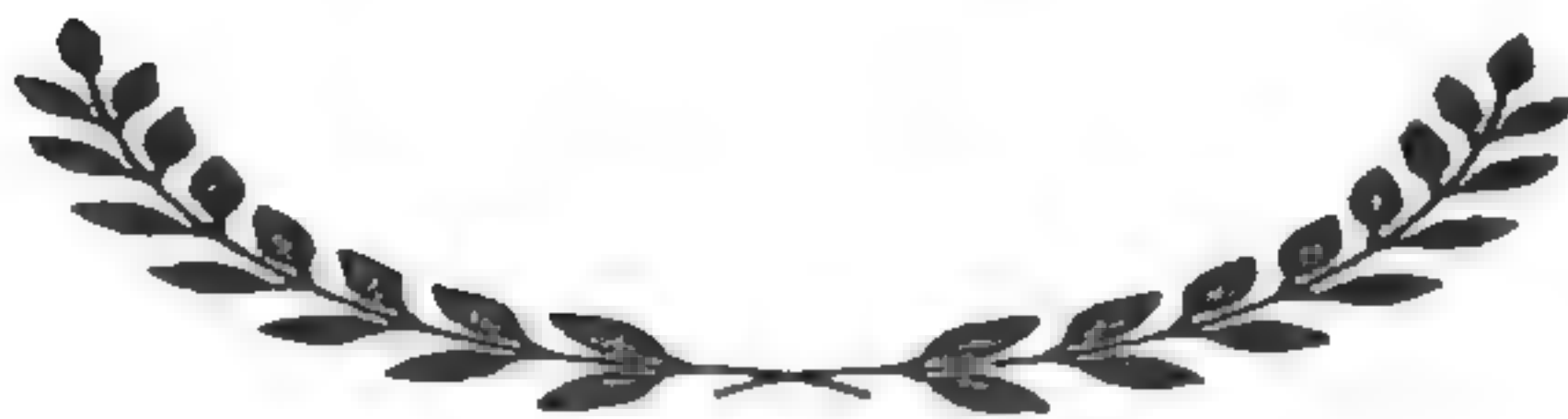
نەگەر ئەو كەسەي رەخنە لە من دەگریت لەبارەي هەژدە
دێری سەرەتای مەسنەوییەو زانیارییەکی كەسی هەبیت و
بەریك لەبارەي ئەم دێرەو "من لە نێو هەر كۆمەڵێكدا نالان
بووم" بیری كردبیتەو، دەتوانیت لەو تێیگات كەس مافی
سەرزنشتكردنی مەرفەكانی تری نییەز

ئەم فەلسەفەیی تەسەوف كە "نابیت جیاكاری لە نیوان
مەرفەكاندا بكریت" هزر و تیزیکە دونیای ئەمەو زۆر پێویستی
پێیەتی.

مەولانا هیچكات مەرفەك لە مەرفەكی تر جیا ناكاتەو،
بەلكوو هەمیشە هەموویان وەك یەك سەیر دەكات.

بۇ دۆزىنەۋەى كەموكورتى
سەيرى كەس مەكە؛
چونكە بەدوايدا دەگەرئيت،
دەيدۆزىتەۋە. فېرى ھونەرى
داپۆشىنى كەموكورتىيەكان بە.
ئەوسا بى كەموكورتى دەبىت.

دېړۍ شه شهم

هر کس به گومانی خوی بوو به یاری من
بی نه وهی له ناخمدای بگهړی بؤ نه سراری من

نهو نهیهی له مه سته ویدا سیمبولی مرقه، له دېړۍ
شه شهمدا به هوی نه وهی که دهیبیستن و لینی تیناگه، شیوه
و هوار بهړی ده خات.

ده لیت هر که سیک لهو نزیک بوویه وه ده رگای هاورپیه تی
کرده وه، به لام که س نهیتوانی لینی تیښکات و به زمانی حال
ده لیت که هیچ که س مه به سستی نهو له وهی که ده لیت یان
نه نجامی ده دات، تیناگات.

رهنگه له باره ی نهیه وه و تینتیان چ ئاوازیکی خوشی هیه
و به تهنیشتیدا تینپه ریبین. له گهل نه وهی ده ردی نهی له پشت
نهو ئاوازه خوشه وهیه.

مه گهر ده توانی کاتیک له دهنک، بوون و نیازی دروستکردنی
نهو ئاگادار نیت، ناوی هم په یوه ندییه بنییت هاورپیه تی؟

تینگه یشتن له حقیقه‌تی شته‌کان چه‌مکنکه سوفیه‌کان
زور جه‌ختی له‌سەر ده‌کهنه‌وه و له‌باره‌یه‌وه بیر ده‌کهنه‌وه و
باسوخواس نه‌نجام ده‌دن. واتا نابیت پ‌واله‌تی شتیک به‌وه‌ی
حقیقه‌تی نه‌و شته له‌قه‌لهم بده‌ی. هەر شت و هەر که‌سینک
حقیقه‌تی زاتیی خۆی هه‌یه.

واتا ده‌کریت ته‌نانه‌ت به‌سه‌یرکردنی که‌لایه‌ک به‌نه‌فرینه‌ر
بگه‌ین.

که‌سانیک هه‌ن به‌بینینی که‌لایه‌ک ده‌لین: ده‌ی مه‌گه‌ر چیه،
که‌لایه‌کی ساده‌یه که له‌لقی دره‌ختیک به‌ربوته‌وه، که‌لایه‌کی
چاره‌نووسی هەر زه‌رد بوون، وشک بوون و که‌وتنه‌خواره‌وه‌یه:
به‌لام به‌دلنیاپییه‌وه هاوشانی ئه‌م جو‌ره مرو‌فانه، که‌سانیکی
تریش هه‌ن که به‌بینینی نه‌و که‌لایه به‌خودا گه‌یشتین. ته‌نها
هه‌نده به‌سه که‌ده‌روونی خویان راهینابیت و فیر کردبیت.

به‌شیوه‌یه‌کی گشتی سه‌یرکردن و پ‌وانین جیاوازن...

خۆریش وا دیته به‌رچاو هه‌موو ئیواره‌یه‌ک ئاوا ده‌بیت، به‌لام
نه‌وه زه‌وییه که‌ده‌سوورپه‌ته‌وه، خۆر هه‌لاتن و ئاوابوونی نییه.

بینینی پشتی په‌رده‌ی بابته‌کان، سیسته‌میکه به‌هۆی
هه‌ولدانه‌وه به‌ده‌ست دیت و سوفیه‌کان به‌مه‌ده‌لین: بینینی
پ‌ووداوه‌کان به‌سپینه‌ی چاو له‌جیاتیی گلینه‌ی چاو.

نه‌وه‌ی به‌گلینه‌ی چاو ده‌بینریت په‌نگدانه‌وه‌یه‌که، فریودانیکه،
که‌موکورتیه‌که، گومراییه‌که که‌ده‌بیته هۆی کویری... به‌لام
پ‌وانین به‌سپینه‌ی چاو بینینی پشتی په‌رده‌ی پ‌واله‌تی
پ‌ووداوه‌کانه، نه‌وه‌ی ده‌بینریت حقیقه‌ته، زولاله، زاته...

بارانیکیش ههیه که باران تهر دهکات!

ناوی عیشقه.

ئاگریکیش ههیه که ئاگر دهسووتینیت!

ناوی عیشقه.

ئهوهی دهبیته هۆی سووتانی پهپوله و خزانی ئهستیرهکان،
عیشقه... عیشق دۆخیکه سیبه رهکان دهخاته ژیر سایهوه.
ههلهوه رجهیکه رازیکی دووباره به نهینیهکان دهوات و عیشقیک
بوونی ههیه که خودی عیشقیش عاشقی ئهوه دهبیت، ئهویش
عیشقی خوداییه...

ئەگەر تریفەي مانگ

بەر پووخسارت ناکەوئ،

ئەگەر خۆر بەسەر پەنجەرەکەتدا

نادرەوشیتەو،

پەخنە لە مانگ و خۆر مەگرە.

پەردەي سەر چاوەکانت لادە.^۱

۱- بە ئەندازەي کلاوەرژۆنە تریفەي مانگ دپتە مالهکەتەو
ئەگەر پووناکیبەکەي رۆژمەلات و رۆژ ئاوايش بگریتەو

دېړۍ حوتهم

وانه زانی پازی من له ناله نالم به دورره

به لام چاو و گوی بیبه شن له و نووره

په پړه وانی مه ولانا به نهی ده لین هه لگری پازه کان: زاراوه ی
هه لگری پازه کان سه دان ساله به شیوه ی چیروک سینه به
سینه ده گوازیته وه.

بوی که م جار هم چیروک له کتیه که ی فهریده دین عه تاردا
هاتووه... پاشان له سه رچاوه کانی تریشدا گتیردراوه ته وه.

حه زره تی موحه مه د (دروودی خوی له سه ر بیت) له دوی
شوی میعراج، که به بالترین ئاستی پیگه یشتنی مرؤفیک
گه یشتبوو، له پازی زور ئاگادار بوو.

پوژنیکیان کاتیک له باره ی هم پازانه وه سه رقالی بیرکردنه وه
بوو، هه زره تی عه لی (سلاوی خوی له سه ر بیت) دیت بو لای
و ده پرسیت: سه روه رم ده بینم زور له بیرکردنه وه دا پوچوویت،
نایا کیشه یه ک هاتوته پیش؟

حه زره تی موحه مه د (دروودی خوی له سه ر بیټ) وه لام
ده داته وه: نا، کیشه یه ک نییه. خه ریکم بیر له و راز و نه نییان
ده که مه وه که لییان ناگادار بووم.

حه زره تی عه لی (سلاوی خوی له سه ر بیټ) به بیستنی نه م
وه لامه زور ده که ویتنه زیر کاریکه رییه وه.

ده پرسیت: "نایا ده کریت هیندیک له و رازانه به مفیش بلینیت؟"

حه زره تی موحه مه د (دروودی خوی له سه ر بیټ) ده فهرمونت:
"ناتوانی به رگیان بگریت، نه ی عه لی."

به لام کاتیک بریسکه ی نیو چاوه کانی هه زره تی عه لی
(سلاوی خوی له سه ر بیټ) ده بینیت، ناماژهی بو ده کات له
ته نیشتییه وه دانیشیت، پاشان ده ست به باسکردنی رازه کان
ده کات.

حه زره تی عه لی (سلاوی خوی له سه ر بیټ) دوی
بیستنی وته کانی په یامبه ر، هه ست به جوشوخروشیکی
به هیز له ده روونیدا ده کات. ئیتر ناتوانی له جیگه ی
خوی دانیشیت. موله ت له هه زره تی موحه مه د (دروودی
خوی له سه ر بیټ) وه رده گریت تا برواته ده ره وه. دلی
به نه دازه یه ک قورس ده بینت که ده یه ویت هاوار بکات.
حه ز ده کات کولان به کولانی شاری مه که بگه ریت
و نه و رازانه ی وه ک باریک به گیان هه لیگرتوون، به
گوی هه موو که سینک بگه یه نیت. ته نها به و شیویه
هه رازه نای ناو ده روونی نارام ده بوویه وه، به لام
نه یه توانی نه م کاره بکات.

ناوی خویان به خویانه وهیه، نهو شتانهی وهک بارینک ههلیگرتن،
ناویان رازه. بو ناشکراکردن نابن، بهرپرسیاریتیان ههیه.

دهی، نیستاده بیت له گهل ته م سیلاوه خرؤشاوهی دهروونی چی بکات؟

له کوی ده توانی باری سه ر دلی دابگریت؟

له م بیرکردنه واندها بوو که بیرۆکه یهک به سه ریدا دیت؛ له
مه که ده چیته ده ره وه و بیرینکی وشک ده دوزیته وه. نهینییه کانی
نیو دلی به هاوار به بیره که ده لیت. پاشان ههستی ئارامی
دلی دهگریته خوی.

به لام نهو نهینییه نهی له ژیر باریاندا پرگار بوو بوو، ته م جاره
بیره وشکه که ده خه نه ژیر کاریگه رییه وه. دواي بیستنی رازه کان
بیره که دهنگی لی بهرز ده بیته وه، وهک بلیی له باری خرؤشاندا
بیت. له تاوان پر ده بیت له ئاو. ئاو هه روا بهرز و بهرزتر ده بیته وه.
هیندهی پی ناچیت که ئاوی ناو بیره که سه رپژ ده بیت. تا نهو
جینییهی که نه یزاره کانی چواره ده وریشی تیراو ده کات.

به م شیوهیه نهو رازانهی بیره که ههلیگرتبوون بو
نه یزاره که یش ده گوازرینه وه. بیره که ئارام ده بیته وه، به لام ته م
جاره رازه ئاسمانیه کان ده که ونه گیانی لقه کانی نهی.

پوژینکی به هاری شوانیک که له گهل مه ره کانییدا به ته نیشته
بیره که دا تیده په پی، بووی ده رده که ویت کاتیک با بهر لقی
نه یه کان ده که ویت، ئاوازیکی خوش ده رده کات. یه کسه ر لقی
نهی لی ده کاته وه و . بو ماوه یهک لای خوی ده یهیلایته وه تا
وشک بیته وه. له سه ر قه ده که ی چهند کونیک دروست ده کات و
فرووی پیدا ده کات.

پوژنکیان کاتیک هزره تی موحه مه د (دروودی خوی له سهر
بیت) له گه ل هزره تی عه لی (سلاوی خوی له سهر بیت) له
قهر اغی شار خهریکی گه پان بوون، گوپیان له دهنگی ژهنینی
نه ی ده بیت له لایه ن شوانه که وه. هزره تی موحه مه د (دروودی
خوی له سهر بیت) بو تاو یک راده وه ستیت و پرو له هزره تی
عه لی (سلاوی خوی له سهر بیت) ده پرسیت: 'عه لی، تو
نه پنییه کانی منت لای که سیک باس کرد؟'

هزره تی عه لی (سلاوی خوی له سهر بیت) هه ول ده دات
دوخه که ی بو پرو ن بکاته وه که چوته سهر بیره وشکه که و
رازه کانی هینا وه ته سهر زمان.

هزره تی محمه د (دروودی خوی له سهر بیت) سه یری
ئه و لایه ده کات که ئاوازی نه یه که ی لیوه دیت و ده فهرمویت:
'هم لقه نه یه تا پوژی دوا یی نه پنییه کانی من ده لیته وه، به لام
ته نها ئه و که سانه ی دلیان کرا وه ته وه له م رازانه تیده گن.'
له م پرو وه وه سو فییه کان نه ی 'به هه لگری رازه کان' ناو ده بن.

رازه خوداییه کان شارا وه یان داپوشراو نیین. له دووره ده ست
یان ئه و شوینه سه ختانه یشدا نیین که ده ست پییان ناگات.
له نزیک ی مروفه وه ن. رهنگه نیگایه ک، ده ستلیدانیک، یان
مه ودای هه ناسه دانیک بیت. له وانه یه ئه وه نده نزیک بن که
ده ست دریتز بکه یت بتوانی بیانگریست، به لام به دلنیا ییه وه له
دووره ده ست و شوینه نه ناسرا وه کاندای نیین.

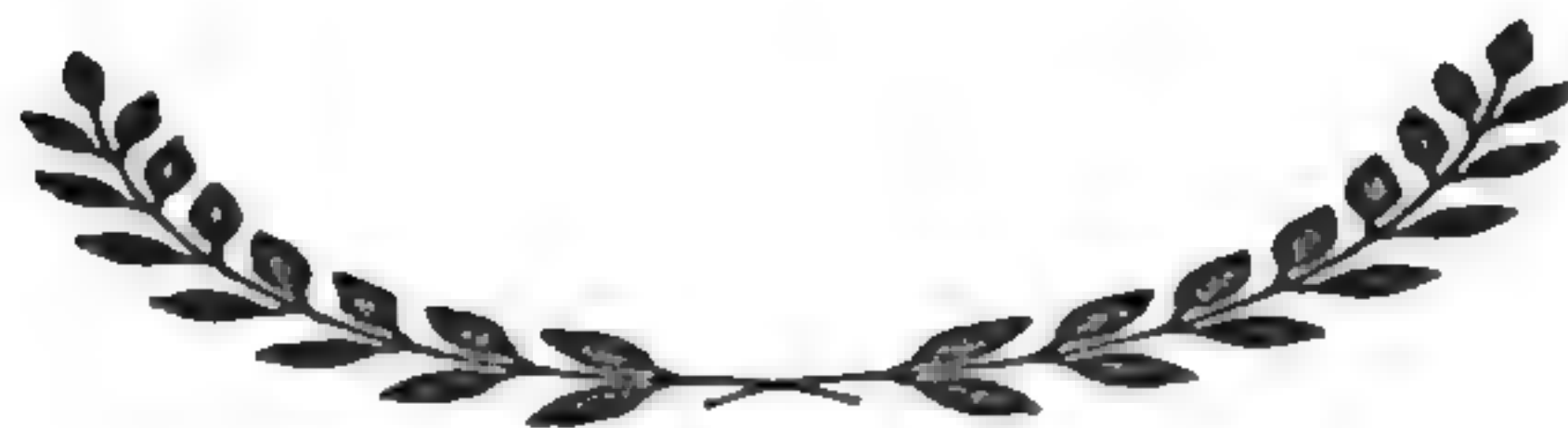
راز ئه وه نییه که ده ست پنی رانه گات یان نه ناسرا و بیت،
به لکو و ئه وه یه که ته نها له چا وه پروانیی ئاشکرا کردندا بیت...

پاز دیاردهیهک نییه که پیویست بیت به دوایدا بگه پنی، یان
هولی به دهستهینانی بدهیت، به لکوو پیویسته لیی تیبگهیت.

مروڤ له هه مبهه سیسته می ئیلاهی دوو چاری هه لهیهک
بووه. یان پنی وایه که سیک ده بیت فیری بگات، یان وا ده زانیت
له شوینیکدا شاردر اوته وه و تهنها که سانیکی تایبته ده توانن
ده ستیان پنی بگات. به لام پاز له سه ردایه. رهنگه له شاده مارت
نزیکتر بی لیته وه، رهنگه له وه وایه دا بیت که هه لی ده مژی،
یان له وئاوه دا که ده خویته وه، هه رچییهک بیت، به دلنیا ییه وه
له ده ور بهری تویه. هینده به سه بۆ بیستنی گوئی دلت ئاماده و پاکژ بیت...
بیت... هینده به سه بۆ پادیریت... له جیاتی هه ولدان
تا له جیاتی بیستن، گوئی بۆ پادیریت... له جیاتی هه ولدان
بۆ بینینی، لیی تیبگات. له جیاتی پاکژدن به دوایدا، بتوانیت
هیناش بینه وه.

ئەرەبى دەپپىنى تۆلە دىلدا بۆ بگەرە، نەك لە ئاوينەدا
ئاوينە دەپپە نەخش، بەلام ناتوانىت بېيتە گيان

دېړۍ هه شتم

جهسته له گيان و گيان له جهسته شاراره نيه
به لام كهس له باره ې پوځه وه شاره زان نيه

هه ناسه گيانه...

واتا هه ناسه ې به ديهينه ر كراو ته بهر گيانى مروځ.
پوځ هېي خودايه و خودا جهسته ې له گل دروست كړدوه...
بۇ دوزينه وه ې هه ناسه ې به ديهينه ر تيدا، حوكمى جهسته
كه نار گرته. هه ر به و جوړه ې يونس ئيمره وتوويه تى:

‘نگه ر له نيواندا لاجيت، نه فرينه رى تو ده مينيت وه.’

بۇ مروځه ې ته ركيزى هه ر له سه ر جهسته ې خوى بيت،
ته ندروستى و ناته ندروستى له سه ر جهسته هه لده سه نكښت،
له كاتيكدا ته ندروستى و بوون له پوځ و ده رووندايه.

ھەر لەبەر ئەوھەيە گە سۇفییەکان گرنگییەکی زۆر بە
راھینانە دەروونییەکان دەدەن. ئەم راھینانانە تەنھا لەبەر ئەو
نەین کە بتوانن نۆتەي جوان لە نەي دروست بکەن. بەم جۆرە
راھینانانە پینگەي دۆزینەوہي پوچی خودا لە ناخی خویانددا
ئاشکرا دەکەن و پەرہي پی دەدەن.

بايەزیدی بەستامی چیرۆکیکی بەناوبانگی لەم بارەيەرە
ھەيە:

پوژیکيان بايەزیدی بەستامی خەریکی وانە و تنەرە بە
قوتابیيەکانی بوو، کوێخای گوندەکە ھات بۆ لایان و بە
حالەتیکي تانەئامیزەوہ پرسى: "ئێوہ ئەمسال بۆ ھەج
نارۆن؟"

کەس وەلام ناداتەوہ.

کوێخا بە بیینی ئەم دۆخە لەسەر قسەکانی بەردەوام
دەبیئت و دەلیئت:

"ئەمسال پینجەم جارمە دەپۆم بۆ ھەج."

ئەو لە رەفتاری خۆیدا فەزلی خوی بەوان پیشان دەدات و لە
پووی گالتەجاریيەوہ دەلیئت:

"ھيچتان لەوي ناوي؟"

بايەزیدی بەستامی لینی دەپرسیئت: "بۆچی دەپۆي بۆ ھەج؟
ئەگەر ھەوت جار بە دەوری منیشدا بسوورینیتەوہ ھەر وەک
ئەوہ وایە چووبیئت بۆ ھەج!"

به بیستنی ئەم قسەیه کونخا زور تووڤه دەبیت، هەروا که
دەنگی بەرز دەکاتەوه دەلیت: 'بەپیز... بەپیز... تو دەزانی چی
دەلیت؟ ئەم قسەیهی تو کوفره:

بایەزیدی بەستامی لەو پەڤی ئارامیدا وەلامی دەداتەوه:

'لەو کاتەوهی ئەو بینایە دروست کراوه، خودا ڤهنگە یەکی
جاریش نه‌چووبیتە ناوی، بەلام لە دلی ئەم هەزاره داماو
تەنانت بۆ ساتیکیش دەر نه‌چووه:

دۆزینەوهی خودا لە هەر پۆحیکدا به‌گەشتن به‌و ئاگاییه‌ی که
نەر له‌ دەماری لا مل له‌ ئیمه‌ نزیکتره‌، مرقوف له‌ داوی جهسته‌ی،
له‌ فەنا بوونی، ڤواله‌ت و سنووردارییه‌کانی ڤزگار ده‌کات.

جهسته‌ سنوورداره‌، به‌لام ڤۆح بیتسووره‌.

جهسته‌ نمایشکاره‌، به‌لام ڤۆح خاکیه‌.

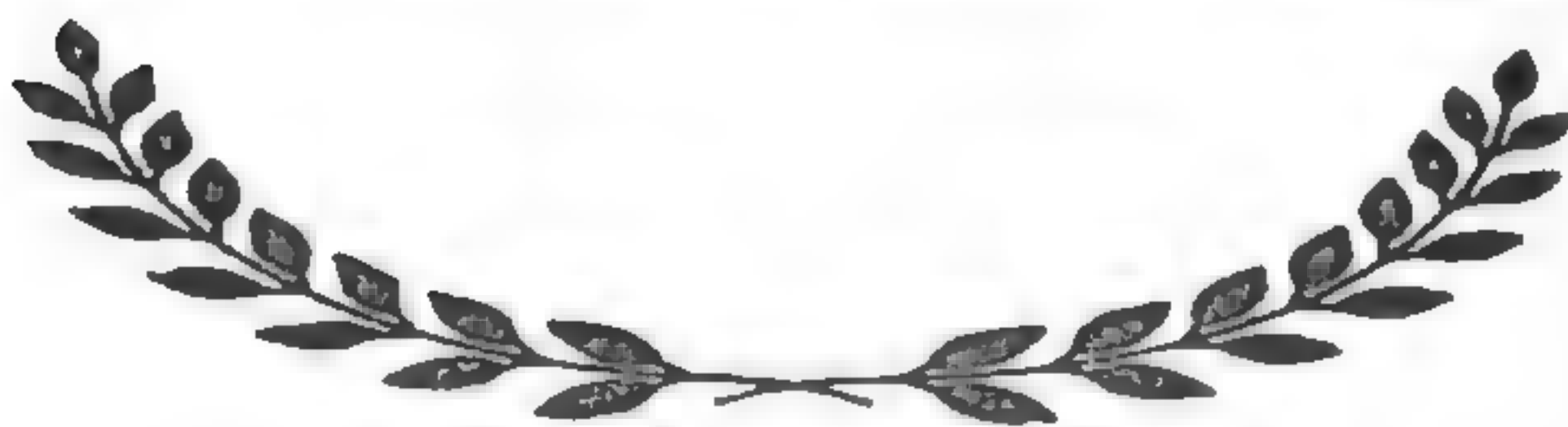
جهسته‌ ترسه‌، ڤۆح دلنیايه‌.

جهسته‌ کۆتوبه‌نده‌، ڤۆح ئازادیيه‌.

ڤۆح هەناسه‌ی خوداییه‌ که کراوه به‌به‌ر گیانی مرقوفا.

ئەي دل ئەگەر كەس يېكېشت خۇش دەۋى،
ناۋەۋەيت خۇش بويى نەك دەرەۋەي.
ئەرەي بە چاۋ دەبىنرەيت، ھەموۋان خۇشيان دەۋىت،
بەلام تۆ دەبى ئەۋەت خۇش بويى كە نابىنرەيت.
تۆ دەبى خۇشت بويى. تۆ بە قسە نا
دەبى بە كۈدەۋە بەدۋاي عېشقدا بگەرپى و
لەم رېيەدا جەستە نا، گىانت بەخت بگەيت.

دیری نومه

ئاگره نهم بانگی نهیه و پیت هوا نه بیت
هر کس نهم ئاگره ی نییه، با هر نه بیت

کولان به ئاگری عیشق دهر برینیکی زور گرنگه. نه گهر باش
لنی تینه گهین، ده کریت له چوارچیهی له نیو بردنی کات و
هسته کان له عیشقیکی یه کلایه نه دا له زهیندا بمینیته وه.

له حالیکدا که له بناغهی عیشقدا فیداکاری بوونی هیه،
عیشق بهرده وامبوونی باشی، جوانی، دروستی، حقیقهت،
دایه روه ری، به شدار بوون و قوربانیدانه له پیناو موحیبهت و
خوشه ویستیدا و هه ولدان لهم رینه دا ده بیت هه میسه له گهل
راستگزییدا ئاو یزان بیت. ئایا به راستی ده کریت ته مه نی
که سینک که به در یژایی ژیا نی هاوکاری هیچ که سینکی
نه کردووه و سوودی به کهس نه گه یاندووه، یان هیچ کات
له گهل خه می ئه وانی تر دا ههستی به هاودلی نه کردووه و
به شدار خۆشی و ناخۆشییان نه بووه، له دلی خۆیدا در یژه ی
به عیشق نه داوه و هه رگیز هه ولی ئه وه ی نه داوه دوور له شک
و دوودلی ژیا نی خۆی به ریت ته پیشه وه، به ته مه نیکی جوان له
قاله بدریت؟

بەسەربردنى ژيانى خۇپەرستانە دەبىت چ بەھايەكى مەبىت؟

ئايا دەكرىت بوترىت زەحمەتتى كىشاۋە لە كاتىكدا
دەستكەۋتى بۇ ھىچ كەسىك نەبوۋە و لە ھىچ شتىكى تىردا
لەگەل ئەۋانى تر ھاۋبەش نەبوۋە و چاكەى بۇ كەس نەبوۋە؟

بە شىۋەيەكى گشتى زۇر بەھادارە كە بە ناۋى عىشقەۋە
خۇت بۇ شتىكى جوان تەرخان بىكەيت و لە پىناۋىدا دەست لە
ئارامى و ئاسوودەيى خۇت ھەلگىرى و خۇبەخشانە لە رىگەيدا
تىبكۇشى... مەرۇف بە سوۋتان لەم رىيەدا دەتوانىت گەرە
بىت، بچىتە پىشەۋە و بە پلەى مامۇستايەتى بىكات.

پاستىيەكەى ئەۋ زانايەى كە خۇى دەناسىت و خۇى بۇ
رىگەيەك تەرخان دەكات و تىايدا سەرقالى خزمەتكرىن دەبىت،
ئەۋە لەسەر رىگەى عىشق دەروات. ئەۋ ھەۋل و تىكۇشانەى
لەم رىيەدا ئەنجامى دەدات و ئەۋ سەختى و دژۋارىيەى بە
گىيان قەبولىيان دەكات، پاستىيەكەى سوۋتانە لە رىگەى عىشقدا،
لەگەل ئەۋ جىاۋازىيەى كە ھەرچى زىاتر بسوۋتت زىاتر
ئامادە دەبىت، زىاتر بە پىگەيشتن دەكات و دەبىتە مامۇستا.

ئەمە ئاگرىك نىيە كەسىك بەھۋى دوۋرى لە مەعشوقەكەيەۋە
دوۋچارى قەيرانىكى تاكەكەسى بىكات، بەلكوۋ ئەمە تەنھا
دەتوانىت ھەستىك بىت كە بەھەلە ناۋى عىشقى لى نراۋە.
ناتوانىن ئەم چەمكە لە تەنىشت ئاگرى ئەۋ عىشقى پىرۋزەۋە
كە مەۋلانا باسى دەكات، دابىزىن.

ئەگەر بە رۇچ گوى لە ئاۋازى نەى بىكرىت، ئەم نەۋايە دەبىت
ھۋى كىلەسەندى تو و پىگەياندنت.

ناوازی نهی له سهرده می عوسمانیدا، له نهخوشخانهی
گرهه نهسیبه، نهخوشخانهی مانيسا، نهخوشخانهی
سولتان بایهزیدی دووهم که نهندازیار سینان دروستی کردبوو
و له زوریک له نهخوشخانه و ناوهندهکانی تهندروستیدا بو
چارهسهری نهخوشهکان بهکار دهینرا.

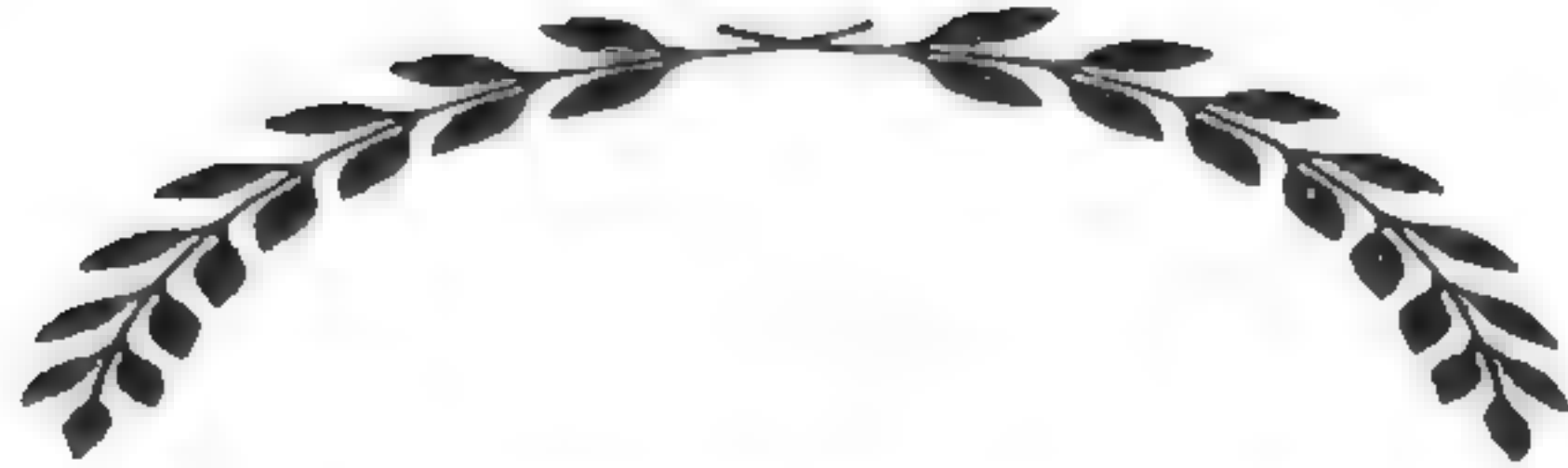
دهتوانن له موزهخانهی شارستانییهتی سهلجووقییهکان له
کاپسهری، سهردانی نهخوشخانهکانی نهو سهردهمه بکهن.
نگر سهریکی میژوو بکهین، ناگاداری کاریگهری بههیزی
موسیکا لهسهر ساغله می دهبین.

پزیشکانیکی زور له کوندا ماوهیهک سهرقالی نه م بوچوونهی
مولانا بوون که ناوازی نهی به سووتاندنی دلی مروقهکان
وهک ناگریکی چاره بهخس ناسینراوه و لهو چارهسهرکردنانهدا
که به موسیکا له نهخوشخانهکاندا نهجامیان دا، توانیان
بینهری کاریگهرییه نه رینییهکانی نهو بن.

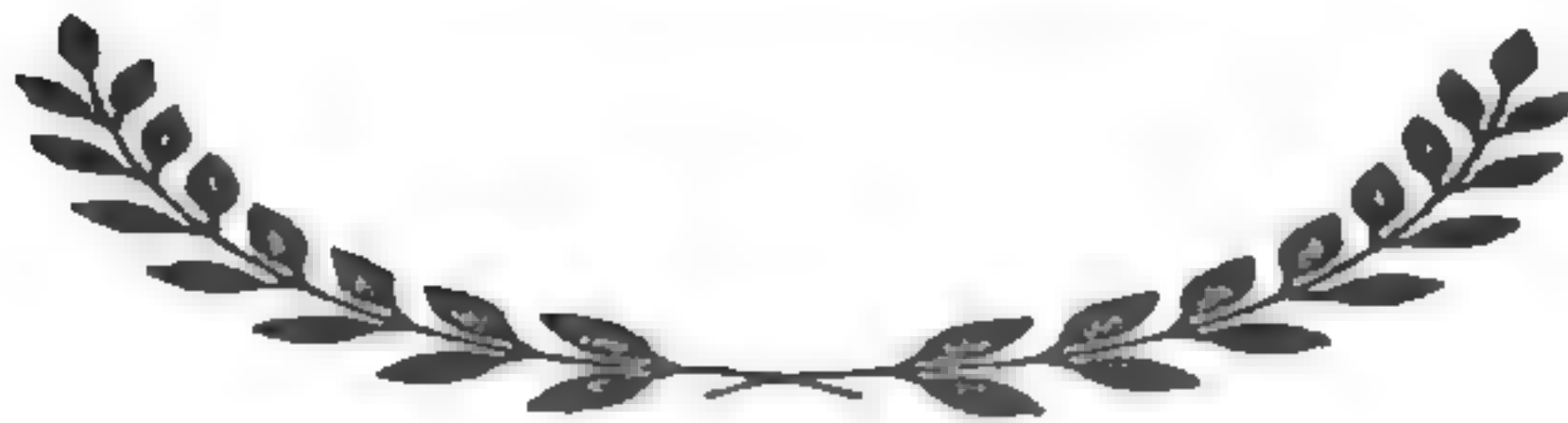
نهمرکهیش له بواری پزیشکیدا و تایبته به موسیکا
سیراپی و یارمهتیدانی باشبوونی نهخوشان به ناراسته
نهرینی کومهلنیک بهرهوپنیشچوون نهجام دراوه و ههنگای
باش نراوه.

خودی منیش بو نهوهی له م زهوینهیهدا بچمه پیشهوه،
له بهرنامهی موسیکا بو تهندروستی - music for
wellness که ناودارترین هونه رستانی موسیقای دنیا به
ناوی کولنجی موسیقای برؤکلی نامادهی دهکاتو بهشداریم
کرد.

مەم وىستىم لەبارەى مۇسسىقاۋە، بىروانامەى ئەكادىمىيە
بەدەست بەيتىم و مەم ئاۋازى نەى لە ئاستىكى بەرفراوانتىردا بە
گوينى مەۋقەكان بىگەيەنم؛ چونكى دەزانم ئاۋازى نەى دەتوانىت
مەۋقەكان لە مەستىكى ھاوبەشدا لە دەۋرى يەك كۆپكەتەۋە و
دەست لە دىيان بەدات، جارى وا ھەيە نۆتىكىش لە و بۆ گۆرپىنى
ژيانى مەۋقەكان بەسە.

ھەر بەۋ جۆرەي كە مانگى درەۋشاۋە
لە دلى ئەستىرەكانى ئاسماندا بەرچاۋ دەكەۋىت،
عاشقىش لە نىۋان سەدان كەسدا
ھەر بەۋ جۆرە ديارە. ئەو كە دەردەكەۋىت،
ھەموو شتىك درەۋشانەۋەي
خۆي لە دەست دەدات.

دېرى دەھەم

ئاگرى عىشقە كە بەربوو لە گيانى نەى
جوششى عىشقە كە بەربوو لە گيانى مەى

واتاى زمانەوانىي مەى شەرابە، لەبەر ئەوە وشەى
مەيخانەيش بە واتاى شەرابخانە يان مالى شەراب دىت.

بەلام لە تەسەوفدا لەگەل واتاى جۇراوجۆرى وشەى مەى
پروپەرۆ دەبينەو... سۆفییەكان لە جياتى مرقۇئەك كە بە
مەى مەست بوو، خۆيان وەك مەستى عىشق پیناسە دەكەن.

تەننەت لە تەسەوفدا "گريان"یش بە واتاى بێدەسەلاتى يان
لەنیوچوون بەهۆى داماوێیەو یان كۆلدان لە ھەمبەر رەنج و
ئازاردا نییە. لە بنەرەتدا گریان، وەك حوزن و مەستى عىشق
بوونی ھەيە.

واتا بە شێوھێكە گشتى ھەرچییەك عىشق لە سروشتیدا
بێت، نە دەتوانیت بێتە ھۆى لەنیوچوون نە لە دەستدان...

له نه شکیک که سه رشاره له عیشق، کینه، تووړه پسی و
توله سندنه وه بهرهم نایه. نه و په نجه ی به عیشقه وه
قه بولکرا بیت، ناتوانیت جودایی له دنیا، زویر بوون له زیان
په بووننه وه له وانی تر بهدی بهینیت. نه و که سه ی مه سستی
عیشقه، نه ستمه زیان به که سیک یان شتیک بگه یه نیت،
مه سستی به کی له هم جوړه تهنه تاسه و تاهه زرویی بهدی
ده هینیت.

هرچیه که بوو بیت، دلیک که لیوانلیوه له عیشق، له نیوان
خوله میشدا دووباره له دایک ده بیته وه، بی نه وهی دوو چاری
یاخیبوون، توله سندنه وه و رق ببیته وه! به و وزه و هست
و سوزهی که له عیشق وه ریده گریت، به رده وام به نه وین،
جوشو خروش و باوه رده وه ده ست به ژیاننه وه ده گریت. ده ست
له کاملبوونی خوی هه لنگریت. ناچیتنه وه نار قاوغه کی
خوی، زویر نابیت... له چاکه ی نیو هه ر پووداویک تیده گات،
هرچه ندیکیش به لایه وه په نجهینه ر و دهر دناک بیت، عیشقی
ناخی له و به هیزتر ده بیت و له کویدا گوریسه که ی پچرا، گری
ده داته وه و دریزه به ریگه ی ژیانی ده دات.

نه م سه رخوشیه به هوی عیشقه وهی و وه ها متمانیه کی
به سیسته می نیلاهی هیه که ته نانه ت گریان و سووتانیش
بو خه لات و پاداشت ده گورین.

دوینا له سه ر عیشق بونیات نراوه. ژیان بی عیشق هیج
به هایه کی نییه. بی واتایه. کات به سه ربردنیکی بیهوده یه.
ته نانه ت زانستیکیش که عیشقی تیدا نه بیت بی واتایه.

محمد فزولی، له دیریکدا ئهم بابتهی بهم جوړه باس
کړووه:

با عیشق بیت، هرچی له دنیا دا هیه
زاست به لام، واته واتیک زیاتر نییه:

واته وات به واتای بیهووده بیژییه و هیندیک جارش به
واتای له پاشهمله قسه کړنه. واته فزولیش له بنه پرتدا
مول ددهات نه وه مان پی بلیت نه گهر عیشق له زانستدا
نابیت، نه زانسته جگه له قسهی پروپوچ زیاتر هیچ
نییه.

نه و ئامانجهی ئاوازی نهی و سهرمه ستبون
به عیشق، زیاتر له هر شتیکی تر به
دوايدا ده گهریت، به رپاکردنی عیشق و
ن زمو و نکر د نییه تی.

مولانا له هر کرده وه و هر قسه کړنیکدا باس له
گرنگی به رپاکردنی عیشق و موحیبهت ده کات. بوونی
هر گیانداریک له سروشتدا، هر سه وزبوونیک له
خاک و هر جووله یهک له نیو ئاودا به عیشق به رپا
ده بیت.

۱- محمد فزولی، شاعر و ټیډیپی نازهر باجانی، سدهی دهم.

من هاورينكانم به پوحم خوش دهويت.
له تاريخييه كانه وه هاتوومه ته بوون.
پروناکيم بينی و هه راسان بووم.
گريام.

به تپه پرينی کات فيربووم له پروناکيه کاندای بژيم.
تاريکيم بينی و هه راسان بووم.
پوژنيک گه يشت هه موو نه و کسه نه ی خوشم ويستن، به ره و
تاريکی به پريم کردن.
گريام.

فيري ژيان کردن بووم.
فيري ژين بووم.
له دايکبوونم نه و پوژه بوو که له ژياندا مردم.
فيري بووم که مه و دای نيوان نه م دووانه کاتيکه که له مهری
دزراوه...

له چه مکی کات تينگه يستم.
پووبه پرووی بوومه وه...
به تپه پرينی کات فير بووم که ناتوانم پرووی به پرووی کات
بوه ستمه وه و ده بيت به ناشته وایي له گه ليده بژيم.
مروقم ناسی.
پاشان نه وه ی له ناخی هه مروقيکدا باشه و خراپه بوونی
هه يه.

پاشان بوم ده رکوت له ناخی هه مروقيکدا باشه و خراپه
ده دوزر يته وه.

فېرى خوشويستن بووم.
 پاشان ماتمانه كردن...
 پاشان ئەوھى كە متمانە زياتر لە خوشويستن دەمىنئەتەوھ.
 پاشان بۆم دەرکەوت كە پۇچىك لە پشتى ئەم جەستەيەوھ
 بوونى ھەيە.
 پاشان فېربووم كە پۇچ بالاترە لە جەستە.
 جىھانم ناسى.
 پاشان پىنگەكانى پرووناككردنەوھى جىهان فېر بووم.
 پاشان فېربووم كە بۆ پرووناككردنەوھى جىهان،
 دەبىت سەرەتا دەورو بەرى خۆت پرووناك بكەيتەوھ.
 نانم ناسى.
 ھەروھە ئەوھى كە بۆ ئاشتەوايى دەبىت نان زياد بكەيت!
 پاشان بۆم دەرکەوت كە دابەشكردنى دادپەرۋەرانەى نان لە
 زيادكردنى زۆر گرنگترە.
 فېرى خويندەوھ بووم.
 پاشان بەرگەنەگرتن و گەرانەوھ
 دواى ھەموو ئەمانە، سەرەپاى ھەزى خۆم، فېرى پۇشتن
 بووم.
 لە گەنجىتيدا فېر بووم بە تەنيايى ئالنگارىي ساز بكەم...
 پاشان گەيشتمە ئەوھى كە دەبىت لەگەل خەلكدا بەرپدا
 برۆى.
 پاشان گەيشتمە ئەو ئەنجامەى كە بەرپدا پۇشتنى راستەقىنە
 ئەوھى كە پىچەوانەى كۆمەل برۆى.
 فېرى بىركردنەوھ بووم.

پاشان بیرکردنه وه له نێو چوارچێوه دا
پاشتر بۆم دهركهوت كه بیرکردنه وهی دروست به تیکشكاندنی
چوارچێوه کان دهکړیت.
فیری بهسای (که مال) بووم.
پاشان فیر بووم که شهرفمهندی راسته قینه
دووچار نه بوونه به گونا ه له سهرده میکا که نێو گونا هدا
ده ژیت.

پوژیک فیری حهقیقهت بووم...
تامی تالییه کهیم کرد

پاشان فیر بووم که نه گهر تالییه کهی به نه دازهی پیویست بیت
هر به و جوهری که خواردن به تام دهکات، ژیانیش خوش دهکات...
فیربووم که هر بوونه وهریکی زیندوو تامی مهرگ دهکات.
به لام ژمارهیه کی کهم تامی ژیان دهکات...

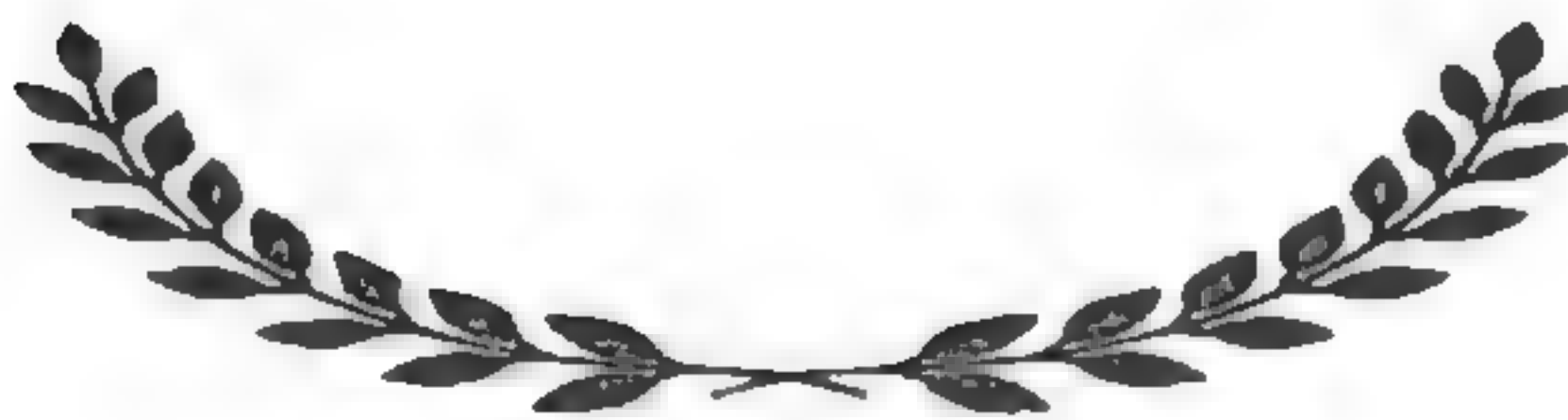
من هاوړینکام خوش دهویت
به لام نه به دلم و نه به عه قلم...

چونکه دهکړیت دل بوه ستیت
عه قلیش له یادی بچیته وه

من هاوړینکام به پوحم خوش دهویت
پوچ نه دهو ستیت و نه فه راموش دهکات...

له جياتى گه ران له بيانوويه
بو ناره حهت بوون و زویر بوون.
به شوین نه و پئیانه دا بگه رین
که بتوانن نه وانی ترقان
خوش بویت و نه وانیش
خوشیان بوین.

دېړۍ يازده هم

نای هاو ده می هر که سیکه له یاری دابرا

به نه غمهی پرده کانی هموو پرده کانمان درې

به و حوت کونه ی له سر نه ی دروستی ده کهن، ده لین پرده.
واتا له سر نه ی حوت پرده دروست ده کهن و ئهم حوت
پرده یه پیکه وه ئاواز و میلو دییه کان ده سازینن. نه یژهن کاتیک
فرو به نه یدا ده کات، به کردنه وه ی هر پرده یه ک له راستیدا
پرده کانی مروقیش ده کاته وه.

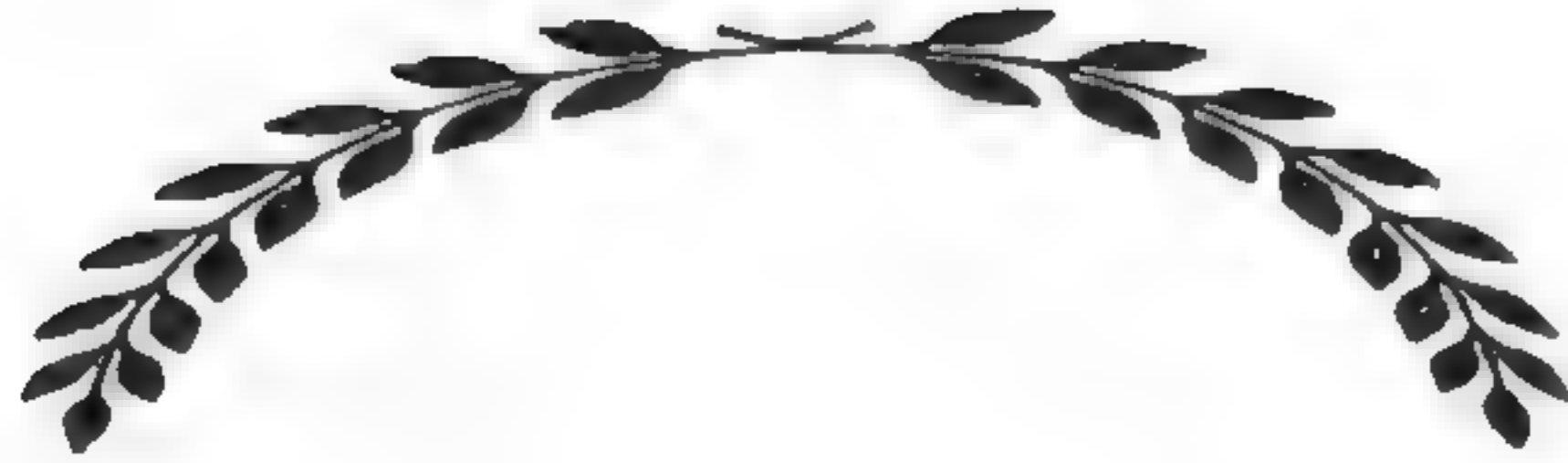
واتا هاوکات له گهل بیستنی ئاوازه که، هه نگا و به هه نگا و هر
حوت پرده که ی مروقیش که به دیه ینه ر له رۆحی خوی فووی
پیدا کردوون، ده کرینه وه. بو ئهمه ده بیت له ئارامش، ئاگایی،
قه بولکردن و ئارامگرتندا نقووم ببین و به پیگه یشتن بگه یین.

یه که م پرده ی مروف نه فس "نه فسی به دکاره" و دوا هه مینیان
نه فسی کامله.

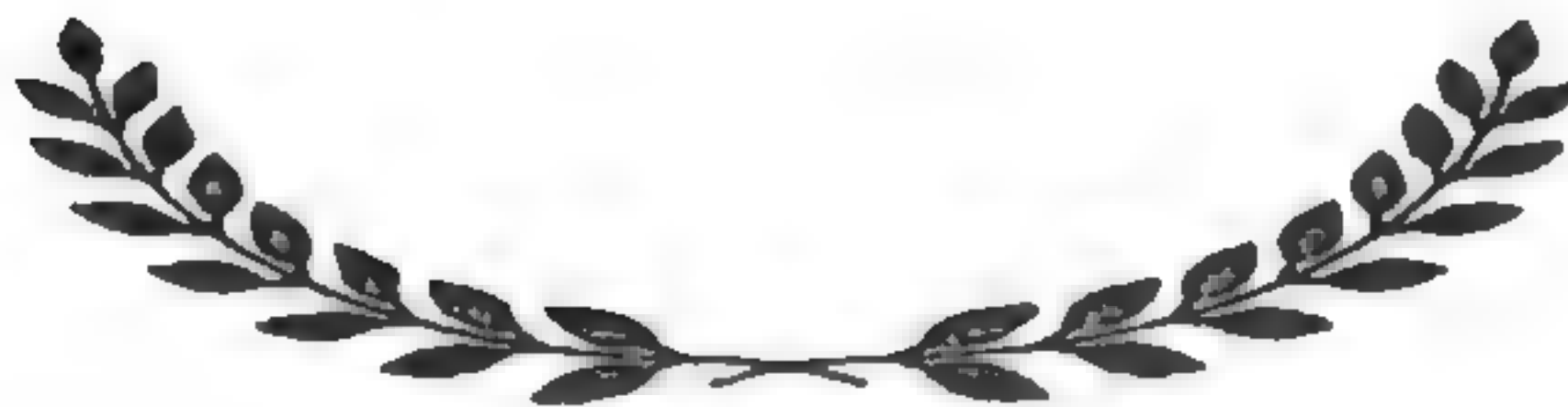
واتا نه و نه فسه ی به ره سا بووه و پیگه یشتووه.

کاتینک پەردەکانی نەفسی مەرۆف دەکرێنەو، منگەرایی،
 خۆبەزلزانی و هەستەکانی وەک غرور لەودا کوێر دەبنەو،
 واتا لەئێوە دەچن و ئیتر بۆ بەری ئەو نابن. چونکە هەموو
 ئەمانە لە ترسەو سەرچاوە دەگرن. مەرۆفینک کە بە خۆی
 و سیستەمی ئیلاهی بێمتەمانە بێت، بەهۆی ترسییەو بەرەو
 پاراستنی منگەرایی خۆی دەجوولیت و دووچاری خۆبەزلزانی،
 هەلپەکردن، خۆپەرستی و ئیرەیی دەبێتەو. بەلام مەرۆفی پەسا
 دانیایە کە لە دانیاییدا دەژی. باوەری بە سیستەمی ئیلاهی
 تەواو و پەسایە، بەبێ پرسیارە و باوەرێکی بێ کۆتوبەندی
 هەیە. کاتینک پەردەکان کرانەو، ئەزموونینک لە متمانەی بێ
 پایان و تەواوەتی دەست پێ دەکات. مەرۆف هەرچەندیک لە
 متمانە دوور بکەوێتەو، دەکەوێتە داوی "جودایی"ەو. ئەم
 جوداییە واتا دوورکەوتنەو لە بەدیھێنەر، بێ متمانەیی بە
 سیستەم و دادپەرەوهریی ئەو، دووچار بوون بە هەلپەهەلپ،
 خۆبەزلزانی، ترس و ئیرەیی کە هەموویان دەبنە هۆی ئەوەی
 مەرۆف ئەزموونینک لە کالای ونبوون و گومرایی هەبێت.

مەولانا لەو باوەرەدایە پێنمای مەرۆفینک کە پێی لێ ونبووە و
 سەرگەردانە کەوتووە، دەنگ و نەجوای ئیلاهییه...

مالئاوايى بۆ ئو كەسانەيە
كە بە چاۋەكانيان عاشق بوون،
چونكە كەسيك كە بە دلى عاشق بووييت،
ھەرگيز جيا نابييتەۋە.^۱

۱- بۆ ساتتيكيش لە گيانم ئارەزۋوي تۆ نەپۇشت لە دل ئارەزۋوي پروي جوانى تۆ نەپۇشت
ھەر كەس ھاتە سەر پەنگەي تۆ دلى بە جىما كەس بە دلى خۇيەۋە لە زىدى تۆ نەپۇشت
نەبوسەيد ئەبۇلخەير

دیری دوازددهم

مار وهکوو نهی کی ژهر و بهنگیکی وای دی؟

مار وهکوو نهی کی تامه زرق و هاودهنگیکی وای دی؟

همیشه نهو کاتانهی که قوتابییه کانم ناچار به گوینگرتن
له ناوازی نهی ده کهم، لییان ده پرسم: 'هه سستان چون بوو؟' له
کزی نهو پرسیارانهی سالانیکه له وانی وهرده گرمه وه، گورانیکی
نهوتویان به سهردا نه هاتووه:

'رهنج و نازار'

'خه م و خه فته'

'چالاکی'

'ده سولات'

'ترس'

'نارامی'

بەرای تو زور سەیر و سەمەرە نییە کە ئاوازی یەكسانی
نە، هەم پەنج، هەم ئارامی و هەم شادی لە مرقۇدا بەدی
دەهینیت؟

دەبیت لەم لایەنە نەیسازی بکۆلریتەو و لەبارەپەرە
گفتوگو بکړیت. نموونەپەکی سەرەتا لەبارە دی دەروون و
بەدیھاتنی مرقۇ.

بێھوودە نییە کە مەولانا ژیان و مرقۇ بە نە بەراورد
دەکات.

مەولانا لە دێری دوازدەھەمی مەسنەویدا دەلیت کە ئاوازی
نە بە هەر کەسێک ئەوێ پێویستیپەتی پێی دەبەخشیت.
بۆ یەکیک ژەر و بۆ یەکیک دژەر...

یار و ھاویریکە بۆ دەردمەندان، غەمگینان، ئەو کەسانە
ئازار دەچێژن و ئەوانە نووقمی شادین و شادومانن.

چونکە هەموو ئەمانە لە ژياندا بوونیان هەیه. نەرەحەتی
سزادان نییە، ئەزموونە. شادی و چالاکییش پاداشت نییە.
ئەویش هەر ئەزموونە. هەر کام لەمانە لە ژياندا بوونیان
هەیه و ئەزموونی مرقۇایەتین.

هەستەکان کۆمەلێک سەرەداو سەبارەت بەوێ کاروباری
ژیانی مرقۇ پێکوپێکە یان نا، بەو دەدەن. ئەو جیگا و شوێنانە
دەستنیشان و دیاری دەکات کە پێویستە لێی ورد ببینەو،
تەریز بکەینە سەری، هەولی تیدا بدەین، یان بپارێزین،
بەرپرسیاریتی هەلبگرین و یارمەتی بگەیهنن.

هەر دوداوێک بۆ مروف چاکه و کۆمهلیک نهزموونی بۆ
نه له گهلدایه.

له راستیدا نهوه راست نییه که هیندیک له ههستهکان به
نه رینی و هیندیک به نه رینی ناو بیهین...

هەر ههسته و شتیک به مروف دهلیت...

گرنگ نهوهیه که گوینی بۆ رادیریت و بزانی دهیهوئ چی
بلیت.

گوئ رادیره!

گوئ رادیره بزانه ههستهکانت چیت پێ دهلێن!

شتیک به ناوی شادی ههیشهیی بوونی نییه. له ژياندا
به نه ندازهی شادی، پرسگهلیک هه ن که نارچهتت بکه ن. به
نه ندازهی ئارامی، نا ئارامی بوونی هیه. ههست به هه موو
نه مانه ده که یه ن. چونکه شهو بوونی هیه، دهتوانین رۆژ
ببینین. چونکه رهش هیه دهتوانین سهی ببینین. ههست به
بوونی هاوسهنگی بکه له ژياندا.

شادی و ئارامی یه کبینه بوونی نییه. نه مه ئامانجیکی
نا به جیه... نهسته مه. نه فسووس که مروفی به له زی سه دهی
نیستامان فریو دراوه تا به دوای شادی به رده وامه وه بیت. سه ره پای
نه وه، ناچار کراوه و به م بابته راهینراوه... هه ر هیندهی که میک
ههست به نا ئارامی و نارچهتهی بکات، له بیرکردنه وه دا رۆ ده چیت
و نازانیت ده بیت چی بکات. بۆ نه وهی کۆمه له پێگه یه ک بۆ
شادییه کورتخایه نه کانی خوی فه راهه م بکات، جگه ره ده کیشیت

يان ماسدە ھۆشبەرەكان بەكار دەھيئيئت، خواردنەوہ كحولییەكان دەخواتەوہ، زیاد لە ئەندازە دەخوات، سەیری تەلەفزیون دەكات و بەدیار زنجیرەكانەوہ دادەنیشیئت. كۆمەلێك وابەستەیی بۆ خوی ساز دەكات. بەلام ئەگەر قەبولى بكات بوونی ئەم رەنج و ئازارانە سروشتین و ژيانكردن ھەلبژیریت، رەنج و ئازار زوو تیدەپەرن. بەلام ھەر ھیندەى كە لە رەنج و ئازار ھەلدیئت، تێپەرىنیش لینی دژوارتر دەبیئت. لە بەرانبەر ئازاردا بێتوانا دەبیئت.

لە نەخۆشخانەدا دەزگای ئەلیكتروكارديوگرافتان بۆ پشكنینی لیدانی دل بینیوہ. ھێلکاریی دلى مرقىكى زیندوو چۆنە؟

ئىستا ھىلەكانى ئەم دەزگايە بۆ كەسىكى مردوو، بە چ شىوہ يە كە؟

ئەگەر زیندوویت لە ژياندا ھەم نشیو بوونی ھەيە ھەم ھەوران تەنانت كەسىك كە ھىچ كىشەيەكى نییە، دەبیئت بترسیت. چونكە لەوانەيە پى نەزانیت كە مردووہ...

ئەم ژيانە ھاوسەنگییەكە بەھۆی دژوازییەكانەوہ بەرقەرار دەبیئت... ھەبوونی ئەو ھۆشیارییە كە تا رەش نەبیئت، سپییش بوونی نابیئت، گولی بى درك بوونی نییە... ئەم قوناغە، ویستگەى ئارامگرتنە.

دژوازییه کان له دلی دژوازییه کانددا دهرده که ون.
تا باشه نه ناسیت، خراپه یش ناسیت.
ئی براکه م، هه موو شتیک به هوی دژه که یه وه
دیاره و ده بینریت؛ له که نار زه ریا مرواری
له نیوان زیخ و به ردوچکه کانددا ده دوزریتته وه.

رہتکردنہ وہی دژوازیہ کان رہتکردنہ وہی هاوسہنگیہ لہ ژیاندا

رژژگاریک لہ گوندیکدا درہختیکی گہورہ بوونی ہہبوو کہ
لہ قہدہکےیہوہ دوو لقی ٹہستوور گہشیان کردبوو. لقیکیان
میوہیہکی بہ مروفہکان دہدا کہ ژیان و تہندروستی بہ
مروفہکان دہبہخشی. لقہکھی تر میوہی ژہراوی و کوشندہی
ہہبوو.

بہ تیپہرینی کات مروفہکان بیریان دہچوویہوہ میوہی کام لق
ژیان دہبہخشی و کامیان کوشندہیہ. رژژیکیان پیرہمیردیک
بہ شہلہشہل دیتہ تہنیشٹ درہختہکہ. بہ شوین میوہی
ژیانبہخشد بؤ کورہزا نہخوشہکھی کہ لہ سہرہمہرگدا بوو،
دہگرا. بہ لام نہیدہزانی کام لقہیان میوہی چارہسازی ہہیہ.

ہر بؤیہ دہپوت بؤ لای خہلکی گوندہکہ و بؤ لای خوی
بانگیان دہکات.

په تکرړنه وهی شته دژهکان به واتای په تکرړنه وهی هاوسه نگیی
ناماده یه له ژياندا به واتای قه بولنه گردنی حه قیقه ته.
پاوه ستانه وهی له هم بهر سیستمی کائیناتدا.

وه ستانه وه زیانه ینه و ویرانکه ره. نه رمونیانی و قه بولکردن
خه سله تیکه به ته نها بو له نامیزگردنی ژیان به سه... له بهر
نه وه قه بولی نه وه بکه چ باش و چ خراب ژیان هاوسه نگییه کی
هیه و بهم قه بولکردنه، دریژه به ژیانته بده.

له هەر جییهک کیشه هه‌بوو چاره‌سەر بۆ ئه‌وێ ده‌روات
له هەر شوینیک که‌شتی هه‌بوو ئاو بۆ ئه‌وێ ده‌روات
که‌م به‌شوین ئاودا بکه‌ڕێ و تینویتی به‌ده‌ست به‌ینه
تا له ئاسمان و زه‌وییه‌وه ئاو بیته‌ خوار و هه‌لقولیت
تا نه‌یه‌ته دونیاوه مندالی ناسک که‌روو
که‌ی دیته‌ ده‌ر له سینه‌ی دایک شیر

ديري سيزدههـم

نهی به سهرهاتی دینگه یه کی پر له خوین ده لیت و ده

نای چیرۆکه‌کانی عیشقی مەجنوون دەگیریتەوە

مه جنوون كه نه یده توانی به عیشقه كهی له یلا بگات، سه ر
بۆ سارا هه لده گریت. هه روا كه خه ریک بوو ده ردی جودایی
له مه عشووقه كهی خوی ده چه شت و خوی له په یوه سته
دونیاییه کان دوور ده خسته وه، بۆ ده ركهوت كه عیشقی
سووتینه ری ناو دلی، پارچه یه ك له بوون، ژیان، مه رگ و
سیسته می ئیلاهییه. ریک وهك ئه وهی له گه ران به شوین
له یلادا به مه ولا (خودا) گه یشتبیت...

چیرۆکی مه‌جنوون و له‌یلا له‌م ڕووه زۆر قایبه‌ته. ته‌ن‌ها
داب‌رانی دوو مه‌عشوق له‌ یه‌ک‌تر نییه‌، دۆزینه‌وه‌ی د‌ل‌نیایی
و پاریزراویی ئیلاهییه‌ له‌ کاتی‌ک‌دا که ده‌ست‌ت له‌ په‌یوه‌سته
د‌ونیاییه‌کان هه‌ل‌گرت‌وه‌. ب‌ل‌ی‌سه‌دانی ئاگری عیش‌قی ئیلاهییه‌.

هەلبەتە مەرۆف لە ھەر بەشیک لە ژيانیدا ئەوەی
چاندوویەتی، دەیدووریتەو. پرسی باشە و خراپە یان
دروستی و نادروستی نییە. چیرۆکەکان ئەوەیە کە بۆ ھەر
بەرھەمێک تۆوێک چێنراو... ھەر کەسێک ئەنجامی ئەو
زەحمەتە کێشاویەتی وەردەگریتەو. هەلبەتە ئەنجامی
کارەکی بە چۆنییەتی ئەو تۆووە پەيوەستە کە
چاندوویەتی.

تا زەحمەتیک بوونی نەبێت، زەحمەتیک لە ئارادا نابێ.
لەیات خوش بوو، بەلام ئەو خودایەیش کە عیشقی خستۆتە
دلی لەیلاو بەدۆزەرەو.

خویندناوەی چیرۆکی لەیل و مەجنوون سەرەپای ئەوەی
خوینەر دەخاتە ژێر کاریگەری عیشقی دوو مەعشوقەو، بۆ
جۆریک لە ھۆشیارییش بانگەێشتی دەکات.

سەرچاوەی عیشق، خودی مەعشوق نییە. بەلکوو لەو
واتایەو کە بە ئەو دەدریت، ئاوازی موحیبەتیک دەنگ
دەداتەو، پرووخۆشی و کراوەیی، تێگەێشتن و کانیاوێکی
سەرتاسەر جوانی لێیەو سەرچاوە دەگریت. ئەو کەسە کە
خانەخوینی ئەم سەرچاوەیە خودی عاشقە. ھەر شتیک لە
خویدا ھەیە، دەیداتە پال مەعشوق. ئەوەی کە داستۆیۆفسکی
لە رستە بەناوبانگە کەیدا دەیویست بیلێت: ئەوەی جوانە
مەعشوقە کە تۆ نییە، بەلکوو ئەو مەعشوقە کە جوان دێتە
بەرچاوت. ئەو خەسلەتانە دەیان دەینە پال مەعشوق جوانن
و خانەخوینی راستەقینە ئەم خەسلەتانە، دلی خودی عاشقە.

بیگومان عیشقی مهلقولوی ناو دلی عاشق له کانیاوی عیشقی
نیلامیهوه سهراچاوهی کرتووه.

هزرهشی عیش (سلاوی خودای لهسهه بیت) نه
بابتهمان بیر دهخاتهوه: 'بهندهی نوی تر مابه، له کاتیکدا
خودا نوی به نازادی بهدیتهاره.'

دهموی که ئیستا دهرفهت هاته پیشهوه، یهکیک له چیرۆکه
کورتهکانی مهجنوون و لهیلاتان بۆ بگنرهمهوه که سینه به
سینه گوازاوهتهوه:

مهجنوون پوژیک دهبیستیت که لهیلا خهریکی دابهشکردنی
خواردنه له نیوان گوندیهکاندا و به تامهزرویهکی زورهوه
یهکسهه دهروات بۆ ناو گوند. ریزیک بۆ وهرگرتنی خواردن
دروست کرا بوو. دهچیته ناو ریزهکهوه. ههه که نورهی دیت
بۆ وهرگرتنی خواردن، لهیلا به پشتی کهوگیرهکهی دهکشیت
به دهستیدا و خواردنی پی نادات.

دوای نهه پرووداوه مهجنوون دیسان دهچیتهوه کوتایی
ریزهکه و نوره دهگریتهوه. کاتیک سهههه دهگاتی، دیسان
لهیلا به پشتی کهوگیرهکهی به دهستیدا دهکشیت و هیچی
پی نادات.

مهجنوون داماو له گوشهیهکدا چاوهروان دهمنیتهوه تا
خهکهکه بلاوهی لی بکهه. کاتیک ههمووان دهپون، دهچیت بۆ
لای لهیلا و لینی دهپرسیت: 'بۆچی خواردنت نههه به من؟'

لهیلا بهه شیهویه وهلامی دههاتهوه:

نەي مەجنوون، ھەمووان داۋاي ئەو خواردنەيان دەکرد كە
پېم دەدان؛ لانيكەم تۆ داۋاي خۇمت بكدايە!

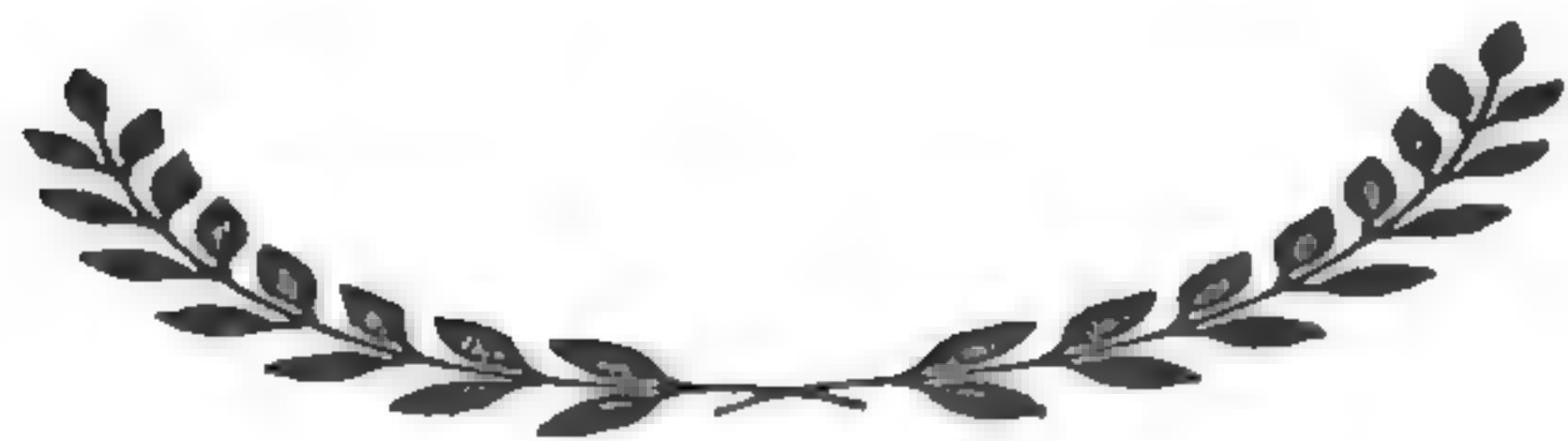
سۆفییەكان لەو باوەرەدان كە ئەم چیرۆكە بەیادھینەرەوھەي
ئەم بابەتەيە كە داۋاي بەھەشتی خودا مەكە، داۋاي خودی
خوی بكە. مروف نابى بۆ گەيشتن بە ھەشت يان ڕزگاربوون
لە دۆزەخ خوداپەرستی بكات، بەلكوو دەبى بۆ گەيشتن بە
حەقیقەت ھەول بەدات.

بەھەشت بەو كەسانە ببەخشە كە خوازىارى
كۆشك و حۆرییەكانتن. بۆ من تۆ خۆت بەسیت...

یونس ئیمرەیش ھەر بەم ھەستەنە عیشتقى خۆی بۆ خودا
دەردەبریت... مەگەر ھەولەدان بۆ پاداشت يان پاراستنى خۆت
لە سزا یەكسانە بەوھەي كە ھەموو شتێك بە گیان بکړیت تا
بەشوین حەقیقەتێكى بى كۆتوبەندەوہ بیت؟

“گیانی گیانانی من
تا بو راده سستیوون ئاماده نه بوویت،
به کس مه لی که من عاشقم.”^۱

۱- تا بهرهمی دردم بوو به درمان
گیان و دل و لهش پهرده ی ری بوون، نووکه
نشیوم بوو به هوراز و کوفر به نیمان
لهش بوو به دل، دل به گیان و گیان به گیانان
چوارینه ی ژماره ۲۶۱ دیوانی مه ولانا

دیری چواردهم

نام هوشه ماحرهمه، به لام بق بیهوشان نییه
جگ له گوی، کس مشتیری زوبان نییه

مولانا دهلیت نه گهر مرووف مهنتیقی ههموو رینگه کانیش
بزانیت، کاتیک دهگاته سهر رینگهی عیشق ههموو شتیکی بیر
دهچیته وه و سهراسیمه دهمینیته وه.

ته یکردنی رینگهی عیشق به لوژیک نییه. کارایی عقل له
تسه وفدا نه وه یه که خواردنه که نه ریژیت به خوتدا...

تنها به دل دهتوانی به ریندا برؤیت... به بی ئامار و نه ژمار،
بی ههلسه نگاندن، به بیرنه کردنه وه له سهر و ژیری، بی
به رنامه ریژی، بی پرسیار، بی نیگه رانی و په ریژانی و بی
هیچ ترسیک...

تسه وف حاله تیکه له راده ستببون و ماتمانه و دلنایی...
له سهر بنه مای ههستیک له دلنایی ناخه وه بهرز ده بیته وه...

ناكرىت مامەلە بە سىستەمى ئىلاھىيەۋە بكرىت،
عەقلى ھېچ كەسىك سەرتەر لە سىستەمى ئىلاھى
نىيە...

ئەگەر خۇشيان بولمى، خۇشم دەۋىن، ئەگەر راستگۈيى
بېيىم، راستگۈ دەمىنمەۋە، ئەگەر بىمەۋى بىيەمەۋە، ھەول
دەدەم، ئەگەر بزانم دەيەينى، بەرى دەكەوم، ئەگەر سوۋدى
بۇم ھەيىت، سوۋدى پى دەگەيەنم، ئەگەر چەترم پى بىت،
دەرۋمە ژىر بارانەۋە...

فەرھەمبۈۋى ھەلۈمەرج، تەلەكانى عەقل و مەنتىقى مەۋقن.

نيۋەدىرى ئەم ھۆشە مەحرەمە، بەلام بۇ بىھۆشان نىيە
رېك ئامازە بە ئازادى و رەھا بوۋنى ئەۋان لەم ھەلۈمەرجانە
دەكات.

ئەو كەسانەى عىشقەكەيان وابەستە بە ھەلۈمەرج كۆت
و بەندەۋە نىيە، ھەولەكانيان تەنھا بۇ براۋە بوۋن نىيە،
ھەمان ئەو كەسانەى كە نىگەرانى بەرژەۋەندىى خۇيان
نىين و ئەژمارگەرانە كار ناكەن، بە دلنپايىيەۋە دەزانن بۇچى
دەژىن.

بىگومان ئەو ھۆشيارىيانەى ئەم كەسانە بۇ بوۋنە
مەۋق بەدۋايانەۋەن، زۆر بەھادار دەبن. ئەو ۋشانەى
دېنە سەر زارىيان، زايەلەيەكى جوان لە جىھاندا بەرپا
دەكەن...

به‌های مروئینک له چیدایه؟
 مهر شتینک تو به‌دوایه‌وهیت، نه‌و شته‌یت!
 نه‌گەر تو به‌شوین گیانانه‌وهیت، بزانه که خودی گیانیت.
 نه‌گەر به‌شوین پاروویه‌ک نانه‌وهیت، بزانه که پاروویه‌ک نانیت.
 نه‌گەر بتوانی له خالی شاراو‌هی نه‌م رسته‌یه تیڭ‌گه‌یت،
 ده‌زانیت که نه‌وه‌ی به‌دوایه‌وهیت خۆتی، خۆت.
 ناب‌ه‌شوین که‌وه‌ره‌وه‌یت له کانیکدا، کانیت.
 نارەزووی پارووه نانیک بکه‌یت، نانیت.
 نه‌گەر له‌م رسته رازنامیزه تیڭ‌گه‌یت، هه‌موو شتینک بۆت
 ناشکرا ده‌بیت.
 به‌دوای مهر شتیک‌ه‌وه بیت، نه‌و شته‌یت!
 له ده‌روونی تۆدا گیانیک بوونی هه‌یه، به‌دوای نه‌و که‌وه‌رانه‌وه به
 به‌لام له ده‌ره‌وه‌ی تو نییه نه‌وه‌ی له جیهاندا هه‌یه
 داوا له خۆت بکه هه‌رچی‌یه‌کت ده‌وی، چونکه خۆتی...
 من جگه له 'عیشق' هیچ یارینکم نه‌بووه و جگه له‌وه‌یش هیچ
 یارینکی تر نادۆزمه‌وه.
 پیش و پاش دونیام به‌بن عیشق به‌سه‌ر به‌رد
 گیانم له ناخه‌وه به‌م جۆره بانگم ده‌کات:
 نه‌ی موسافیری پینگه‌یشتووی رینگه‌ی عیشق، ده‌رگا له من
 بکه‌ره‌وه!

عیشق سەرئەنجامی چارەنوسە
نەک سەرئەنجامی ئامار و ئەژمار.
عیشق فیداکارییە نەک لەدوو گەپان.
ئەگەر تۆ لەم پێیەدا فیداکاریت کردووە و
سووتاویت، عیشق لە تۆ بەدوور نییە!

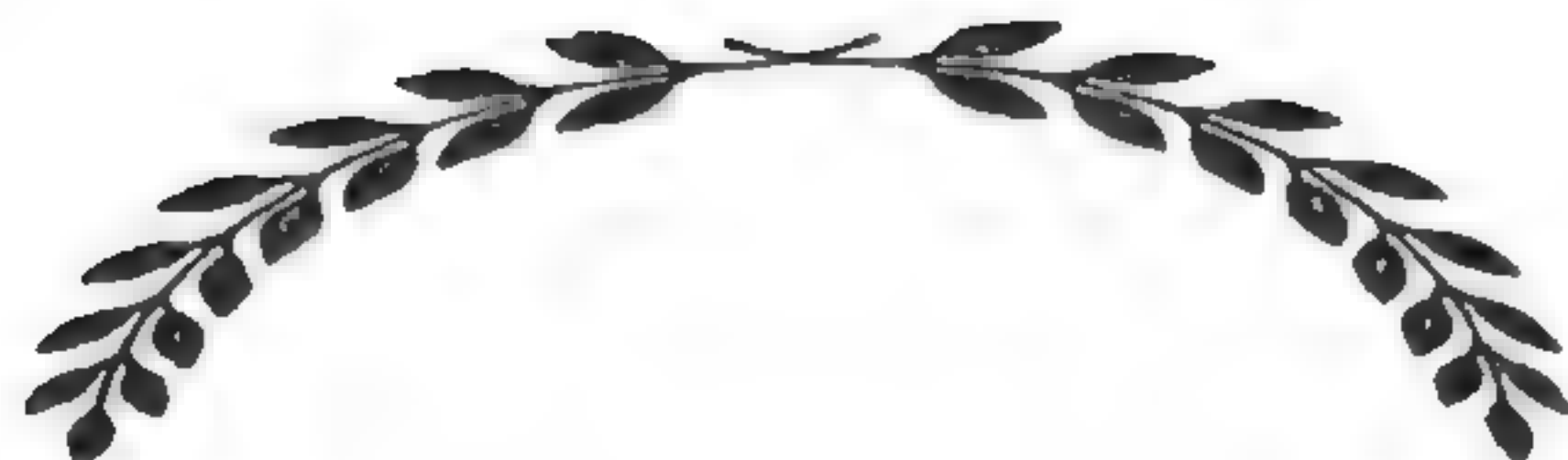

دیری پازدههم

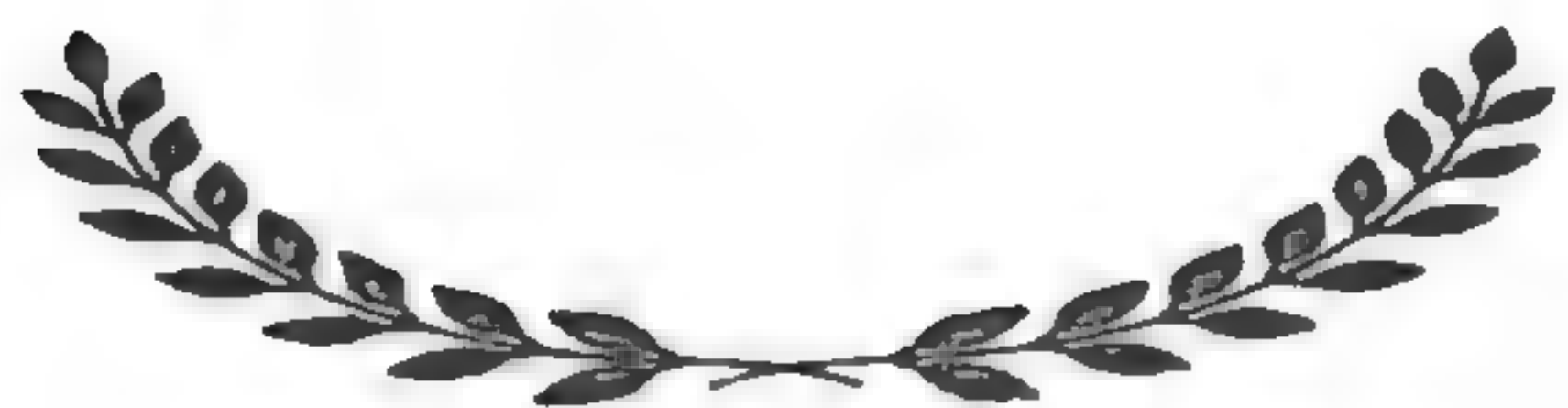
له خهسی ئیمدا دۆڭگار بڼ دهم و سات بوو
دۆڭگار له گهل خهم و مهینه تیدا هاوکات بوو

هر مرقونیک تایبته به خوی، هر مرقونیک رهوتیکی
تایبتهی بۆ پښگه یشتن هیه، نهو په یام و واتایه ی له سهر
زهوی هیه تهی، تایبته به خودی نهو. رڼک وهک په نجه موز...
له م بووه وه سه فهری هر که سیکیش جیاوازه لهوی تر رڼگهی
که سیک ده کریت بۆ که سیک تر نمونه یی نه بیت. هر
نرموونیک ده کریت له هر که سیکدا بۆ نه نرموونیک جیاواز
بگوریت. ده کریت که سیک به نه نرموونیک سه رله نوچ له دایک
بیته وه و نهوی تر بیته هوی دواکه وتنی خوی و خوی بهو
نرموونه وه گری ده دات. ههردووکیان ئهرکی جیاوازیان له
دوخی به کسان خستوته سهر شانی خویان. نه باش و نه
خراب، نه دروست و نه دروست و نه ههله... له کوتاییدا هر
دورکیان نه وهی پیویستیان پنی بووه، دوزیویانه ته وه.

مهولانایش نه وه به یان دهکات که هر که سیک له کاتیکی
تایبته دا له م عیشقه دا ده سووتیت. نه م پرسه به دلنیا ییه وه
له گهل ناستی ره سایي نهو له په یوه ندیدایه. هیندیک جار
که سیک به له ده ستدانی نه زیزترین که سیشی ناسووتیت،

‘عیشق به ئەندازەى ویناکردنى تۆ نىيە،
بەلکۆو بە ئەندازەى سووتانى تۆیە.’

دیری سازدههم

پژدهکان گەر پویشتن بلی برۆن، باک نییه
نر بینه رهوه ئه‌ی نهوه‌ی کهس وهک تۆ پاک نییه

پژدهکان تیده پهن، به لام شه‌مس ناگه‌ریته‌وه...

دیسان ده‌بیت ئه‌م بابه‌ته قه‌بول بکریت که بالاترین قوناغی
نهموونی مه‌ولانا ئه‌م دابرانه بوو...

مه‌ولانا هه‌رگیز یاخی نه‌بوو.

به‌پیشاندانی ئارامی و پشت به‌ستن به‌خودا له‌و قوناغه‌دا
که زۆر به‌لایه‌وه دژوار و به‌ئازار بوو، توانی‌بووی ئه‌مه‌یش
تینه‌رینیت.

هیچ کام له‌ هه‌سته‌کانی چون هه‌له‌په‌کردن، توورپه‌یی، پرسیار،
توله‌سه‌ندنه‌وه، پاککردنه‌وه‌ی حیساب، رووبه‌روو بوونه‌وه و
تنگگیران له‌ دلیدا به‌دی نه‌هات. هیشتا که‌یش ئاره‌زوویه‌کی
باشی بۆ که‌سیک ده‌کرد که به‌ نه‌بوونی دلی ئه‌وی داخ کردبوو.

لېرەدا باسماڭ لە خەمىڭكى بەجى يان نابەجى، نىيە. تەنھا
لە مەولدايە تا سەرنج بەرەو لای قەبولکردن بەرىت.

ئەگەر مەرۇف ھىزى پىنويستى بۇ گۆرپىنى بابەتىڭ نىيە،
باشترە بۇ قەبولکردنى ھەول بەدات. سەرەپاي ئەمەيش يەكەم
ياسا بۇ گۆرپىنى شتىڭ قەبولکردنىيەتى.

لە جىياتى دەرگىر بوون لەگەل ئەوھى پووى داوھ، گۆرپىنى
ئاراستەي سەرنجماڭ بۇ ئەو شتانهي ئەم بابەتە فىرى ئىمەي
دەكات، دەپىتە ھۆي سارپىژبوونى برىن و زووتر چاكبوونەوھماڭ.
لېرەدا بابەتى گىرگ دىسان گۆرپادىرەنە.

مەولانا دىسان سەرنجەكان بە ئاراستەي تواناي گۆرگىرتن كە
لە مەرۇفدا ھەيە، دەبات...

بۆيە دەلىت: 'گۆرپىگەر!'

چونكە دەزانىت ھەر چەندىكىش ئازار بچىژىت، ئەم رەنج
و ئازارە ئەو بە پىشگەيشتن دەگەيەنىت بە تىپەرىنى كات
دەيكا بە شاعىرىڭكى گەورە. لە نامەيەكدا كە بۇ شەمسى
دەنوسىت، دەلىت: ئىتر فىر بووم كە عىشق مەرۇف گەورە
دەكات و پىنى دەگەيەنىت؛ تا ئەم تەمەنە ھىچ كەس ئەمەي
فىرى مەن نەكردىبوو.

مەولانا دواي ماوھىەك ئىتر بەدواي حەقىقەتىڭ لە ھاوپى
ھاودلەكەي خۇيەو نەبوو؛ بە پىڭەيشتنىڭ گەيشتبوو
كە تەننەت بە چەند درۆيەكىش لەبارەي ئەوھو ئارام
دەبوويەوھ.

مەولانا كاتىك بە شوئىن شەمسدا دەگەرا، لەگەل كەسبىك
درووبەروو دەبىتەو كە لە قونىيە بە درۆكردن بەناو بانگ بوو.
ئەو پىاوه دەلەيت كە شەمسى لە بەغداد بىنىو، مەولانا بە
بىستنى ئەم قسەيە سوپاسى دەكات و عەباكەي خۆي بە
دىارى پى دەبەخشىت. ئەو كەسەي لای مەولانا بوو، وتى:
لەگەل ئەوێ كە دەزانى ئەم پىاوه درۆزنە، بۆچى عەباكەي
خۆت پى دا؟

مەولانا وتى: لەبەر درۆكەي عەباكەي خۆم دا، ئەگەر
پاستى بوتايە گيانى خۆم پى دەبەخشى...

ئەو لە چاوەروانىيەكى ئاگرىندا، بەلام بە ھەمان ئەندازە
تواناي قەبولکردنىكى بەھىزىشى ھەيە.

لە دیدى مەولاناو لە سەختترین ساتەکان و ھەلومەرجە
دژوارەکانى ژياندا جوانترین دیارییەکان بە ئیمە دەدرین.
بەھارەکان لە دلی زستاندا شاردراونەتەو، لە زستان ھەلمەيە
و لە بارانەکان زویر مەبە...

دهزانم بهم عيشقه
له شوينيك جيگه ناگريت،
چونكه دونيا تهنگه بوت.
به لام نارام بگره دلم؛
نارام بگره كه دواي هر تاريكيهك،
روشنايي مهيه.

دڼړې حەفدەھەم

هەر کەس جگە لە ماسی، لە ئاو تیر بوو
هەر کەس بێ پۆزییە، پۆژی لێ دیر بوو

لە دڼړې حەفدەھەمدا ماسی خوازییە بۆ عاشقی کە
دورچاری عیشق بوو... مەولانا بەم جوړە دەری دەبریت کە
جگە لە عاشقان هەمووان دەلێی لە ئاویکیان خواردۆتەو و تیر
بون، بەلام عاشقی راستەقینە وەک ماسییە کە لە گەل ئێوەی
لە ئاودا مەلە دەکات، هەرگیز لێی تیر نابیت.

زۆر بەھادارە کە مەروڤ لە دونیایەکی ناسنووردادا تائەو
جیبی کە دەتوانیت لەسەر ڕینگەیی پیشکەوتنی خۆی هەنگاو
بنیت، بەم شیوەیە هەر هەناسەیک کە هەلی دەمژیت، هەر
ئەزمونی کە تێی دەپەرینیت، هەر هەنگاوێک کە هەلی
دەنیت، لەودا بە شیوەی دیدگایەکی نوێ، ھۆشیارییەکی نوێ،
چیز و گەشتن بە مامۆستایەتی خۆی دەردەخات.

ئەگەر بلانېت ئەمەلە ھەممويان راستتەرە: دلى خوت لە
ھەمبەر ۋەرگرتنى راستتەرىنەكانى دواتردا دادەخەيت.

ئەگەر بلانېت 'عیشق ھەر ئەمە بوو: دلى خوت بەرانبەر
عیشقى ۋاقىيى ۋ راستەقىنە دادەخەيت.

بەلام مروڭ دەبىت بتوانىت بە فراۋانىي ئۇقيانوس بىت.
مروڭ دەبىت بە ئەندازەيەك قوول بىت كە سەررېژ نەبىت.
پۇژىك پياۋىك بە بايەزىدى بەستامى وت: 'بە ئەندازەيەك
ئاوم خواردۇتەۋە كە ئىتر تىنوۋ نەبم.

بايەزىدى بەستامى بەم جۆرە ۋەلامى دايەۋە:

'خەقىقەت ئەۋەيە كەسىك زەريا بخواتەۋە ۋ تەۋاۋى بكات،
پاشان بېرسىت دىسان ھەيە.

بەشىۋەيەكى گشتى زور گىرنگە كە مروڭ بەم خالە لە
داخۋازى بگات...

دەبىت پرسىيارىك بگەين، لە دوۋى ۋەلام بگەپىين، سەرقالى
فېربوۋنى زانست بېين، فېرى خوشوۋىستن بېين، باۋەش بۇ
ئەزمۇنەكان بگەينەۋە ۋ ھەول بدەين تا بە عىرفان بگەين...

ھەلبەتە راستىيەكىش بەناۋى 'قىسمەتەۋە بوۋنى ھەيە،
بەلام قىسمەت كەسىك كە لەسەر پىيە، دەبىنيت ۋ ھەرچىيەكى
پىۋىست بىت، دەيخاتە بەردەمى. ئايا دەكرىت كەسىك كە لە
قەراغ پىگە چاۋەپىيە ۋ لە ژياندا تەماشاكەرىك زياتر نىيە،
بەشى خۇى لە قىسمەت ۋەربگىرىت؟

لەم قۇناغەيشدا مەزۇف دەبىت دور بىت لە ئامار و
ئەزىمان لە پىكەتەى سەفەرى عىشقدا جىيەك بۇ وتنى
لەم پىستانە نىيە كە بەشى من ھەر ئەوئەندە بوو: يان
تەگەر لە كۇتايى كارەكەدا، شتىكىمان بەر دەكەويت، با
مەول بەدەين:

عشق كارى قىسمەتە، نەك پروداويك كە بەرەمى ئامار
و ئەزىمان بىت. عشق خۇ تەرخانكردنە، نەك لەدوو گەپان.
تەگەر خۇت تەرخان كردوو و سوتاویت لەم پىيەدا، بزانە كە
عشق لە تۇ دور نىيە!

بۇ دۇزىنەو مەگەرئ! بەلام بىرىشت نەچى ئەو
كەسانەى دۇزىويانەتەو ھەمويان لە گەپىدەكان
بوون...

بەدلىيايىو بەر ئەو شتە دەكەويت كە بەشى تۆيە، بەلام
بۇ ئەم مەبەستە ھىچ مەرج و كۆتوبەندىك دامەنى. مەرج
و كۆتوبەند بەيەكگەيشتن دوا دەخات و دووچارى سەختى
دەكات.

تۇ لە دەرگا دان بەردەوام بە، ئەو دەرگايە بەدلىيايىو
دەكرىتەو. ھىندە بەسە كە بزانى چۆن لە دەرگا بەدەيت، نازانم
كەى دەكرىتەو، بەلام ھىندە بەسە لەبەر دەرگا كە چاوەپوان
بەيتەو.

خاموش به چونکه خاموشی باشته له ههنگوین نۆشی
له نۆ سۆزی دهربریندا، داینی ئاماژه...

دېږى ھەژدەھەم

تېناگات لە عاریفی پینگەشتوو، کەسى خام

نەسە دەبی کورت و پوخت بی، وەسەسەلام

مەولانا لە دېږى ھەژدەھەمدا نەینامە بە کۆتای دەگەیه نیت.

رەنگە بۆ ئەوێ لینی تیبگەین، بیدەنگی بە پتویست زانیو،
ھەر چەندیک زیاتر قسە بکەیت، ھەرچەندیک ھەول بدەیت
زۆر ڤوونکردنەو بەدەیت و ھەرچەندیک بۆ باوەر پیکردنی
ئەوانی تر خۆت ماندوو بکەیت، بە ھەمان ئەندازە کەمتر
لێت تیدەگەن.

سەرەرای ئەو ھەرچەندیک بۆ دەربرینی مەبەستەکەت
تیبکۆشیت، لە کۆتاییدا ھەر کەسێک بە ئەندازەى تیبگەشتنی
خۆی لینی تیدەگات.

ھەولدان بۆ ئەوێ لیت تیبگەن بێھوودەیه.

ئەم رىستەيەم زۆر خوش دەۋىت: مۇشتومرىكى دوورودرىز
پېشانى دەدات كە حق لاي ھىچ كام لە دوو بەرەكە نىيە:
سالانىك لە مەوبەر ئەم قىسەيەم بىستوو، بەلام بىرم نەچۈتەو.

واتا دواي ماۋەيەك ئىتر بابەتەكە ئەو نىيە كە حق لاي
چ كەسىكە يان نىيە... تەنھا دەبىت مۇشتومر و چەلەخانىكە
كۆتايى بىت. دىيارە كە ھىچ كام لە دوو لايەنەكە ئامادەيى
ئەوھيان نىيە وانەي پىۋىست لەم ئەزموونە ۋەربىگرن. لەم
پروۋە دەبىت ھىندىك جار بىدەنگ بىت، چونكە بىدەنگى
زۆربەي كات شتانىكى زۆر دەردەبىت.

مەولانا بە وتنى 'بايە ھىۋاشەكانىش دەتوانن ئاۋە تەنكەكان
بخەنە جوۋلە، بەلام زەرياكە تەنھا بە عىشقىكى قوول
دەكەونە جوۋلە. تىگەيشتەم كە ھەر شتىكى قوول و پارزنامىز
بىدەنگ دەبىت. تىگەيشتەم كە ھەموو شتە شۇمەندەكان،
بىدەنگ دەبن. راستىيەكەي ئەم چەمكەي بەتايبەتى دەربىرۋە
كە ھىندىك لە ھۇشيارى و ئەزموونەكان بە وشە دەرنابىرۋىن.
باشترىن رىگە بۇ دەربىرىنى ئەم ھۇشيارىيەنە تەنھا دەيتۋانى
ئاشكراکردنى دەنگى بىدەنگى بىت.

بۇ بىستىنى ئەو راستىيەنەي لە چوارچىۋەي وشەدا جىيان
نابىتەو، پىۋىستە گوى بۇ بىدەنگى رادىرىن.

ئەي مەۋف گوينىگرە؛

گوى لەو حەقىقەتە بگرە كە لە دلى بىدەنگىدايە...

كۆتايى

بیرت نه چنی که ژیا نی شاد په یوه سته به شته که مه کانه وه.

گلا دیاتور بریاری خوی له گۆره پانی جهنگدا ده دات.

دو زخ شویټنیک نییه که تیایدا نازار دهرتین، به لکوو شویټنیکه که س پیمان نازانیت که نازار ده چیژین.

چاره‌نورسی خوت خوش بویت، چونکه راستییه‌که‌ی نه‌وه
ژیانی تویه.

نه گهر تو سووکایه تیم پی بکه‌یت، من سووک نایم.

۱- فەیلەسۇفى پۇتانی

۲- له ټيټپراتوري کي ګوري ږوم.

۳- فہرستہ سووف

بەلار ۋە ھەر ۋەقە پەندە، بەلار ۋە ھەر ۋەقە پەندە.

میشل دومونتى

بۇ ئەلە ھەندىك كەس ساماندار بىن، بۇچى دەبىت ئەوانى
تەرەزار بىن؟

فیدل كاسترو

زانست نىشتىمانى ئىمەيە، بەلام ئەقامى نىشتىمانىكى
غەوارەيە.

ئىبن روشد

پىرۋىترىن فرمىسكە كانىشمان لە چاۋەكانمان بىن نىازن.

جوبران خەلىل جوبران

رېنگەي ئەو كەسانەي كە دلىان پرە لە باشە، ھەمىشە كراۋەيە.

شەمس تەۋرىزى

كاتىك دەست لە جەنگان ھەلبىگرىت، دۇراۋىت.

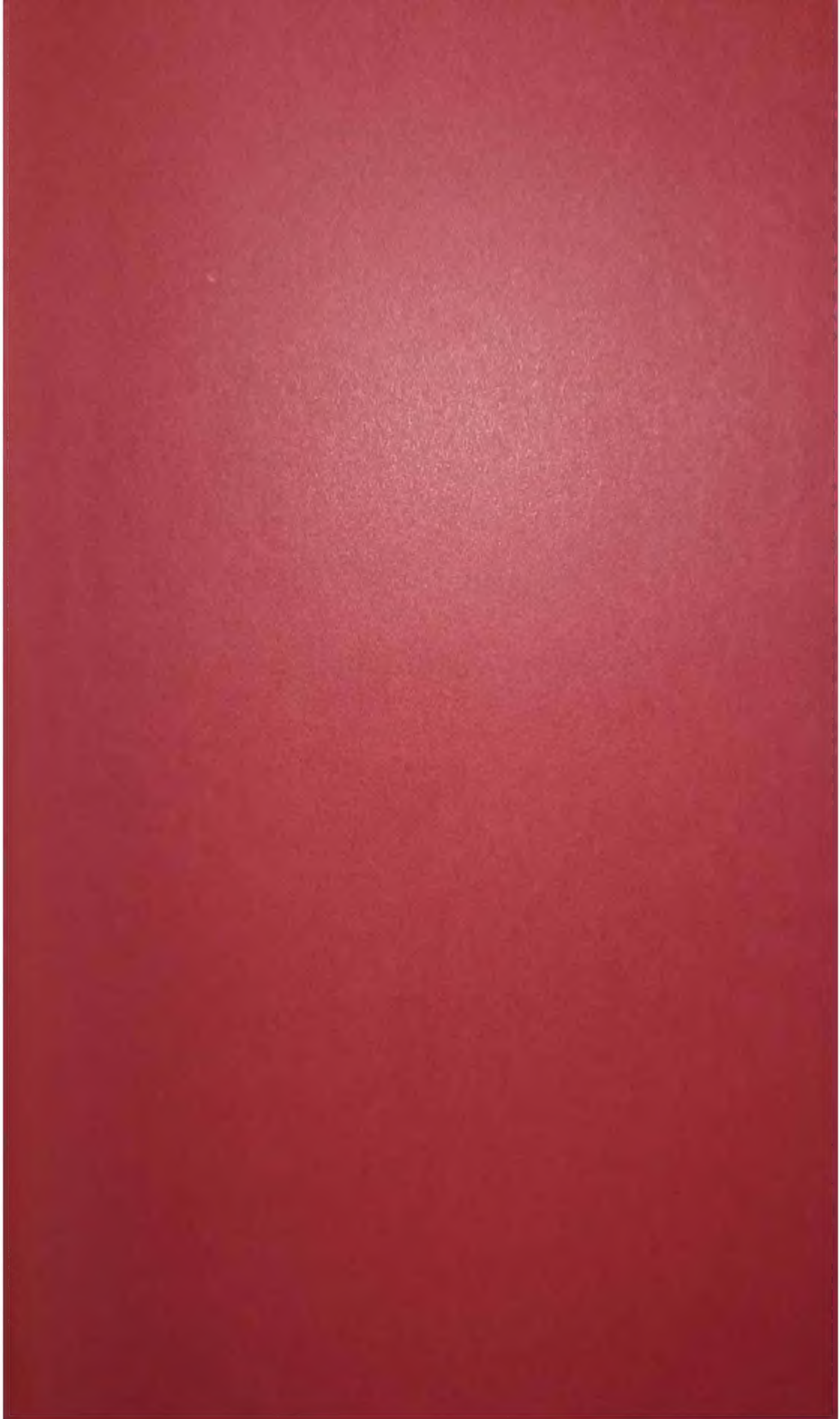
ئەرنستۋ چى گىفارا

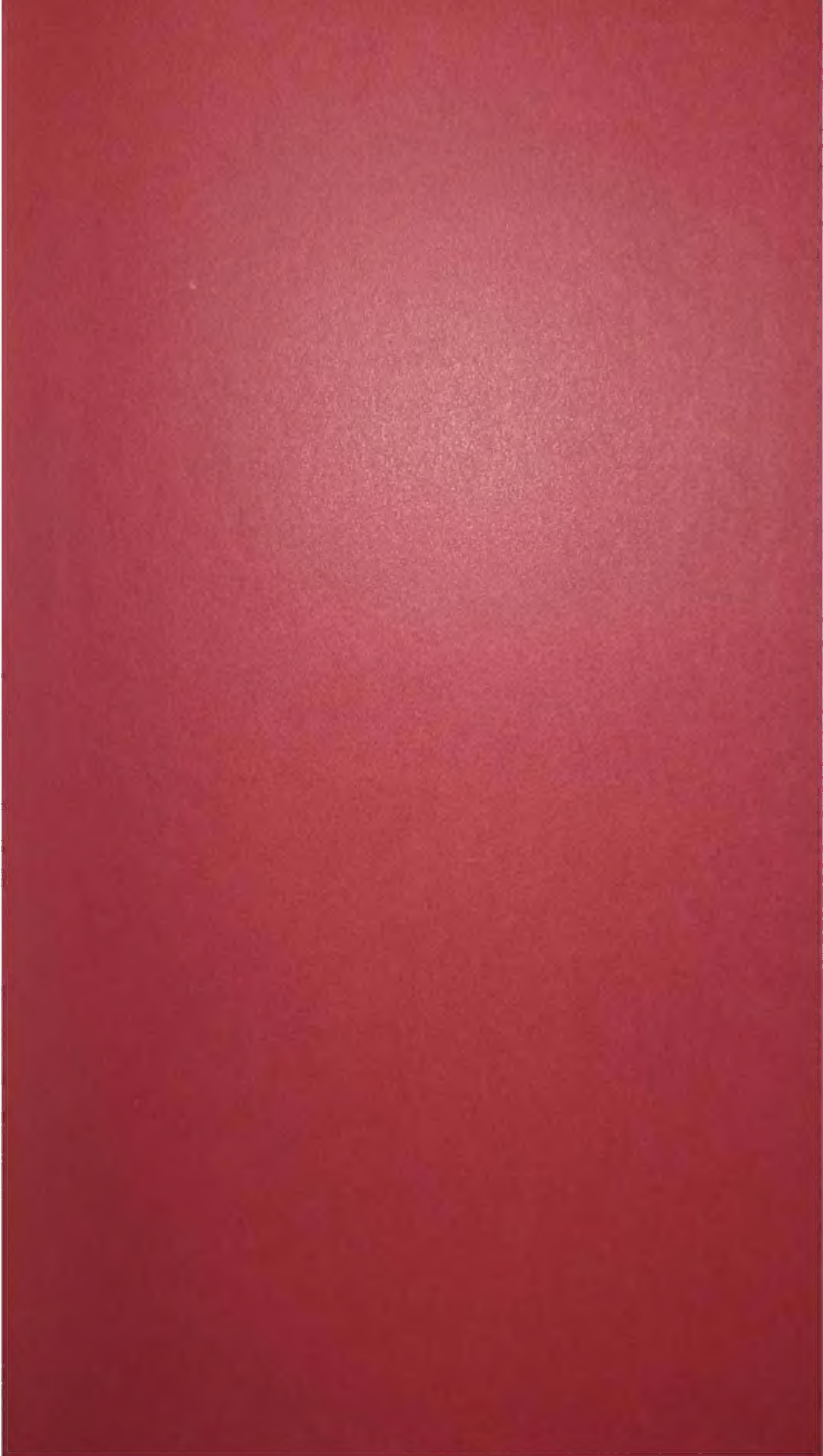

کتابخانه‌ی گولدن بووک
بو چاپ و بلاوکردنه‌وه
07701598762 - 07501444434

Goldenbook ktebfroshe:warzer
WarzerBook Ktebfroshe:warzer

Hakan Mengüç

رېځه ی زور بو گه یشتن به خودا هه ن
من عیشقم هه لبرارد

نه گهر تریفه ی مانگ بهر رووخسارت ناکه وئ،
نه گهر خور به سهر په نجه ره که تدا نادره وشیته وه،
ره خنه له مانگ و خور مه گره
په رده ی سهر چاوه کانت لاده

4000

کتابخانه ی گولدن بووک
بو چاپ و بلاوکردله وه

07701598762 - 07501444434

Golden Book - Kitabroshe-warzer

Warper-Book - Kitabroshe-warzer

